gemeente Twenterand

Kadernota 2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 4
Inleiding Kadernota 2024 5
Overzicht van voorstellen 9
Programma Sociaal Domein 20
- Doelenboom Sociale Zaken 22
- Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning 26
- Doelenboom Gezondheidszorg 30
- Doelenboom Onderwijs 33
- Doelenboom Jeugd 36

Programma Ruimte 40
- Doelenboom Openbare orde en veiligheid 42
- Doelenboom Openbare ruimte en verkeer 45
- Doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH 47
- Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling, Gemeentelijk Vastgoed en VTH 53

Programma Economie en vrije tijdsbesteding 59
- Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme 61
- Doelenboom Economie en werkgelegenheid 65
- Doelenboom Sport 68

Bedrijfsvoering 73
Bijlagen 76
- Lijst met verklarende afkortingen 77

Inleiding Kadernota 2024

Inleiding Kadernota 2024

De kadernota 2024 is de eerste kadernota van deze collegeperiode. Deze kadernota is gebaseerd op het collegeprogramma en coalitieakkoord, met de keuze voor het scenario “Twenterand economisch sterk met een sociaal kloppend hart”.
Gemeenten worden nog steeds geconfronteerd met financieel onzekere tijden. De rijksbijdragen worden vanaf 2026 structureel afgeraamd, waarbij nog geen perspectief wordt geboden op een alternatief daarvan. Vanuit het Rijk wordt uitbreiding van het belastinggebied als vervanging gezien, maar deze plannen worden niet (voortvarend) opgepakt. Dit maakt dat we financieel gezien de komende jaren in de mist varen. In plaats van het afbreken van voorzieningen kiest het college ervoor om deze uitdaging aan te gaan en voortvarend te handelen met lef en ondernemersgeest.
In deze collegeperiode volgen wij de financiële ontwikkelingen (zoals de Algemene Uitkering) en onderzoeken we wat verder nodig is.

Koers

Met het gekozen scenario als uitgangspunt is verkend op welke manier de gemeente economisch duurzaam sterk kan zijn en waarbij het sociale hart blijft kloppen. Het toekomstbeeld is als volgt:
“Mensen verblijven graag in Twenterand door de goede voorzieningen. Ook komen mensen er graag als toerist of om zich er met hun bedrijf te vestigen. Er is een bloeiende detailhandel, elke kern heeft een eigen karakter en ontwikkelt haar eigen kracht. Er is bedrijvigheid en een sterke agrarische sector waarin ondernemersgeest en duurzaamheid op maat zijn gecombineerd.”
Dit heeft geleid tot de volgende koers:
Economische groei als basis; we willen aantrekkelijk zijn voor een gezonde mix van bedrijven en de aantrekkelijkheid van Twenterand vergroten voor de beroepsbevolking. Ook toerisme speelt hierin een belangrijke rol.
Ruimtelijke groei; we willen meer balans tussen het aantal huishoudens en woningvoorraad. Om hierop in te spelen wil Twenterand meer woningen bouwen. De centra moeten meegroeien hierin. Bedrijven krijgen de ruimte en we willen een kwaliteitsinhaalslag maken.
Transitie landelijk gebied; We willen door een gebiedsgerichte aanpak verkennen of een transitie landelijk gebied kansen biedt voor het ontwikkelen van een duurzame toekomst voor onze agrariërs.
Sociaal domein; In het verlengde van de IBN (integrale beleidsnota) sociaal domein willen we inzetten op normalisatie, einde aan claimgedrag en samenwerking.
Naast deze koers moet ook rekening gehouden worden met complexe en omvangrijke opgaven waar gemeenten voor staan.

Uitgangspunten

Bij het tot stand komen van deze kadernota zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd;
- De eerste jaarschijf (2024) is sluitend
- We ramen reëel en scherp
- Naast de gekozen koers worden alleen extra lasten geaccepteerd als deze onvermijdelijk zijn (wettelijk of autonoom beleid) of al eerder besloten zijn
- Basis op orde, de dienstverlening aan onze inwoners moet op orde zijn

Hiermee willen we de verzwaring van de begroting beperken om de financiële opgave voor de toekomst niet onnodig groter te maken dan deze al is. Eén van de oorzaken van de verzwaarde financiële opgave betreft de bijstelling inflatie (zie financiële tabel). Gezien de hoge inflatie hebben we de budgetten stevig moeten indexeren, dit was onvermijdelijk. Gemeenten worden hierin onvoldoende gecompenseerd door het Rijk.
Met de kadernota 2024 hebben we invulling gegeven aan deze uitgangspunten. Ondanks de financieel zorgelijke situatie van onze gemeente zijn wij toch in staat geweest te investeren in de samenleving, o.a. door middelen vrij te maken voor;
- Programmaplan wonen
- Leader
- Vervanging kunstgrasvelden
- Diverse actualisaties op het gebied van Economie
- Voortzetting scheidingspunt
- Acties inclusiviteit/ toegankelijkheid

Deze investeringen dragen bij aan de keuze voor het scenario “Twenterand Economisch Sterk met een sociaal kloppend hart”. Vanuit dit scenario zijn er ook een aantal keuzes gemaakt wat we minder of anders gaan doen, bijvoorbeeld de kostendekkendheid van de begraafplaatsen en versobering van verslavingspreventie. Daarmee volgt geld het beleid. Ook zijn er een aantal technische wijzigingen in deze kadernota doorgevoerd. Deze zijn per programma apart benoemd.

Financiën

De saldo’s uit de programmabegroting 2023 zijn het vertrekpunt voor deze kadernota. De uitkomsten van de meicirculaire zijn bij het opstellen van deze kadernota nog niet bekend. Er is wel een inschatting gemaakt op basis van de voorjaarsnota van het Rijk. Zodra de meicirculaire is ontvangen zal deze inschatting worden geactualiseerd en middels een oplegmemo bij deze kadernota worden aangeboden.

Startsituatie	2024	2025	2026	2027
Saldo begroting (vanuit begroting 2023)	€ 517.830 v	€ 856.573 v	-€ 3.614.493 n	-€ 6.733.153 n
Effecten algemene uitkering inclusief aanpassing inflatie, bevriezing hervormingsagenda jeugd	€ 1.980.000 v	€ 2.764.000 v	€ 4.030.000 v	€ 5.156.000 v
Bijstelling inflatie (indexatie kosten derden/ indexatie OVA (zorgpersoneel)/ verwerking Cao-akkoord gemeenten)	€ -2.904.867 n	-€ 3.007.608 n	-€ 3.118.660 n	-€ 2.854.611 n
Startpunt kadernota	€ -407.037 n	€ 612.965 v	-€ 2.703.153 n	-€ 4.431.764 n

Structurele effecten vanuit de jaarrekening / collegeprogramma				
Voorstel: Financiële ontwikkelingen Sociaal Domein	€ 900.000 v	€ 900.000 v	€ 900.000 v	€ 900.000 v
Voorstel: Onderzoek optimale gemeentelijke schuldhulpverlening	- -	€ 50.000 v	€ 50.000 v	€ 50.000 v
Voorstel: Aanpak drugsproblematiek	€ 31.250 v	€ 56.250 v	€ 56.250 v	€ 56.250 v
Voorstel: Onderhouden en exploiteren 6 begraafplaatsen	€ 125.000 v	€ 125.000 v	€ 125.000 v	€ 125.000 v
Voorstel: RO leges (was niet geraamd)	€ 45.000 v	€ 45.000 v	€ 45.000 v	€ 45.000 v
Voorstel: Uitvoeringsprogramma VTH-speerpunten ODT	€ -280.000 n	-€ 302.000 n	-€ 330.000 n	-€ 345.000 n
Voorstel: Bijdrage Recreatieschap Twente economie	€ 80.000 v	€ 80.000 v	€ 80.000 v	€ 80.000 v
Voorstel: Sport (ivm ontvangen bijdrage SPUK)	€ 100.000 v	€ 100.000 v	€ 100.000 v	€ 100.000 v
Voorstel: ICT hardware	€ -115.000 n	-€ 115.000 n	-€ 115.000 n	-€ 115.000 n
Subtotaal structurele effecten jaarrekening/ collegeprogramma	€ 886.250 v	€ 939.250 v	€ 911.250 v	€ 896.250 v

Onderwerpen wettelijke / autonoom beleid				
Programma Sociaal Domein				
Voorstel: Inzet schuldhulppreventie en -verlening	€ -45.000 n	-€ 54.000 n	-€ 64.000 n	-€ 76.000 n
Voorstel: Voortzetten van het scheidingspunt	€ -55.200 n	-€ 55.200 n	-€ 55.200 n	-€ 55.200 n
Voorstel: Uitvoeren transformatieprogramma sociaal domein (Innovatiefonds)	€ -50.000 n	-	-	-
Voorstel: Uitvoeren van beleid inclusi/toegankelijkheid	€ -15.000 n	-€ 15.000 n	-€ 15.000 n	
Voorstel: Extra uren bewegingsonderwijs	€ -25.200 n	-€ 25.200 n	-€ 25.200 n	-€ 25.200 n
Voorstel: Garanderen ondersteuning door beschikbaar stellen en toewijzen van maatwerkvoorzieningen	€ -65.800 n	-€ 65.800 n	-€ 65.800 n	-€ 65.800 n
Voorstel: Garanderen ondersteuning door beschikbaar stellen en toewijzen van maatwerkvoorzieningen (backoffice)	€ -59.000 n	-€ 59.000 n	-€ 59.000 n	-€ 59.000 n
	€ -315.200 n	-€ 274.200 n	-€ 284.200 n	-€ 281.200 n
Dekking uit ruimte voor ontwikkeling	€ 55.200 v	€ 55.200 v	€ 55.200 v	€ 55.200 v
Dekking ARR	€ 65.000 v	€ 15.000 v	€ 15.000 v	
Totaal sociaal domein	€ -195.000 n	-€ 204.000 n	-€ 214.000 n	-€ 226.000 n
Programma Ruimte				
Voorstel: Woningbouwversnelling	€ -50.000 n	-€ 50.000 n	-€ 50.000 n	-€ 50.000 n
Voorstel: Kanaal Almelo-de Haandrik	€ -270.000 n			
Voorstel: Opzetten / uitvoeren woonwagenbeleid	€ -25.000 n			
Voorstel: Opzetten / uitvoeren woonwagenbeleid	€ -15.000 n	-€ 15.000 n	-€ 15.000 n	-€ 15.000 n
Voorstel: 4e BOA (conform collegebesluit)	€ -65.000 n	-€ 65.000 n	-€ 65.000 n	-€ 65.000 n
	€ -425.000 n	-€ 130.000 n	-€ 130.000 n	-€ 130.000 n
Dekking uit ruimte voor ontwikkeling	€ 115.000 v	€ 115.000 v	€ 115.000 v	€ 115.000 v
Dekking ARR	€ 270.000 v			
Totaal Ruimte	€ -40.000 n	-€ 15.000 n	-€ 15.000 n	-€ 15.000 n
Programma Economie en vrije tijdsbesteding				
Voorstel: Creatieve broedplaatsen (let op: 2023 ook nog (berap))	€ -20.000 n	-€ 20.000 n	-	-
Voorstel: Leader	€ -50.000 n	-€ 50.000 n	-€ 50.000 n	-€ 50.000 n
Voorstel: vervanging sportaccommodaties (Deto)	krediet € 300.000	-€ 28.300 n	-€ 28.300 n	-€ 28.300 n
Voorstel: vervanging sportaccommodaties (TOP)	Krediet € 350.000	-€ 9.500 n	-€ 9.500 n	-€ 9.500 n
Voorstel: Uitvoering gebiedsmarketing Engbertsdijksvenen	€ -25.000 n			

Voorstel: Actualiseren Nota Vrijetijdseconomie	€ -45.000 n			
Voorstel: Deelname verkenning Nationaal Park Sallandse Heuvelrug en Twents Reggedal	€ -10.000 n			
Voorstel: Actualiseren en uitvoering geven aan de economische visie	€ -45.000 n			
Voorstel: Actualiseren en uitvoeren detaillhandelstructuurvisie	€ -45.000 n			
	€ -240.000 n	-€ 107.800 n	-€ 87.800 n	-€ 87.800 n
Dekking uit ruimte voor ontwikkeling	€ 50.000 v	€ 50.000 v	€ 50.000 v	€ 50.000 v
Dekking ARR	€ 190.000 v	€ 20.000 v		
Totaal Economie en vrije tijdsbesteding	€ -	-€ 37.800 n	-€ 37.800 n	-€ 37.800 n
Bedrijfsvoering				
Voorstel: Gemeentehuis, herinrichting	krediet middels apart raadsvoorstel	-€ 186.000 n	-€ 186.000 n	-€ 186.000 n
Voorstel: Cyberverzekering / contract FNIR	€ -25.000 n	-€ 25.000 n	-€ 25.000 n	-€ 25.000 n
Voorstel: Verkiezingen	€ -10.000 n	-€ 10.000 n	-€ 10.000 n	-€ 10.000 n
Voorstel: Lokale omroep	€ -100.000 n	-€ 100.000 n	-€ 100.000 n	
Voorstel: Communicatiebudget	€ -32.000 n			
Voorstel: Formatie uitbreiding DIV	€ -200.000 n	-€ 200.000 n	-€ 200.000 n	-€ 200.000 n
	€ -367.000 n	-€ 521.000 n	-€ 521.000 n	-€ 421.000 n
Dekking ARR	€ 132.000 v	€ 100.000 v	€ 100.000 v	
Totaal bedrijfsvoering	€ -235.000 n	-€ 421.000 n	-€ 421.000 n	-€ 421.000 n
Subtotaal WETTELIJK / AUTONOOM BELEID	€ -470.000 n	-€ 677.800 n	-€ 687.800 n	-€ 699.800 n
EINDSALDO KADERNOTA	**€ 9.213 v**	**€ 874.415 v**	**-€ 2.479.703 n**	**-€ 4.235.314 n**

Leeswijzer

Deze inleiding van de kadernota 2024 beschrijft de koers en de keuzemogelijkheden om te komen tot een reëel sluitende begroting. Voor een gedetailleerdere beschrijving van de voorstellen met financiële consequenties verwijzen wij naar de programma's en doelenbomen. De voorstellen zijn samengevat in de rubriek 'Voorstellen'. De ontwikkelingen komen in beeld onder de doelenbomen. In diezelfde doelenbomen leest u het beoogd effect, de (sub-)doelen en bijbehorende activiteiten. De kleuren bij de subdoelen en activiteiten geven aan of de taak wettelijk of niet-wettelijk is. Rood = wettelijk, groen = niet wettelijk en oranje = deels wettelijk. In deze kadernota beschrijven we alleen de subdoelen en activiteiten waar ontwikkelingen op zijn. Het andere reguliere werk wordt niet verder beschreven.

Overzicht van voorstellen

Toelichting

In deze kadernota beschrijven wij in de programma's en doelenbomen de voorstellen met financiële consequenties. In deze tegel vindt u de voorstellen per programma.

Subdoelen

Structurele effecten vanuit de jaarrekening / collegeprogramma per programma

Activiteiten

- Structurele effecten vanuit de jaarrekening / collegeprogramma Programma Sociaal Domein

Omschrijving

Voorstel: Financiële ontwikkelingen Sociaal Domein
In elke kadernota en begroting gaan wij in op de financiële ontwikkelingen sociaal domein. Deze keer is lijn van het nieuwe voorliggende collegeprogramma het vertrekpunt.

Vanuit het collegeprogramma is er de behoefte om met lef scherp aan de wind te varen om Twenterand financieel gezonder te krijgen. De opdracht uit het collegeprogramma is daarom verkend of op basis van de afgelopen jaarrekening onderschrijdingen hebben plaatsgevonden binnen de open-einde-regelingen. In deze kadernota presenteren wij de bevindingen. Voorgesteld wordt om € 900.000,- structureel af te ramen (dus lager begroten) op jeugdhulp, op basis van de jaarrekeninguitkomst. Voor de overige open einde regelingen is dit niet verantwoord.

Een belangrijke verklaring – naast het nemen van meer risico - is dat het (voordeel van het) woonplaatsbeginsel structureel doorwerkt in onze begroting en dat onze interventies in het voorliggend veld en preventie succesvol zijn (denk aan POH jeugd, de consulent externe verwijzers, gezinswerk). Ondanks dat het Rijk ons inziens te weinig bijdraagt, is het in Twenterand financieel rustig binnen het sociaal domein en wordt vanuit een strakke koers met bevordering zelfredzaamheid en eigen kracht) doorgewerkt aan de transformatie en het positieve beeld over het sociaal domein, met daarnaast ook aandacht voor de kwetsbaren (bijvoorbeeld in het minimabeleid/energiecrisis) willen we graag bestendigen de komende jaren.

De consequenties van ramen met meer risico's spreken voor zich maar zijn wel goed om te vermelden, mede binnen de context dat binnen het sociaal domein er diverse open einde regelingen blijven. Scherper ramen betekent meer kans op overschrijdingen en kans op meer instabiliteit in de financiële uitkomsten. Mochten er dus omstandigheden zich voordoen (in bijvoorbeeld volume, zorgkostenzwaarte, tarieven, inflatie/CAO stijgingen boven onze ramingen, nieuwe inkooprondes of in ontwikkelingen die niet (meer) in de begroting passen, dan geldt zullen we hierop terugkomen en betekent dit een algemene opgave in onze begroting en wordt er net als bij tegenvallers op de andere domeinen de algemene risico reserve (ARR) het instrument op dit op te vangen. Immers scherp ramen en het reservebeleid zijn onvoorwaardelijk aan elkaar verbonden.

Transformatie blijft nodig!
De opgaven in het sociaal domein blijven groot en daarom willen wij ook pro actief blijven investeren en inspelen op versterking van het voorliggend veld en de komende majeure ontwikkelingen zoals de hervormingsagenda jeugd, het scenario kind en gezinsbescherming, de opgave ombouw zware woonzorgvoorzieningen voor jeugdhulp (o.a. 3 milieuvoorzieningen) en decentralisatie beschermd wonen. Voor alle relevante ontwikkelingen verwijzen wij naar de andere teksten in deze kadernota en de concept Integrale Beleidsnota Sociaal Domein (IBN).

Voorstel: Aanpak drugsproblematiek
Mede door meer inzet op voorliggende (lokale) preventieve activiteiten en aframing onderuitputting, is de verwachting dat dit budget kan worden versoberd met € 31.250 in 2024. Het jaar erna kan dit oplopen naar € 56.250 (s) voordelig.

Voorstel: Onderzoek optimale gemeentelijke schuldhulpverlening (vanaf 2025 € 50.000 voordeel)
Voor deze tekst verwijzen wij u naar het voorstel inzet schuldhulppreventie en -verlening.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Financiële ontwikkelingen Sociaal Domein	s	€900.000	v
Aanpak drugsproblematiek	s	€ 31.250	v
Onderzoek optimale gemeentelijke schuldhulpverlening (vanaf 2025 € 50.000 voordeel)		0	

- Structurele effecten vanuit de jaarrekening / collegeprogramma Programma Ruimte

Omschrijving
Voorstel: Onderhouden en exploiteren 6 begraafplaatsen
Het product laat jaarlijks een begroot tekort zien van € 125.000. Voorgesteld wordt om met ingang van 2024 naar een kostendekkend product begraafplaatsen te gaan. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 125.000 op onze begroting.
Voorstel: RO Leges
Opbrengst RO leges zijn niet apart geraamd in de begroting. De jaarrekening 2022 liet hierdoor een voordeel zien op dit product. In 2024 wordt hiervoor een inkomstenbedrag geraamd van € 45.000.
Voorstel: Uitvoeringsprogramma VTH-speerpunten ODT
In 2022 zijn de laatste stappen gezet binnen het provinciaal traject voor de aanschaf van een nieuwe VTH risicomodel. Dit betrof het lokaal maken van het model. De uitvoering van de VTH-taken baseren op een risicomodel met risicoanalyse bij niet naleven van de normen is een wettelijk plicht. Het zorgt daarnaast ook voor structuur, uniformiteit en efficiëntie. Dit om kosten te besparen en een zo groot mogelijke uniformiteit te realiseren. Het risicomodel was in 2020 nog niet beschikbaar. In 2023 wordt het afgerond en kan het worden ingezet bij de uitvoering van alle VTH-taken in 2024.
Ontwikkelingen milieutaken, de ODT en de gevolgen
Diverse ontwikkelingen eisen structureel een hogere jaarlijkse bijdrage aan de ODT. Recentelijk is met de resultaten uit het onderzoekstraject 'Herijking financiering ODT' aangetoond dat het noodzakelijk is om financiële dekking in evenwicht te brengen met de realiteit ten einde een gezonde en duurzame begroting voor de gemeente en de ODT te realiseren.
Conclusie van het traject is: Twentebreed dient de jaarlijkse bijdrage aan de ODT naar een hoger realistisch niveau te worden gebracht om alle wettelijke milieutaken door de ODT uit te kunnen laten voeren. De prognose voor 2024 laat een omvangrijke realistische toename van de gemeentelijke bijdrage aan de ODT zien. Oorzaken: meer opdrachten aan de ODT vanwege het feit dat de gemeenten zich ontwikkelt in woningbouw en bedrijven, gewijzigde regelgeving in relatie tot klimaatdoelen, stikstof bodem(PFAS) en energietransitie. De gevolgen van de ontwikkelingen in relatie tot de begroting zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Verhogen kostendekkendheid begraafplaatsen	s	€125.000	v
RO Leges	s	€ 45.000	v
Ontwikkelingen ODT	s	€280.000	n

- Structurele effecten vanuit de jaarrekening / collegeprogramma Programma Economie en Vrije tijdsbesteding

Omschrijving
Voorstel: SPUK sport
T.b.v de btw voor sport ontvangen wij jaarlijks een SPUK uitkering. Deze uitkering is ter dekking van de btw op de afzonderlijke producten. Deze uitkering is niet geraamd. In 2024 wordt hiervoor een inkomstenbedrag geraamd van € 100.000
Voorstel: Bijdrage Recreatieschap Twente economie
De werkzaamheden inzake openbaar groen en openlucht recreatie zijn met ingang van 2022 door het

Recreatieschap Twente overgenomen van de Regio Twente. Uit de jaarrekening 2022 blijkt dat dit behoorlijk goedkoper is, derhalve wordt het budget 2024met € 80.000 bijgesteld.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
SPUK sport	s	€100.000	v
Recreatieschap Twente	s	€ 80.000	v

- Structurele effecten vanuit de jaarrekening / collegeprogramma Bedrijfsvoering

Omschrijving
Voorstel Hardware
Ophoging van hardware budget i.v.m. hogere hardware kosten per medewerker en toename aantal medewerkers.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Hardware	s	€115.000	n

Subdoelen

Overzicht voorstellen Programma Sociaal Domein

Activiteiten

- Voorstel: Inzet schuldhulppreventie en -verlening.

Omschrijving
Het borgen van bestaanszekerheid is een belangrijk speerpunt van de in 2023 vastgestelde Integrale Beleidsnota (IBN) en dus geldt dus ook voor 2024. Het is nog niet bekend of gemeenten in 2024, net als in 2022 en 2023, de opdracht en financiële middelen van het Rijk krijgen om een energietoeslag uit te keren aan huishoudens met een laag inkomen ter compensatie voor de gestegen energielasten. Wel zal de gemeente vanuit het Meldpunt Geldzorgen inwoners met financiële vragen zo goed en zo vroeg mogelijk bedienen zodat escalatie van problemen voorkomen kan worden. Voor de benodigde formatie-uitbreiding van het Meldpunt Geldzorgen voor de jaren 2023, 2024 en 2025 heeft uw raad reeds bij het begroting voor 2023 financiële middelen vrijgemaakt. Door te investeren in de werkzaamheden van het Meldpunt Geldzorgen voorkomen we de inzet van duurdere curatieve dienstverlening van Stadsbank Oost Nederland (SON).
Ondanks dat we de laatste jaren steeds minder dienstverlening afnemen van SON nemen de kosten aan SON toe. Dit wordt veroorzaakt door een herijking van SON van hun dienstverlening (de zogenaamde klantreis) en door de inflatie (onder meer hogere loonkosten). Voor 2024 vragen we voor de extra kosten voor SON € 45.000. Voor 2025 en verder zal deze bijdrage elk jaar licht toenemen.
Juist omdat we steeds minder dienstverlening van SON afnemen maar wel geconfronteerd worden met hogere kosten, onderzoeken we in 2024 of we schuldhulpverlening in de toekomst anders en efficiënter kunnen organiseren. We zullen hiervoor een businesscase opstellen. Vooruitlopend op de uitkomsten van dit onderzoek is in het meerjarenperspectief van deze Kadernota vanaf 2025 een te besparen bedrag van € 50.000 voordelig opgenomen.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Extra kosten SON	s	€ 45.000	n

- Voorstel: Garanderen ondersteuning door beschikbaar stellen en toewijzen van maatwerkvoorzieningen

Omschrijving
Garanderen ondersteuning inwoners middels extra formatie Wmo ivm wachtlijsten
Binnen ons beleid hebben we de opgave om ondersteuning en hulp aan te bieden voor inwoners die dit echt nodig hebben vanuit betrouwbare dienstverlening. Dit geldt ook zeker voor de Wet

Maatschappelijke Ondersteuning (Wmol). Op het gebied van de Wmo is er sprake van diverse ontwikkelingen (zowel landelijk als lokaal) die van invloed zijn op het aantal aanvragen op het gebied van Wmo. Te denken valt o.a. aan de invoering van het abonnementstarief, (toenemende) vergrijzing en toename in complexiteit van zorgvragen en casussen. Als gevolg hiervan is het aantal aanvragen op het gebied van de Wmo (in brede zin, met name bij de huishoudelijke ondersteuning en hulpmiddelen) zichtbaar toegenomen. De verwachting is op basis van de hiervoor geschetste ontwikkeling dat dit aantal de komende jaren nog verder zal gaan toenemen. Twenterand is hierin niet uniek, ook vele andere gemeenten zien een toename in het aantal Wmo-aanvragen. Lokaal zijn diverse acties in gang gezet om het aantal aanvragen op het gebied van de Wmo niet verder te doen oplopen, denk bijvoorbeeld aan het invoeren van een nieuwe verordening op het gebied van Wmo-hulpmiddelen (o.a. woningaanpassingen, trapliften, rolstoelen en scootmobielen etc.) waarmee aan de voorkant kritischer kan worden gekeken, wordt er nog meer inzet gepleegd op contractmanagement op het gebied van hulpmiddelen (stimuleren hergebruik van eerder gebruikte hulpmiddelen i.p.v. direct nieuw aan te schaffen, meer sturing op de voorraad en wat er in het depot staat etc.) en de invoering van de was- en strijkservice als algemene voorziening. Ondanks dat deze acties duidelijk vruchten afwerpen, blijft er een toename zichtbaar van het aantal aanvragen Wmo. Dit voorstel is bedoeld om de basis weer op orde c.q. in balans te te krijgen met de kennis van nu.
Vanzelfsprekend is het op enig moment logisch dat er tijdens piekmomenten wachtlijsten kunnen zijn, het niet hebben van wachtlijsten is zo goed als onvermijdelijk. Echter dienen de wachtlijsten wel een behapbare omvang te hebben en dient te kunnen worden voldaan aan de geldende juridische kaders (wettelijke termijnen voor het oppakken/verwerken van aanvragen) en dient te worden voldaan aan eisen op het gebied van kwaliteit en rechtmatigheid. Ook mogen (kwetsbare) inwoners verwachten dat onze dienstverlening op niveau is.
In de afgelopen jaren is de capaciteit bij de consulenten en de backoffice in de afgelopen jaren gelijk gebleven en niet aangepast, maar is gekeken naar oplossingen in de zin van (dure) tijdelijke externe inhuur bij de consulenten en de backoffice. Daarmee kon de wachtlijst tot nu 'behapbaar' in omvang worden gehouden en kon worden voldaan aan de vereisten op het gebied van wettelijke termijn en rechtmatigheid. Gelet op het open einde karakter van de Wmo en de verwachte toekomstige ontwikkelingen gaat het om structurele toenames, wat vraagt om structurele oplossingen. Daarom wordt een voorstel gedaan voor personele inzet (aanvullend op de reeds bestaande reguliere vaste formatie) bij de consulenten de backoffice sociaal domein. Gelet op alle ontwikkelingen - die onzeker zijn hoe ze uitpakken - wordt een deel nu structureel / vast voorgesteld. Daarnaast blijft een budget voor flexibele inzet aan de orde bij pieken (dat wanneer nodig wordt ingezet, maar niet structureel wordt aangevraagd) en later bij het beter kunnen duiden van de toekomstige ontwikkelingen zullen de effecten van deze ontwikkelingen wederom dit tegen de beschikbare capaciteit worden gehouden.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Extra formatie Wmo i.v.m. wachtlijsten	s	€124.800	n

- Voorstel: Uitvoeren transformatieprogramma sociaal domein (Innovatiefonds)

Omschrijving
Innovatiefonds 2024
Om ook in 2024 ruimte te bieden aan kansrijke initiatieven en voorstellen van partijen die werkzaam zijn in het sociaal domein wordt 50.000 euro gereserveerd. Tevens kijken we naar de criteria en de naamstelling van het fonds, om zo minder de nadruk te leggen op innovatie en meer op stimulering.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Innovatiefonds 2024	i	€ 50.000	n

- Voorstel: Uitvoeren van beleid inclusie/toegankelijkheid

Omschrijving
Conform het voorgestelde beleid in de Integrale Beleidsnota Sociaal Domein (zie ook de bijlage in de IBN) en de prioriteiten die het college in hun coalitieprogramma heeft gesteld, zetten we komende jaren meer in op toegankelijkheid zodat iedereen optimaal mee kan doen in Twenterand. Brede inclusie is het doel. Fysieke zaken worden deels al opgepakt zoals de inclusieve speeltuinen,

daarnaast is bewustwording ook heel belangrijk. De komende jaren stellen we daarom een budget van € 15.000 per jaar voor (incidenteel 3 jaar)

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Uitvoeren van beleid inclusie/toegankelijkheid	i	€ 15.000	n

- Voorstel: Voortzetten van het Scheidingspunt

Omschrijving
Voortzetten scheidingsdienstverlening
De in de gemeente actieve scheidingsdeskundige voorziet duidelijk in een behoefte. In bijna de helft van de gevallen van jeugdhulp speelt scheiding (van de ouders) een rol. Een vechtscheiding kost de gemeente gemiddeld 45.000 euro. De wens is daarom om deze vorm van voorliggende inzet te continueren., zoals ook al in de integrale beleidsnota sociaal domein is opgenomen. Voor een jaarbedrag van circa 55.000 euro zal hiertoe een inkoopprocedure worden gestart om het voor 3 jaar in te zetten.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
voortzetten scheidingsdienstverlening (per jaar)	s	€ 55.200	n

- Voorstel: Extra uren bewegingsonderwijs

Omschrijving
Vanaf september 2023 moeten alle basisscholen 1 uur extra bewegingsonderwijs aanbieden. Dit gebeurt deels in de gemeentelijke sportaccommodaties en deels in Het Punt en de Klaampe. Deze kosten zijn onvermijdelijk. De meerkosten worden geraamd op € 25.200. Uitgangspunt zijn de bestaande accommodaties. Mochten hierin wijzigingen komen (bv. sloop Krijgerstraat), dan komen wij hier in de begroting op terug.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Extra uren bewegingsonderwijs	s	€ 25.200	n

Subdoelen

Overzicht voorstellen Programma Ruimte

Activiteiten

- Voorstel: 4e BOA

Omschrijving
4e BOA om onbalans uitvoering BOA-taken weg te nemen
In de boa evaluatie is een prognose opgenomen die geënt is op de prioriteiten uit het IVP, zonder tekort te doen aan de hoogste risico's uit de conceptresultaten van de risicoanalyse. Om die prognose te kunnen realiseren is structureel versterking nodig van minstens 0,6 fte. Het college heeft de raad, middels raadsbrief, voorgesteld deze uitbreiding in de kadernota 2024 op te nemen.
Het college heeft op 20/12/2022 een besluit genomen over het uitvoeringsprogramma fysieke leefomgeving 2023 inclusief jaarverslag 2022.
Bij het advies zat ook een raadsbrief die naar de gemeenteraadsleden is verstuurd over dit onderwerp. Bij punt 2.1 van de raadsbrief is de onbalans in uitvoering Boa-taken 2022 en doorkijk naar 2023 benoemd. De raadsbrief stond op het aanmeldformulier van 13/01/2023 inclusief het uitvoeringsprogramma 2023 en Jaarverslag 2022, het beleidsplan VTH 2019-2023 en de bijlage Piramidemodel en toelichting, behorende bij VTH beleid Twenterand 2019-2022.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
4e BOA	s	€ 65.000	n

- Voorstel: Kanaal Almelo - De Haandrik

Omschrijving
De problematiek rondom het kanaal Almelo-De Haandrik zal de komende jaren onze aandacht blijven vragen. Met name waar het gaat om onderhoud aan de damwanden (m.n. vervangen en/of herstellen van kadeconstructies). Ook de gemeentelijke wegen langs het kanaal vragen onderhoud. Gedupeerde woningeigenaren en ondernemers hebben de wens uitgesproken om ondersteuning van de gemeente te ontvangen. Daarnaast zullen beschadigde woningen hersteld moeten worden. Hiervoor is in veel gevallen een gemeentelijke omgevingsvergunning nodig. Voor specialistische taken en vergunningverlening schakelen wij indien nodig externe expertise in. Dit geldt ook voor de projectleiding en communicatie. Voor de extra personele inzet zijn in de begroting van 2024 middelen opgenomen.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Kanaal Almelo - de Haandrik	i	€270.000	n

- Voorstel: Woningbouwversnelling

Omschrijving
Er is een toenemende vraag naar woningen. De in 2021 vastgestelde regionale woonagenda Twente 2021-2025 geeft Twenterand meer ruimte kwalitatieve woningbouw toe te voegen. Naast bouwen voor de lokale vraag wil Twenterand ook bijdragen aan de regionale behoefte naar woningen.
Deze ambitie is in de Woondeal (2022) omgezet in een inspanningsverplichting voor de realisatie van een minimaal aantal woningen.
Sleutelprojecten en gebieden moeten zorgen voor woningbouwversnellingen en het halen van deze doelstelling
Op het gebied van woningbouw komt er veel op de gemeente af qua verplichtingen en gemaakte afspraken. Om overzicht te krijgen en beter te kunnen sturen is in 2023 een Programmaplan Wonen opgesteld. Ook in het collegeprogramma heeft het college haar ambities qua woningbouw aangegeven. Er wordt ingezet op groei. Voor wonen wordt in de kadernota € 50.000 gevraagd om een eerste stap te zetten om deze ambities en verplichtingen te kunnen realiseren. Dit budget kan worden ingezet voor onderzoek, analyse, eventuele ondersteuning etc. Dit bedrag wordt gedekt uit het ontwikkelingsbudget van de coalitie. Het Programmaplan Wonen en de bijbehorende gefaseerde uitvoering zal door de raad worden vastgesteld. De bijbehorende financien zullen worden meegenomen in de kadernota / begroting van 2025 en indien nodig apart bij de raad worden aangevraagd.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Programmaplan wonen	s	€ 50.000	n
Verlaging ontwikkelbudget coalitie	s	€ 50.000	v

- Voorstel: Opzetten/uitvoeren woonwagenbeleid

Omschrijving
Voor het doen van onderzoek en voorbereidende werkzaamheden voor het realiseren van woonwagenstandplaatsen, het beheer van de wachtlijst en het toewijzingssyteem, contacten met de doelgroep en beleidsmatige en juridische werkzaamheden wordt budget gereserveerd.
Bij de locatiekeuzes door de gemeente zal per gekozen locatie op basis van een exploitatieplan aan de gemeenteraad het bijbehorende budget worden gevraagd voor realisatie.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Voorbereiden woonwagenstandplaatsen	i	€ 25.000	n
Woonwagencoördinator	s	€ 15.000	n

Subdoelen

Overzicht voorstellen Programma Economie en Vrije tijdsbesteding

Activiteiten

- Voorstel: Creatieve broedplaatsen

Omschrijving
Een creatieve broedplaats is een verzamelplaats voor kunstenaars en ondernemers in de creatieve industrie waar ruimte bestaat om te experimenteren.
Het doel van een creatieve broedplaats is het stimuleren van een klimaat waarin creativiteit en innovatie voorop staan, zodat jonge creatieve en technologische talenten worden verleid zich in de regio Twente te vestigen.
Het Ondernemershuis Twenterand heeft een subsidie ontvangen van € 140.000,-- voor een periode van 3 jaar uit de Tijdelijke subsidieverordening creatieve broedplaatsen regio Twente voor een Creatieve Broedplaats in de gemeente Twenterand (“Creatieve Fabriek Twenterand”). Het gaat over de periode 31 maart 2023 tot en met 30 september 2025.
Er is een gemeentelijke bijdrage van € 60.000 afgesproken (over 3 jaar: elk jaar € 20.000). Voor het jaar 2023 gaat het bedrag van € 20.000 in de Berap (algemene risico reserve). Voor de jaren 2024 en 2025 (per jaar € 20.000.,--) gaan deze bedragen mee in deze kadernota. Deze bedragen worden ook ten laste gebracht van de algemene risico reserve.
De Creatieve Fabriek Twenterand wil komen tot een breed creatief netwerk in Twenterand, dat meedenkt in innovatie van producten en processen binnen bedrijven,
ruimte biedt aan talentontwikkeling en ondernemerschap, nieuwe initiatieven en evenementen initieert en meesterschap benut voor versterking van huidige en nieuwe bedrijvigheid
en werkgelegenheid.

De Creatieve Fabriek draagt bij aan doelen van economie en cultuur uit de programmabegroting.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Creatieve broedplaatsen 2024 en 2025, per jaar € 20.000	i	€ 20.000	n

- Voorstel: Uitvoering gebiedsmarketing Engbertsdijksvenen

Omschrijving
Er ligt al enkele jaren een ontwikkelplan voor (het gebied rondom) de Engbertsdijksvenen om het volledige toeristisch potentieel te benutten. Het plan is om nu geld vrij te maken om hier gas op te geven.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Uitvoering gebiedsmarketing Engbertsdijksvenen	i	€ 25.000	n

- Voorstel: Actualiseren Nota Vrijetijdseconomie

Omschrijving
De huidige nota Vrijetijdseconomie loopt van 2013 tot en met 2020. Het speelveld is dusdanig veranderd dat de nota geactualiseerd moet worden. We zien de behoefte en noodzaak voor het maken van gerichte keuzes en focus, gezien de beschikbare middelen en de veranderende markt alsook transities en het bieden van perspectief in het landelijk gebied.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Visie vrijetijdseconomie	i	€ 45.000	n

- Voorstel: Deelname verkenning Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal

Omschrijving

Onder de werktitel ‘Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal’ is een beweging, een unieke samenwerking tussen meer dan 18 partners, waaronder Twenterand, uit het hart van Overijssel op gang gekomen. Van waterbedrijf tot de Land- en Tuinbouworganisatie, van overheid tot natuurpartijen, van landgoederen tot waterbedrijf en waterschap. Samen werken ze in het gebied tussen grofweg Ommen en Diepenheim en Raalte en Wierden, aan het landschap van de toekomst. Een landschap met mooie natuur, een groene en gezonde leefomgeving tot in het hart van de dorpen en steden, topcultuur en -erfgoed, duurzaam toerisme en een gezonde economie met perspectief voor de landbouw. In 2024 wordt ingezet op verdere deelname op het gebied van recreatie en toerisme gericht op de versterking van de lokale economie hiervoor is eenmalig een bedrag van 10.000 opgenomen.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Deelname Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal	i	€ 10.000	n

- Voorstel: Actualiseren en uitvoering geven aan de economische visie

Omschrijving
De economische visie gaat in op de koers voor de komende jaren. Het biedt perspectief om de economie binnen Twenterand te bestendigen, het arbeidspotentieel te behouden om van daaruit verder te groeien. Hierin zitten drie belangrijke uitgangspunten. De eerste is het vertrekpunt van Twenterand met als karakteristiek van een plattelandsgemeente. De tweede is een gelijke verdeling over geheel Twenterand, binnen de kernen, op de bedrijventerreinen en in het landelijk gebied. De derde is eenheid in verscheidenheid. In het kort de kracht bundelen vanuit de bijzondere diversiteit in Twenterand. Dit alles om een betere economische vuist te maken voor de toekomst en de voorbereiding daar nu voor te beginnen. Kortom, waar willen we over 10 of meer jaar zijn en hoe gaan we daar vanaf nu met alles wat we hebben en kunnen daar komen.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Actualiseren en uitvoeren economische visie	i	€ 45.000	n

- Voorstel: Actualiseren en uitvoeren detailhandelstructuurvisie

Omschrijving
De actualisatie van Detailhandelstructuurvisie krijgt in 2024 in samenwerking met de lokale ondernemers in de kernen duidelijk vorm in een uitvoeringsagenda met concrete projecten. Ontwikkelingen uit de eerdere uitvoeringsagenda die nog niet of anders tot stand zijn gekomen worden waar noodzakelijk ook meegenomen in de nieuwe uitvoeringsagenda.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Actualisatie en uitvoering Detailhandelstructuurvisie	i	€ 45.000	n

- Voorstel: Platteland

Omschrijving
De toekomstgerichte visie buitengebied Twenterand zal worden afgerond en opgesteld in een integrale visie met acht voor het agrarisch perspectief, de (vrijetijds)economie en verschillende provinciale gebiedsprocessen. Daarbij zijn inwonersinitiatieven vanuit LEADER ook essentieel. LEADER is een subsidieregeling die is bedoeld voor projecten gericht op het versterken van het landelijk gebied, door het behoud van de leefbaarheid van het platteland, het versterken van de sociale cohesie, en behouden/versterken van het voorzieningenniveau. In de praktijk kunnen dit maatschappelijke, culturele of recreatieve projecten zijn. De nieuwe LEADER-periode start in 2023 en loopt t/m 2027. Voor deze periode is in totaal € 73 miljoen LEADER-subsidie beschikbaar. Twenterand maakt deel uit van LEADER gebied Zuidwest Twente en heeft zich ook voor de periode 2023 tot en met 2027 hiermee verbonden. Jaarlijks worden 2 tot 3 projecten binnen Twenterand gehonoreerd. Zo ook in 2024.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Leader	s	€ 50.000	n

- Voorstel: Vervanging sportaccommodaties

Omschrijving
Voetbal kunstgrasveld Deto
Conform KNVB richtlijnen heeft Deto recht op 5 wedstrijdvelden. Er liggen 5 velden maar deze zijn niet allemaal geschikt om wedstrijden op te spelen. Dit betekent dat Deto al enkele jaren een tekort heeft aan velden. Aangezien wij als gemeente hierin dienen te faciliteren hebben we gekeken naar de mogelijkheden en Deto hierbij betrokken. Deto opteert voor het ombouwen van een natuurgrasveld naar een kunstgrasveld. Wij sluiten ons hierbij aan na afweging een 6e veld aan te leggen of te investeren in de ombouw. Temeer omdat ombouw goedkoper is en er geen ruimte is voor een 6e veld.
Korfbal kunstgrasveld TOP
Conform de nieuwe richtlijnen van de KNKV moeten korfbalverenigingen hun korfbalvelden qua veldafmetingen vóór 30 juni 2026 hebben aangepast. Korfbalvereniging TOP heeft ondertussen de belijning van haar veldafmeting aangepast. Echter constateren we dat de belijning los laat en daardoor risico's met zich mee brengt en extra onderhoud vergt.
Conform de planningsnorm korfbal NOC*NSF 2014 heeft korfbalvereniging TOP zeker vanaf 2019 recht op twee velden. Op basis van de Nota Sportaccommodatiebeleid Twenterand 2007 - 2016 geldt dat verenigingen aantoonbaar minimaal drie jaar moeten voldoen aan deze planningsnorm om voor een extra veld in aanmerking te komen.
Ondanks het feit dat het korfbalveld formeel pas in 2025 aan de beurt is voor vervanging achten wij het gezien bovenstaande van cruciaal belang om in 2024 tot vervanging en uitbreiding van het kunstgrasveld over te gaan.
Daarnaast leggen we focus op:
Binnensportaccommodaties Vriezenveen
In Vriezenveen staan een aantal sportaccommodaties die (op korte / middellange) termijn aan vervanging toe zijn. Het gaat om Sporthal De Stamper, de semi permanente sporthal en het gymlokaal aan de Krijgerstraat. Daartoe zullen we de herontwikkelingskansen verkennen voor de binnensportaccommodaties in Vriezenveen.
Kunstgras Voorwaarts en SDO
Het college zal conform collegeprogramma in deze coalitieperiode komen met een voorstel om het kunstgras van Voorwaarts en SDO in Westerhaar te deprivatiseren.
Zoals al in het coalitieakkoord is aangegeven worden in 2024 de kunstgrasvelden van VV Voorwaarts en SDO gedeprivatiseerd. Vervanging van de velden staat in 2025 gepland.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Voetbal kunstgrasveld DETO krediet 300.000,-- euro	s	Jaarlasten 28.300,-- (kapitaallasten vanaf 2025)	n
Korfbal kunstgrasveld TOP krediet 350.000,-- euro	s	Jaarlasten 9.500,-- (kapitaallasten vanaf 2025)	n

Subdoelen

Overzicht voorstellen Bedrijfsvoering

Activiteiten

- Effect Algemene Uitkering

Omschrijving

Toename (accres) van de uitkering van het Gemeentefonds (inclusief bevriezing hervormingsagenda Jeugd).

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Effect algemene uitkering (oplopend naar € 5.156.000 in 2027)	s	€1.980.000	v

- Bijstellling inflatie

Omschrijving
Indexatie kosten derden, indexatie OVA (zorgpersoneel) en verwerking Cao-akkoord gemeenten.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Bijstelling inflatie	s	€2.905.000	n

- Verkiezingen, trotters

Omschrijving
Structureel opnemen in de begroting van kosten voor huren van trotters bij verkiezingen.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Verkiezingen, trotters	s	€ 10.000	n

- Lokale omroep

Omschrijving
Pilot volwaardige lokale omroep (3 jaar).

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Lokale omroep (3 jaar)	i	€ 100.000	n

- Communicatiebudget

Omschrijving
Tijdelijke verlenging van eenmalige verhoging communicatiebudget in afwachting van evaluatie.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Communicatiebudget	i	€ 32.000	n

- Formatie uitbreiding dienstverlening

Omschrijving
Uitbreiding capaciteit t.b.v. DIV (documentaire informatievoorziening).
De strategische opgaven die onze organisatie kent vragen concern breed om een duurzaam en adequaat Informatiebeheer. Dit gaat over (analoog en digitaal) informatiebeheer en op dit vlak spelen diverse uitdagingen met bijkomende risico's. Bestaande wet- en regelgeving wordt aangepast aan digitalisering (bijv. Archiefwet). Deze nieuwe wetten vragen inspanningen en nieuw digitaal bewustzijn en ook is er met ingang van 2024 de nieuwe Omgevingswet. Daarbij vraagt het wegwerken van achterstanden in het analoge archief het komende jaar ook nog inspanning. Daarom is een extern bureau gevraagd onderzoek te doen naar de vraag wat informatiebeheer vraagt van een gemeente van onze schaal en wat dat betekent voor onze strategische opgaven. Inmiddels is een eerste indicatie ontvangen en die komt erop neer dat formatieve aanpassingen en effort voor digitaal bewustzijn en ‘de basis op orde’ vereist zijn. Dat er iets moet gebeuren wordt ook zichtbaar in de score van het Interbestuurlijk Toezicht, die is van groen naar oranje gegaan. In deze kadernota wordt daarom alvast een deel van de vereiste “investeringen” meegenomen. Mocht blijken dat de

gedeeltelijke investering die nu gevraagd wordt, niet voldoende is, dan agenderen we dit onderwerp voor een volgende moment/kadernota, zodat dan alsnog bekeken en aangepast kan worden conform het extern advies. Zonder passende formatie en randvoorwaarden moet de gemeente rekening houden met toenemende risico's (waaronder: imagoschade, mogelijke claims of onrechtmatig handelen) als niet wordt voldaan aan actuele wet- en regelgeving.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Formatie uitbreiding dienstverlening	s	€ 200.000	n

- Cyberverzekering

Omschrijving
Sterk gestegen kosten van de cyberverzekering.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Cyberverzekering	s	€ 25.000	n

Programma Sociaal Domein

Inleiding

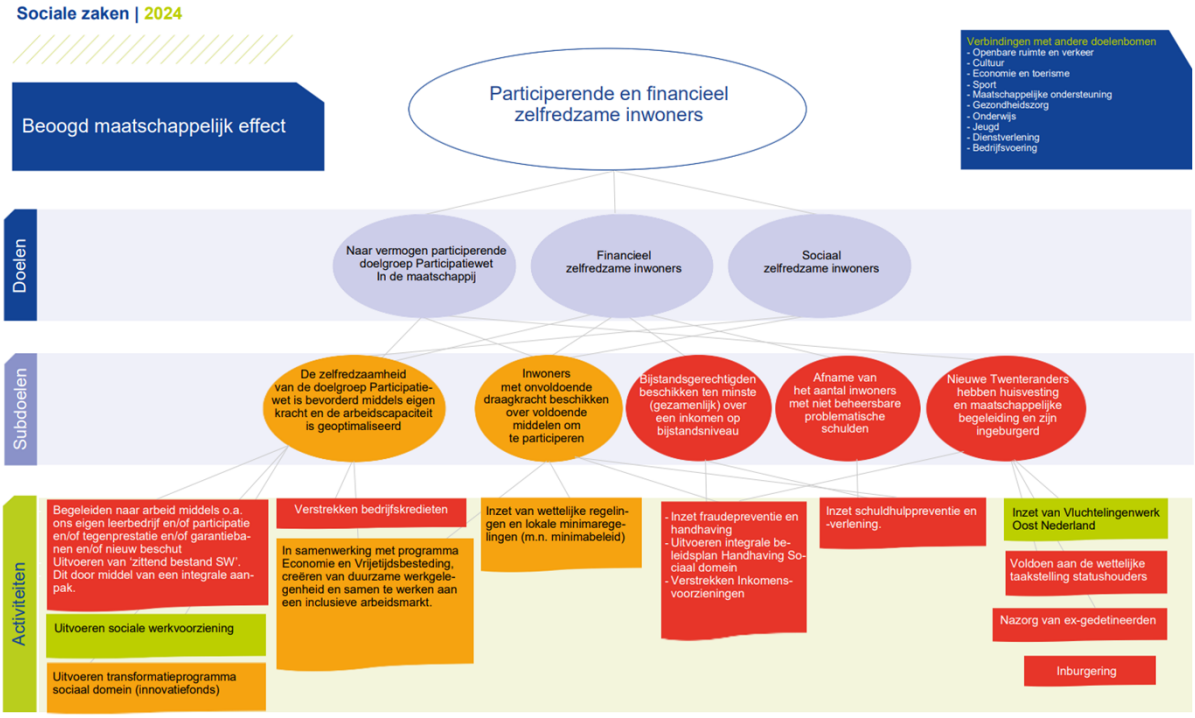
Perspectief 2024 sociaal domein
Zorg en ondersteuning, werk en inkomen, (passend) onderwijs en overig preventief beleid - met name rond jeugd en gezondheid - vormen het hart van het Programma Sociaal Domein. Dit programma streeft ernaar dat de inwoners van Twenterand zo veel mogelijk zelf hun dagelijkse dingen kunnen doen en daar zelf over beslissen om mee te kunnen doen in de samenleving. Thuis, in de buurt, bij een vereniging of organisatie of op het werk. Alle mogelijkheden (eigen kracht) van inwoners en hun omgeving (inzet netwerk) worden hierbij benut. Waar dat niet/of in mindere mate lukt worden inwoners hierbij geholpen of ondersteund. Binnen het jeugdbeleid en onderwijs stimuleren wij ontwikkeling van individuen. In de zorg en het minimabeleid worden beperkingen c.q. ontbrekende middelen gecompenseerd. Rond werkgelegenheid is er aandacht voor specifieke doelgroepen met arbeidsbeperkingen. Veranderingen hebben vooral betrekking op mensen in een kwetsbare positie. De sociaaleconomische problematiek in onze gemeente blijft stevig en dus is daarmee de opgave in het sociaal domein ook fors.
Kijkend naar 2024 zijn er vernieuwde kaders van toepassing op het sociaal domein. Enerzijds is er de uitwerking van het coalitieakkoord in het collegeprogramma om het scenario "Economisch sterk met een sociaal kloppend hart" vorm te geven Anderzijds, maar zeker ook in het verlengde hiervan, ligt er de nieuwe integrale beleidsnota Sociaal Domein 2023-2026 (hierna: IBN). Een nieuwe nota, waarin het voorheen aparte document voor gezondheidsbeleid onderdeel van is, en met veel meer aandacht voor onderwijs.
Vanuit de gehouden interactieve activiteiten met relevante stakeholders en gezien het beoogd effect zijn de volgende vier integrale thema's gekozen in deze nota, als basis voor onze opgaven:
1. De zelfredzame Twenterander
2. De participerende Twenterander
3. De gezonde Twenterander
4. De lerende Twenterander

De inwoner, de Twenterander, staat hiermee centraal in ons beleidsperspectief. Wij kiezen dan ook als vertrekpunt: Inwoners als "motor" voor de ontwikkeling van Twenterand. Inwoners die werken, versterken de economie! Inwoners die iets organiseren versterken de leefbaarheid en sociale samenhang. Inwoners die praktisch geschoold zijn, zijn de bouwers van Twenterand. Ouders die goed opvoeden, vormen sociaal vaardige inwoners en een verdraagzamere maatschappij. Ons beleid streeft ernaar dat inwoners een goede (start)positie krijgen om mee te doen. Dat ze zo veel mogelijk zelf hun dagelijkse dingen kunnen doen en daar zelf over beslissen om écht mee te kunnen doen in de samenleving. Economie en sociaal gaan zo hand in hand voor een beter Twenterand!
De lijn uit de huidige IBN wordt voortgezet waarbij zelfredzaamheid, participatie en transformatie leidend zijn. Wel zijn er nu accentverschuivingen, met name vanwege het coalitieakkoord dat leidend is in combinatie met de actuele sociale vraagstukken die gelden voor Twenterand. Onderwerpen als bestaanszekerheid, kansengelijkheid, inclusiviteit, normalisering en preventie vindt u daarom terug in deze nota. Het tijdsgewricht en de opgaven waar we nu voor staan zijn stevig. De crisis op de woningmarkt, de inflatie en energie-armoede, de situatie in Oekräine, de vergrijzing, de vele zorgvragen, maatschappelijke onrust, personeelstekorten maken dat individuen en/of groepen het zwaar hebben. De gemeente, als dichtst bij de burger staande overheid, voelt zich geroepen om inwoners te ondersteunen. Tegelijkertijd staat ook de gemeente zelf voor uitdagingen. Gelet op de zorgelijke financiële positie van onze gemeente met name in het meerjarenbeeld, betekent dat focus aangebracht moet worden met scherpe keuzen om bepaalde zaken niet meer of anders te (laten) doen. Het college doet binnen deze kaders hiertoe voorstellen (zie collegeprogramma en deze kadernota).
De hoofdvisie in deze nota wordt dus bestendigd, want gebleken is dat onze aanpak vruchten heeft afgeworpen. Vernieuwen en besparen gaan hand in hand (transformatie). Succesvolle interventies als de poh-jeugd, de consulent externe verwijzers en het gezinswerk zijn hier voorbeelden van. De samenwerking met het voorliggend veld (sociale basis) en de toegang blijven we dan ook doorontwikkelen (zie ook de bijlage bij de IBN). Dit doen we op basis van een visie in combinatie met ervaringen uit de praktijk. Geld volgt beleid (middelen volgen opgaven) en dat werkt! Tenslotte versterken regionale samenwerking en lokale inzet elkaar bij het vormgeven van taken binnen het sociaal domein.

Landelijke ontwikkelingen blijven ondertussen fors van invloed en in deze kadernota gaan wij in op de hervormingsagenda jeugd, het toekomstscenario jeugd en gezinsbescherming, ontwikkelingen Jeugdbescherming, enzovoort.
De gemeente heeft een wettelijke taak in het sociaal domein. Wij verliezen niet uit het oog dat er altijd een vangnet moet zijn voor de meest kwetsbaren. Wij hebben hier oog voor maar kijken ook naar zelfredzaamheid en ontmoedigen claimgedrag. Het college kijkt naar versterking maar heeft ook te maken met de financiële positie van de gemeente en zoekt gericht besparingen, ook binnen het sociaal domein, met daarbij het voorzieningenniveau zoveel mogelijk te behouden.
We varen in het sociaal domein scherp aan de wind. Er zijn, de nodige ontwikkelingen (nieuwe inkoop jeugd/ Wmo/vervoer, reële (zorg)tarieven, inkomensafhankelijke bijdrage Wmo, vergrijzing, beschermd wonen, onderwijshuisvesting, toekomstscenario kind en gezinsbescherming en hervormingsagenda, enz.) die nog niet op geld zijn te zetten. Daarbij stijgen kosten en dan zijn randvoorwaardelijke factoren als de arbeidsmarkschaarste en cultuuraspecten (claimgedrag) nog niet eens benoemd. We voorzien(potentiële) risico's, maar zorgen ondertussen dat onze reserves er zijn en op peil zijn om eventuele klappen op te vangen. Onze druk c.q. lobby naar Den Haag voor het sociaal domein - maar breder nog het ravijnjaar - wordt hierbij onverminderd voortgezet.
Tot zover de algemene inleiding. Bij de doelenbomen gaan wij nader in op de specifieke voorstellen en ontwikkelingen.

Doelenboom Sociale Zaken

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Participerende en financieel zelfredzame inwoners

Doel: Naar vermogen participerende doelgroep Participatiewet In de maatschappij

Het doel van de Participatiewet is om mensen zoveel mogelijk te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt. De gemeente kan voor iedereen dezelfde instrumenten en voorzieningen inzetten. Hierbij wordt zoveel mogelijk uitgegaan van de eigen kracht van de inwoner.

Doel: Financieel en sociaal zelfredzame inwoners

Het hebben van werk of een zinvolle dagbesteding zijn dingen die meedoen in de samenleving mogelijk kan maken. Het zorgt voor ritme en structuur en het geeft eigenwaarde. We willen dat elke inwoner van de gemeente Twenterand de mogelijkheid krijgt om naar vermogen mee te doen aan de samenleving. We ondersteunen inwoners die niet zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien met een uitkering. Voor de meest kwetsbaren uit onze samenleving ligt er een opgave wat betreft het vinden van passend werk.
Kinderen moeten zich kunnen ontplooien, hun eigen mogelijkheden ontdekken en ontwikkelen en volop mee kunnen doen in de samenleving. Belangrijk is dat zij perspectief houden op een gelukkig leven. Elk kind moet niet alleen kunnen beschikken over voedsel, kleding en andere basisbehoeften, maar moet ook mee kunnen op schoolreis, lid van de bibliotheek kunnen worden en bijvoorbeeld wekelijks kunnen sporten of muziek maken.

Doel: Sociaal zelfredzame inwoners

Subdoel: De zelfredzaamheid van de doelgroep participatiewet is bevorderd middels eigen kracht en de arbeidscapaciteit is geoptimaliseerd

Activiteiten

- In samenwerking met programma Economie en Vrijetijdsbesteding, creëren van duurzame werkgelegenheid en samen te werken aan een inclusieve arbeidsmarkt.

Omschrijving
Ontwikkeling: Brede Sociaal Economische opgaven
De opgaven binnen de doelenboom sociale zaken voor de komende periode zijn uiteraard gekoppeld aan het scenario Economisch Sterk Twenterand met een sociaal kloppend hart en in het verlengde hiervan de opgaven in onze integrale beleidsnota sociaal domein.
Als eerste kernthema noemen wij participatie. Landelijk speelt het breed offensief, waarin nog meer inwoners worden gestimuleerd om deel te nemen aan de maatschappij. Mogelijk maken in plaats van regels als uitgangspunt – ook bij handhaving- staat hierbij voorop. Daarnaast zijn er plannen voor regionale werkcentra (1 loket voor werkzoekenden, werkgevers en werkenden, gefaciliteerd door UWV en gemeenten). Dit zal gezien de complexiteit van regelgeving geen eenvoudige zaak worden.
Koppeling vanuit sociale zaken/reïntegratie met werkgelegenheid en aansluiting scholing en (inclusieve) arbeidsmarkt - waarin iedereen met arbeidsvermogen in staat wordt gesteld om mee te doen in de samenleving - zijn verbindende thema's, gelet op de scenario-keuze.
Een tweede thema is de bestaanszekerheid en toepassing van de menselijke maat.
De versoepeling van de participatiewet op gebied van rechtmatigheid, mede naar aanleiding van de boodschappencasus Wijdemeren) komt ook op ons af.
Aandacht voor inwoners met geldzorgen (schulden, effectieve en efficiënte armoedebestrijding) blijft ook de komende tijd een prioritaire opgave. De energietoeslag (waarschijnlijk ook in 2024, vanaf 2025 zou er een landelijke regeling moeten zijn) en halvering trajecten schuldhulpverlening via de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) en Minnelijke schuldsanering natuurlijke personen (Msnp). De geldzaken - stressvrij - op orde hebben is randvoorwaardelijk om goed te kunnen meedoen in de maatschappij.
Tenslotte is op opgave rond de opvang van nieuwe Twenteranders een forse opgave de komende tijd. Naast de reguliere doelgroepen zal – vanuit het raadsbesluit hierover - de energie en inzet voor (tijdelijke) huisvesting volgordelijk gaan naar: Arbeidsmigranten, (Oekraïense) oorlogsvluchtelingen en Vergunninghouders. Voor asielzoekers volgen wij de wettelijk plichten.

- Uitvoeren sociale werkvoorziening

Omschrijving
Toekomst Sociale Werkvoorziening
Het aantal mensen met een indicatie sociale werkvoorziening daalt. Dit omdat intrede in de SW niet meer mogelijk is. In de plaats hiervan is het instrument Nieuw Beschut geïntroduceerd en de Loonkostensubsidie. We zien dat veel van deze mensen in het reguliere bedrijfsleven aan de slag kunnen. Dit vraagt om een verdere uitwerking van de SW en de toekomst irt de Participatiewet en onze eigen buitendienst. Bij de buitendienst werken namelijk collega's met een sw indicatie. De komende jaren zal hierin een forse afname zijn vanwege pensionering. De uitwerking zal tevens antwoord op deze trend moeten geven.

Subdoel: Afname van het aantal inwoners met niet beheersbare problematische schulden

Activiteiten

- Voorstel: Inzet schuldhulppreventie en -verlening.

Omschrijving
Het borgen van bestaanszekerheid is een belangrijk speerpunt van de in 2023 vastgestelde Integrale Beleidsnota (IBN) en dus geldt dus ook voor 2024. Het is nog niet bekend of gemeenten in 2024, net als in 2022 en 2023, de opdracht en financiële middelen van het Rijk krijgen om een energietoeslag uit te keren aan huishoudens met een laag inkomen ter compensatie voor de gestegen energielasten. Wel zal de gemeente vanuit het Meldpunt Geldzorgen inwoners met financiële vragen

zo goed en zo vroeg mogelijk bedienen zodat escalatie van problemen voorkomen kan worden. Voor de benodigde formatie-uitbreiding van het Meldpunt Geldzorgen voor de jaren 2023, 2024 en 2025 heeft uw raad reeds bij het begroting voor 2023 financiële middelen vrijgemaakt. Door te investeren in de werkzaamheden van het Meldpunt Geldzorgen voorkomen we de inzet van duurdere curatieve dienstverlening van Stadsbank Oost Nederland (SON).
Ondanks dat we de laatste jaren steeds minder dienstverlening afnemen van SON nemen de kosten aan SON toe. Dit wordt veroorzaakt door een herijking van SON van hun dienstverlening (de zogenaamde klantreis) en door de inflatie (onder meer hogere loonkosten). Voor 2024 vragen we voor de extra kosten voor SON € 45.000. Voor 2025 en verder zal deze bijdrage elk jaar licht toenemen.
Juist omdat we steeds minder dienstverlening van SON afnemen maar wel geconfronteerd worden met hogere kosten, onderzoeken we in 2024 of we schuldhulpverlening in de toekomst anders en efficiënter kunnen organiseren. We zullen hiervoor een businesscase opstellen. Vooruitlopend op de uitkomsten van dit onderzoek is in het meerjarenperspectief van deze Kadernota vanaf 2025 een te besparen bedrag van € 50.000 voordelig opgenomen.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Extra kosten SON	s	€ 45.000	n

Subdoel: Nieuwe Twenteranders hebben huisvesting en maatschappelijke begeleiding en zijn ingeburgerd

Activiteiten

- Inburgering

Omschrijving
Opgave vluchtelingenopvang gemeente Twenterand
De focus van de vluchtelingenopvang in Twenterand ligt op dit moment op huisvesting van statushouders en op de opvang van Oekraïense ontheemden. Betreffende de statushouders; duidelijk is dat de taakstelling voor de kalenderjaren 2024 en volgende verder zal toenemen. Deze toename is gebaseerd op de inschatting van het kabinet dat het aantal asielzoekers dit jaar en komende jaren toeneemt en dat de achterstanden in de verwerking van asielaanvragen bij de IND worden ingelopen. De taakstelling voor de 1e helft van 2023 is 41. Voor de tweede helft van 2023 lag de taakstelling op 43. Recent is deze verhoogt naar 53. De achterstand van voorgaande jaren is 7 en dit komt bovenop de taakstelling van 2023. De taakstelling voor 2023 komt op 101. Voor de 1e helft van 2023 ligt de invulling op schema. De taakstelling voor 2024 is nog niet bekend.
Opvang ontheemde Oekraïners
Voor 2023 is de verwachting dat Twenterand meer dan 191 ontheemden uit de Oekraïne opvangt. Gezien het feit dat er nog geen zicht is op het einde van het conflict met Rusland zal Twenterand ook in het kalenderjaar 2024 de opvang voor ontheemde Oekraïners continueren. De cijfers van de opvang van Oekraïense ontheemden kunnen nog beïnvloed worden door de toezegging van het college dat er meer Oekraïense ontheemden worden opgevangen als gevolg van de aangenomen motie dat Twenterand geen asielzoekers zal opvangen, totdat het wettelijk wordt verplicht als gevolg van de inwerkingtreding van de zogeheten Spreidingswet.

Metingen en verplichte indicatoren

Beleidsdoelen	Begroot 2024	Begroot 2023	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Naar vermogen participerende (niet) uitkeringsgerechtigden								
Aantal uitkeringsgerechtigden* (participatiewet)	415	425	394	403	432	442	462	CIV
Aantal personen met een loonkostensubsidie (nieuwe indicator 2021)	135	130	135	115	97	-	-	CIV
Aantal uitkeringsgerechtigden (IOAW/IOAZ)	17	22	17	22	22	24	25	CIV
Aantal activeringstrajecten	320	250	320	235	330	334	366	CIV
Aantal Wsw 'zittend bestand' in arbeidsjaren	212	200	223	221	255	267	267	meicirculaire
Aantal taakstelling vergunninghouders	100	70	57	29	38	28	50	-
Financieel zelfredzame inwoners								
Aantal aanvragen bijzondere bijstand**	460	450	458	553	432	562	471	CIV
Aantal personen die uitgestroomd zijn naar werk***	116	50	116	59	44	70	76	CIV
Aantal aanvragen inkomenstoeslag**	325	325	310	338	404	327	307	CIV
Aantal personen die beroep doen op de studietoeslag**	15	15	14	17	11	8	11	CIV
Sociaal zelfredzame inwoners								
Aantal personen die beroep doen op de Meedoenregeling**	350	350	359	309	218	423	400	CIV
Aantal personen die beroep doen op de jeugd sport en cultuurfonds	150	150	105	165	124	163	105	extern
Beschut werk	20	nnb	17	17	11	11	5	-
Aantal kinderen schoolpakket	80	90	66	70	95	79	60	Interne systemen

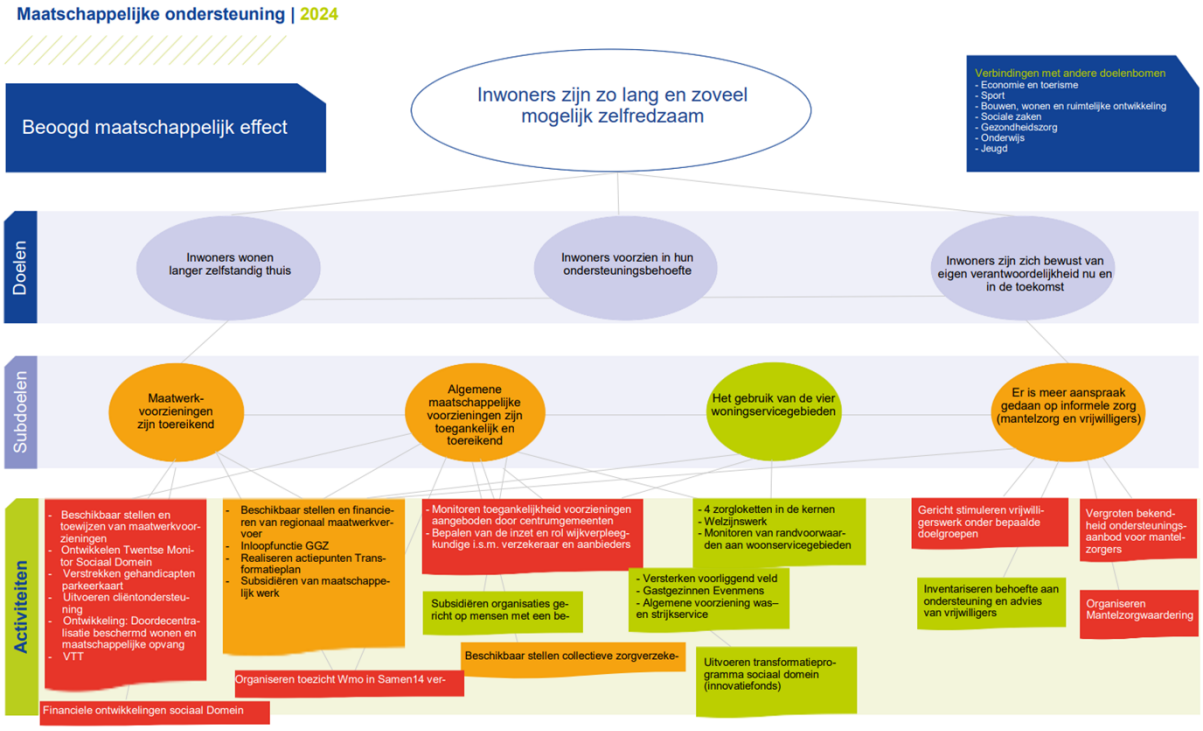
* betreft het aantal uitkeringspartijen

** betreft per 2021 het aantal toegekende aanvragen

*** vanaf 2022 vermelden we het totale aantal uitgestroomde personen uit de bijstand

Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Doel: Inwoners wonen langer zelfstandig thuis

Wij streven als Twenterand na dat inwoners zo lang mogelijk zelfredzaam blijven. Daartoe werken we er aan om de inwoners zo lang dit mogelijk en wenselijk is zelfstandig thuis te laten wonen. We voorzien zo goed mogelijk, direct of indirect, in de diverse ondersteuningsbehoeften van inwoners. We zorgen voor goed ingerichte woonservicegebieden. We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers om in dit doel te voorzien.

Doel: Inwoners voorzien in hun ondersteuningsbehoefte

Het doel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is dat inwoners worden voorzien in hun ondersteuningsbehoefte. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om nog meer op eigen kracht en samen met het eigen netwerk te komen tot oplossingen. De inwoner en zijn omgeving staan daarbij centraal. We stimuleren inwoners op hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden in te zetten. Daar waar nodig zetten we een maatwerkvoorziening in om in de ondersteuningsbehoefte van de inwoner te voorzien.

Doel: Inwoners zijn zich bewust van eigen verantwoordelijkheid nu en in de toekomst

We bevorderen het bewustzijn onder de inwoners van hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht en gezamenlijk met de mensen uit hun omgeving tot oplossingen voor problemen te komen.

Subdoel: Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend

Activiteiten

- Voorstel: Garanderen ondersteuning door beschikbaar stellen en toewijzen van maatwerkvoorzieningen

Omschrijving

Garanderen ondersteuning inwoners middels extra formatie Wmo ivm wachtlijsten
Binnen ons beleid hebben we de opgave om ondersteuning en hulp aan te bieden voor inwoners die dit echt nodig hebben vanuit betrouwbare dienstverlening. Dit geldt ook zeker voor de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmol). Op het gebied van de Wmo is er sprake van diverse ontwikkelingen (zowel landelijk als lokaal) die van invloed zijn op het aantal aanvragen op het gebied van Wmo. Te denken valt o.a. aan de invoering van het abonnementstarief, (toenemende) vergrijzing en toename in complexiteit van zorgvragen en casussen. Als gevolg hiervan is het aantal aanvragen op het gebied van de Wmo (in brede zin, met name bij de huishoudelijke ondersteuning en hulpmiddelen) zichtbaar toegenomen. De verwachting is op basis van de hiervoor geschetste ontwikkeling dat dit aantal de komende jaren nog verder zal gaan toenemen. Twenterand is hierin niet uniek, ook vele andere gemeenten zien een toename in het aantal Wmo-aanvragen. Lokaal zijn diverse acties in gang gezet om het aantal aanvragen op het gebied van de Wmo niet verder te doen oplopen, denk bijvoorbeeld aan het invoeren van een nieuwe verordening op het gebied van Wmo-hulpmiddelen (o.a. woningaanpassingen, trapliften, rolstoelen en scootmobielen etc.) waarmee aan de voorkant kritischer kan worden gekeken, wordt er nog meer inzet gepleegd op contractmanagement op het gebied van hulpmiddelen (stimuleren hergebruik van eerder gebruikte hulpmiddelen i.p.v. direct nieuw aan te schaffen, meer sturing op de voorraad en wat er in het depot staat etc.) en de invoering van de was- en strijkservice als algemene voorziening. Ondanks dat deze acties duidelijk vruchten afwerpen, blijft er een toename zichtbaar van het aantal aanvragen Wmo. Dit voorstel is bedoeld om de basis weer op orde c.q. in balans te te krijgen met de kennis van nu.
Vanzelfsprekend is het op enig moment logisch dat er tijdens piekmomenten wachtlijsten kunnen zijn, het niet hebben van wachtlijsten is zo goed als onvermijdelijk. Echter dienen de wachtlijsten wel een behapbare omvang te hebben en dient te kunnen worden voldaan aan de geldende juridische kaders (wettelijke termijnen voor het oppakken/verwerken van aanvragen) en dient te worden voldaan aan eisen op het gebied van kwaliteit en rechtmatigheid. Ook mogen (kwetsbare) inwoners verwachten dat onze dienstverlening op niveau is.
In de afgelopen jaren is de capaciteit bij de consulenten en de backoffice in de afgelopen jaren gelijk gebleven en niet aangepast, maar is gekeken naar oplossingen in de zin van (dure) tijdelijke externe inhuur bij de consulenten en de backoffice. Daarmee kon de wachtlijst tot nu 'behapbaar' in omvang worden gehouden en kon worden voldaan aan de vereisten op het gebied van wettelijke termijn en rechtmatigheid. Gelet op het open einde karakter van de Wmo en de verwachte toekomstige ontwikkelingen gaat het om structurele toenames, wat vraagt om structurele oplossingen. Daarom wordt een voorstel gedaan voor personele inzet (aanvullend op de reeds bestaande reguliere vaste formatie) bij de consulenten de backoffice sociaal domein. Gelet op alle ontwikkelingen - die onzeker zijn hoe ze uitpakken - wordt een deel nu structureel / vast voorgesteld. Daarnaast blijft een budget voor flexibele inzet aan de orde bij pieken (dat wanneer nodig wordt ingezet, maar niet structureel wordt aangevraagd) en later bij het beter kunnen duiden van de toekomstige ontwikkelingen zullen de effecten van deze ontwikkelingen wederom dit tegen de beschikbare capaciteit worden gehouden.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Extra formatie Wmo i.v.m. wachtlijsten	s	€124.800	n

- Doordecentralisatie beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Omschrijving
Beschermd wonen en maatschappelijke opvang zijn maatwerkvoorzieningen. De uitvoering ervan ligt bij de centrumgemeente Almelo en indicatie loopt via het Cimot. Het Rijk wil dat regiogemeenten ook meer verantwoordelijkheid krijgen en wil dat de opvang en zorg van mensen dichter bij huis plaatsvinden. Voor beschermd wonen hebben we de doordecentralisatie in de regio voor wat betreft governance inmiddels geregeld. De financiële doordecentralisatie blijft nog achter want het heeft alle schijn van dat het nieuwe verdeelmodel (met een groeipad van 10 jaar) en het daaraan gekoppelde woonplaatsbeginsel wederom wordt uitgesteld. Invoering per 1-1-2024 gaat in ieder geval niet meer lukken. Zoals ook al vermeld in de Integrale beleidsnota Sociaal Domein vergt de opgave beschermd wonen inhoudelijk - mede in samenhang met de bredere opgave wonen - en financieel dus meer duiding de komende jaren. Wij komen als het duidelijker is, hierop terug.

- Voorstel: Financiële ontwikkelingen Sociaal Domein

Omschrijving

In elke kadernota en begroting gaan wij in op de financiële ontwikkelingen sociaal domein. Deze keer is lijn van het nieuwe voorliggende collegeprogramma het vertrekpunt.
Vanuit het collegeprogramma is er de behoefte om met lef scherp aan de wind te varen om Twenterand financieel gezonder te krijgen. De opdracht uit het collegeprogramma is daarom verkend of op basis van de afgelopen jaarrekening onderschrijdingen hebben plaatsgevonden binnen de open-einde-regelingen. In deze kadernota presenteren wij de bevindingen. Voorgesteld wordt om € 900.000,- structureel af te ramen (dus lager begroten) op jeugdhulp, op basis van de jaarrekeninguitkomst. Voor de overige open einde regelingen is dit niet verantwoord.
Een belangrijke verklaring – naast het nemen van meer risico - is dat het (voordeel van het) woonplaatsbeginsel structureel doorwerkt in onze begroting en dat onze interventies in het voorliggend veld en preventie succesvol zijn (denk aan POH jeugd, de consulent externe verwijzers, gezinswerk). Ondanks dat het Rijk ons inziens te weinig bijdraagt, is het in Twenterand financieel rustig binnen het sociaal domein en wordt vanuit een strakke koers met bevordering zelfredzaamheid en eigen kracht) doorgewerkt aan de transformatie en het positieve beeld over het sociaal domein, met daarnaast ook aandacht voor de kwetsbaren (bijvoorbeeld in het minimabeleid/energiecrisis) willen we graag bestendigen de komende jaren.
De consequenties van ramen met meer risico's spreken voor zich maar zijn wel goed om te vermelden, mede binnen de context dat binnen het sociaal domein er diverse open einde regelingen blijven. Scherper ramen betekent meer kans op overschrijdingen en kans op meer instabiliteit in de financiële uitkomsten. Mochten er dus omstandigheden zich voordoen (in bijvoorbeeld volume, zorgkostenzwaarte, tarieven, inflatie/CAO stijgingen boven onze ramingen, nieuwe inkooprondes of in ontwikkelingen die niet (meer) in de begroting passen, dan geldt zullen we hierop terugkomen en betekent dit een algemene opgave in onze begroting en wordt er net als bij tegenvallers op de andere domeinen de algemene risico reserve (ARR) het instrument op dit op te vangen. Immers scherp ramen en het reservebeleid zijn onvoorwaardelijk aan elkaar verbonden.
Transformatie blijft nodig!
De opgaven in het sociaal domein blijven groot en daarom willen wij ook pro actief blijven investeren en inspelen op versterking van het voorliggend veld en de komende majeure ontwikkelingen zoals de hervormingsagenda jeugd, het scenario kind en gezinsbescherming, de opgave ombouw zware woonzorgvoorzieningen voor jeugdhulp (o.a. 3 milieuvoorzieningen) en decentralisatie beschermd wonen. Voor alle relevante ontwikkelingen verwijzen wij naar de andere teksten in deze kadernota en de concept Integrale Beleidsnota Sociaal Domein (IBN).

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Financiële ontwikkelingen	s	€ 900.000	v

Subdoel: Algemene maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk en toereikend

Activiteiten

- Voorstel: Uitvoeren transformatieprogramma sociaal domein (Innovatiefonds)

Omschrijving
Innovatiefonds 2024
Om ook in 2024 ruimte te bieden aan kansrijke initiatieven en voorstellen van partijen die werkzaam zijn in het sociaal domein wordt 50.000 euro gereserveerd. Tevens kijken we naar de criteria en de naamstelling van het fonds, om zo minder de nadruk te leggen op innovatie en meer op stimulering.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Innovatiefonds 2024	i	€ 50.000	n

Metingen en verplichte indicatoren

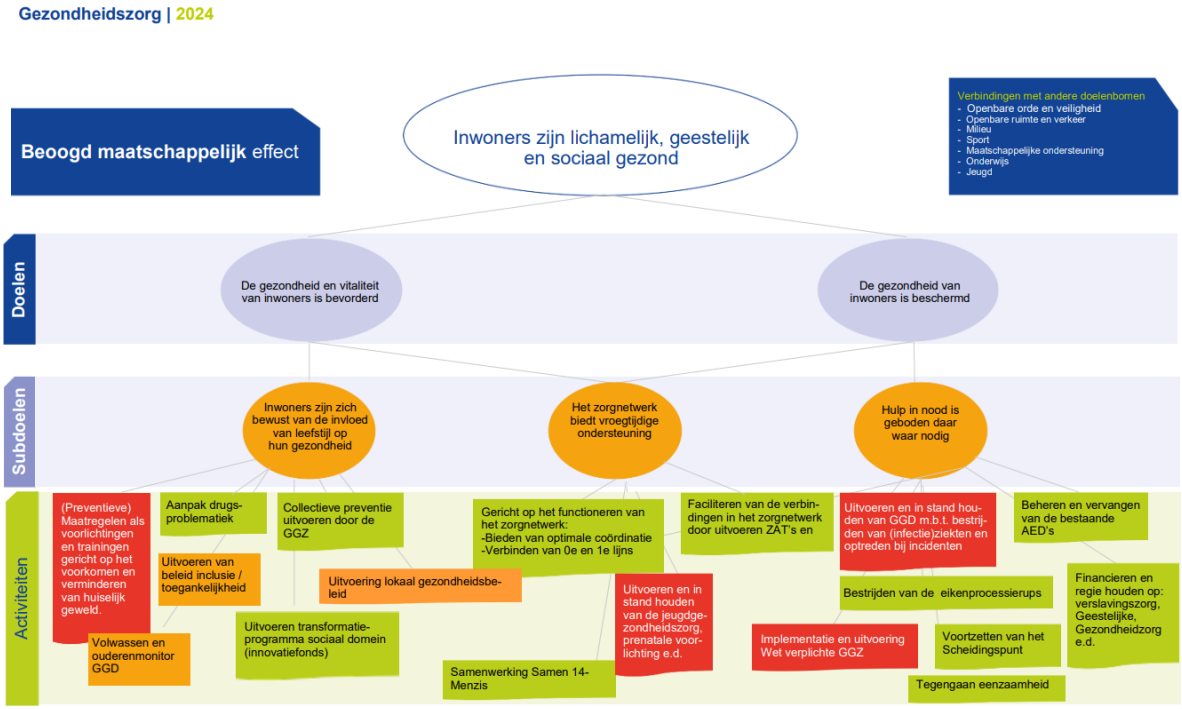
Beleidsdoelen	Begroot 2024	Begroot 2023	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend								
Toegekende maatwerkvoorzieningen totaal	4061	4000	3270	3554	3434	3325	2756	Interne systemen
Algemeen maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk en toereikend								
Aantal mantelzorgers dat de waardebonnen heeft ontvangen	1000	1000	803	885	986	1003	682	Stichting Evenmens
Aantal individueel ondersteunde mantelzorgers	280**	350	236	265	306*	162	203*	Stichting Evenmens
Aantal behandelde cliëntsystemen	430	430	436	407	437	454	400	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal behandelde cliënten	220	220	197	192	252	275	313	MEE IJsseloevers
Aantal verzekerden collectieve zorgverzekering	950	1200	1099	1209	1221	1416	1408	Menzis

*In 2018 is er op een andere manier en met een ander systeem geregistreerd. De korte contacten zoals doorverwijzingen, korte vragen en deelname aan cursussen zijn niet meer meegenomen om een beter beeld te krijgen van de individueel ondersteunde mantelzorger.

** De verwachting was dat na corona het aantal individueel ondersteunde mantelzorgers zou stijgen, er is echter groepsaanbod ingezet waardoor steun ook in groepsverband geleverd kon worden. Hierdoor is 2024 realistischer en met de inzichten van nu, lager geraamd.

Doelenboom Gezondheidszorg

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond.

Doel: De gezondheid en vitaliteit van inwoners is bevorderd

Volgens het concept voor positieve gezondheid, is gezondheid “het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven”. Gezondheid is nauw verbonden met andere leefgebieden van inwoners. Dit maakt een integrale aanpak voor het verbeteren van de gezondheid noodzakelijk. Voor de gemeente is het van belang dat haar inwoners gezond en vitaal zijn. Door het bevorderen van gezondheid en vitaliteit kunnen zorgkosten verminderden en soms wel voorkomen worden. Inwoners die gezond en vitaal zijn kunnen daarnaast een grote bijdrage leven aan de samenleving door bijvoorbeeld het uitvoeren van vrijwilligerswerk.

Doel: De gezondheid van inwoners is beschermd

Naast het bevorderen van de gezondheid en vitaliteit van inwoners is het ook nodig om deze gezondheid te beschermen. Er zijn meerdere bedreigingen die de gezondheid van mensen kunnen schaden. Door het organiseren van beschermingsmaatregelen probeert de gemeente dit te voorkomen. Gezondheidsbescherming is het geheel van activiteiten en maatregelen dat er toe bijdraagt dat mensen minder worden blootgesteld aan schadelijke omstandigheden.

Subdoel: Inwoners zijn zich bewust van de invloed van leefstijl en gedrag op hun eigen en andermans gezondheid en functioneren

Activiteiten

- Uitvoering lokaal gezondheidsbeleid

Omschrijving

De integrale beleidsnota Sociaal Domein bevat nu ook gezondheidsbeleid, met opgaven onder het themalijn de gezonde Twenterander. Preventie is hierin erg belangrijk. In 2024 zal verder invulling worden gegeven aan het actieplan preventie. Hierbij wordt nadrukkelijk de link gelegd met al

bestaande activiteiten en interventies op het gebied van onder meer eenzaamheid, laaggeletterdheid en het tegengaan van overmatig middelengebruik. Prioriteit in de komende periode heeft de inzet op het vergroten van de mentale gezondheid. Zowel lokaal als regionaal (bij de GGD) wordt de inzet vergroot. We werken hierin samen met onder meer scholen en organisaties uit het voorliggend veld. Tot slot heeft de inzet op een gezonde leefomgeving ook in 2024 onverminderd onze aandacht.

- Voorstel: Aanpak drugsproblematiek

Omschrijving
Mede door meer inzet op voorliggende (lokale) preventieve activiteiten en aframing onderuitputting, is de verwachting dat dit budget kan worden versoberd met € 31.250 in 2024. Het jaar erna kan dit oplopen naar € 56.250 (s) voordelig.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Versoberen budget genotsmiddelenbeleid	s	€ 31.250	v

- Voorstel: Uitvoeren van beleid inclusie/toegankelijkheid

Omschrijving
Conform het voorgestelde beleid in de Integrale Beleidsnota Sociaal Domein (zie ook de bijlage in de IBN) en de prioriteiten die het college in hun coalitieprogramma heeft gesteld, zetten we komende jaren meer in op toegankelijkheid zodat iedereen optimaal mee kan doen in Twenterand. Brede inclusie is het doel. Fysieke zaken worden deels al opgepakt zoals de inclusieve speeltuinen, daarnaast is bewustwording ook heel belangrijk. De komende jaren stellen we daarom een budget van € 15.000 per jaar voor (incidenteel 3 jaar)

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Uitvoeren van beleid inclusie/toegankelijkheid	i	€ 15.000	n

Subdoel: Hulp in nood is geboden waar nodig

Activiteiten

- Voorstel: Voortzetten van het Scheidingspunt

Omschrijving
Voortzetten scheidingsdienstverlening
De in de gemeente actieve scheidingsdeskundige voorziet duidelijk in een behoefte. In bijna de helft van de gevallen van jeugdhulp speelt scheiding (van de ouders) een rol. Een vechtscheiding kost de gemeente gemiddeld 45.000 euro. De wens is daarom om deze vorm van voorliggende inzet te continueren., zoals ook al in de integrale beleidsnota sociaal domein is opgenomen. Voor een jaarbedrag van circa 55.000 euro zal hiertoe een inkoopprocedure worden gestart om het voor 3 jaar in te zetten.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
voortzetten scheidingsdienstverlening (per jaar)	s	€ 55.200	n

Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2024	Begroot 2023	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Hulp is geboden waar nodig								
Aantal beschikbare en in kaart gebrachte AED's (incl. AED's in particulier eigendom)	100	90	91	91	81	80	88	Hartslagnu.nl
Minimaal aantal inwoners uit Twenterand die staan ingeschreven op www.hartslagnu.nl	1100	970	1100	1011	917	900	1.039	Hartslagnu.nl
Mate waarin hulpverlening bij tijdelijk huisverbod wordt aangeboden (%)*	100	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Mate van acceptatie hulpverlening bij tijdelijk huisverbod (%)	100	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal basisscholen met voorlichting over middelengebruik	21****	0	0	1**	2**	17	8	Tactus Verslavingszorg

* Tot en met augustus 2020 gaat het om 3 thv's in de gemeente Twenterand

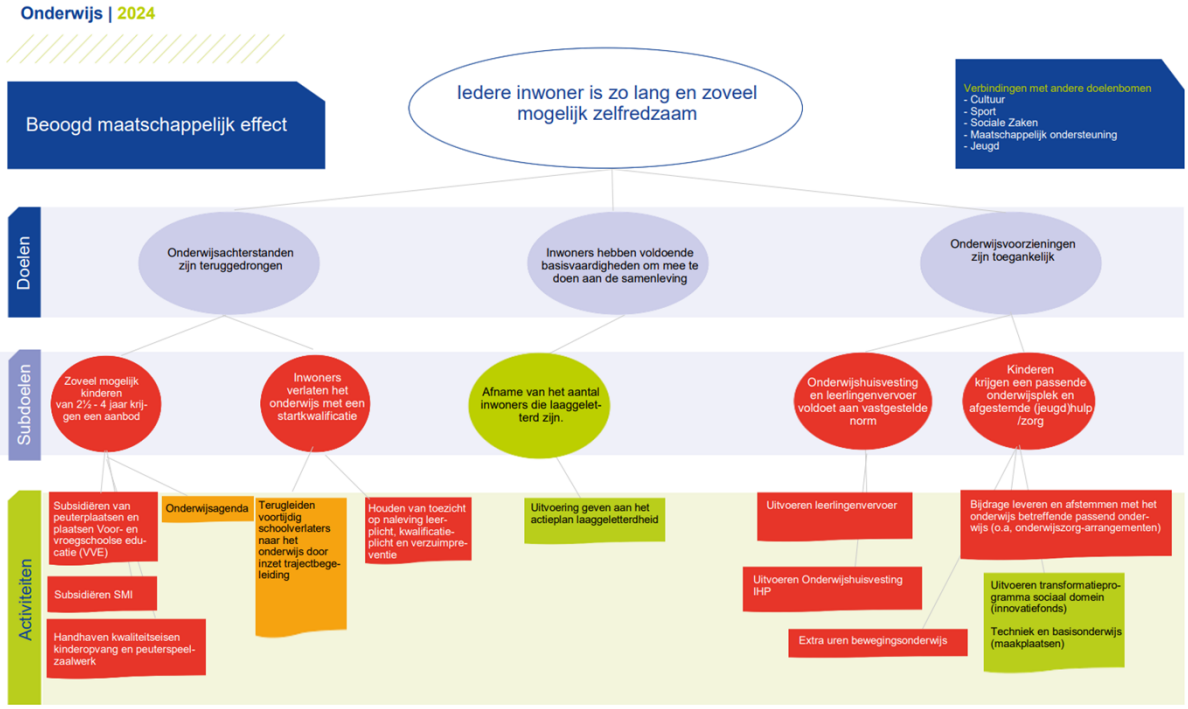
** In verband met de coronamaatregelen zijn verschillende voorlichtingen niet doorgegaan. Met de scholen is afgestemd hoe hiermee om te gaan.

*** In verband met de coronamaatregelen hebben er 7 scholen tot aan de zomervakantie voorlichtingen afgenomen. De aantallen voor de tweede helft na de zomervakantie zullen wederom afhankelijk zijn van corona.

**** Voor deze indicator zijn we gewisseld van aanbieder (van Tactus Verslavingszorg naar First Aiddd). Het jaar 2022 was een transitiejaar (met o.a. corona) waarin we de focus van Tactus hebben verlegd en de samenwerking aan gingen met First Aiddd. Doordat de gesprekken met First Aiddd in de eerste helft van 2022 tot stand zijn gekomen, was het niet mogelijk om een goede begroting te maken voor 2023. Inmiddels is duidelijk hoe de samenwerking vorm krijgt en begroten we voor zowel 2023 als 2024 21 basisscholen waarop voorlichting wordt gegeven.

Doelenboom Onderwijs

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Iedere inwoner is zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Doel: Onderwijsachterstanden zijn teruggedrongen

Het doel van onderwijsachterstandenbeleid is in een vroegtijdig stadium achterstanden en problemen bij kinderen signaleren. Zo kan tijdig de juiste ondersteuning geboden worden en hebben kinderen op vervolgonderwijs een betere start. Tevens hopen we met deze preventieve inzet in de toekomst minder vaak jeugdhulpvoorzieningen in te zetten. Belangrijk is hierin de doorgaande lijn van prenatale zorg tot onderwijs.

Doel: Laaggeletterdheid is afgenomen

Laaggeletterden zijn niet in staat gedrukte of geschreven informatie te gebruiken en kunnen hierdoor minder goed functioneren in de
samenleving, thuis en op het werk. Onze doelstelling is om te komen tot een vermindering van de laaggeletterdheid in Twenterand met als resultaat een grotere kans op geluk, gezondheid en groei van onze inwoners.

Doel: Onderwijsvoorzieningen zijn toegankelijk

De voorzieningen voor onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoen aan de normen die in de lokale verordeningen zijn vastgelegd. Tevens zorgt de gemeente dat er in specifieke gevallen extra ondersteuning beschikbaar is voor kinderen in
aanvulling op een passende onderwijsplek, zoals het passend onderwijs beoogt.

Subdoel: Zoveel mogelijk kinderen van 2 1\2 - 4 jaar krijgen een aanbod

Activiteiten

- Ontwikkeling: Handhaven kwaliteitseisen kinderopvang en peuterspeelzaalwerk
  Omschrijving
  Ontwikkeling: wijzigingen Wet Kinderopvang

De planning was dat vanaf 1 januari 2024 flexibel toezicht landelijk zou worden ingevoerd, echter is dit uitgesteld. We zitten nu in een overgangsperiode, waarin GGD' en en gemeenten de ruimte krijgen om er alvast mee aan de slag te gaan. In onze regio is er afstemming met GGD en gemeenten hierover.
Vanaf 1 januari 2024 gaan aangepaste eisen voor de kinderopvang doorgevoerd worden om het personeelstekort en de werkdruk in de kinderopvang tegen te gaan. Ontwikkelingen hiervoor volgen zodra meer bekend is.
Inmiddels is bekend geworden dat het kabinet het gratis aanbieden van kinderopvang met twee jaar uitstelt en in 2027 wil laten ingaan. Redenen voor uitstel zijn het personeelstekort en de verwachte extra vraag als kinderopvang gratis wordt.

Subdoel: Onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoet aan vastgestelde norm

Activiteiten

- Ontwikkeling: Uitvoeren Onderwijshuisvesting IHP

Omschrijving
Ontwikkelingen onderwijshuisvesting
Er zijn diverse ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting: het leerlingenaantal van sbo De Sleutel is behoorlijk gegroeid en lijkt structureel. Schoolbestuur SCO-T heeft gevraagd om mee te denken in het thuisnabij onderwijs bieden aan alle kinderen in Twenterand. Dit hangt deels samen met huisvesting, maar ook met de relatie onderwijs-jeugd(hulp) en de uitgangspunten van Passend Onderwijs. Mocht het nodig zijn, komen we hier bij de raad op terug.
Daarnaast speelt de ontwikkeling m.b.t. de Oranjeschool: de noodzaak voor vervangende nieuwbouw is in het college besproken in verband met onze zorgplicht. In het coalitieakkoord wordt voor de planvorming rond deze school bijzondere aandacht gevraagd. Er is een projectgroep gevormd en er worden momenteel twee scenario's uitgewerkt: nieuwbouw voor de school, wellicht samen met een kinderopvangorganisatie. Naar verwachting wordt de raad in juli gevraagd om een keuze te maken uit een van deze scenario's.
Tevens is het integraal huisvestingsplan (IHP) inmiddels vastgesteld door het college en wordt aangeboden aan de raad voor vaststelling (mei 2023). De uitvoering en doorontwikkeling zal de komende jaren plaatsvinden.

Subdoel: Kinderen krijgen een passende onderwijsplek en afgestemde (jeugd)hulp/zorg

Activiteiten

- Voorstel: Extra uren bewegingsonderwijs

Omschrijving
Vanaf september 2023 moeten alle basisscholen 1 uur extra bewegingsonderwijs aanbieden. Dit gebeurt deels in de gemeentelijke sportaccommodaties en deels in Het Punt en de Klaampe. Deze kosten zijn onvermijdelijk. De meerkosten worden geraamd op € 25.200. Uitgangspunt zijn de bestaande accommodaties. Mochten hierin wijzigingen komen (bv. sloop Krijgerstraat), dan komen wij hier in de begroting op terug.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Extra uren bewegingsonderwijs	s	€ 25.200	n

Metingen

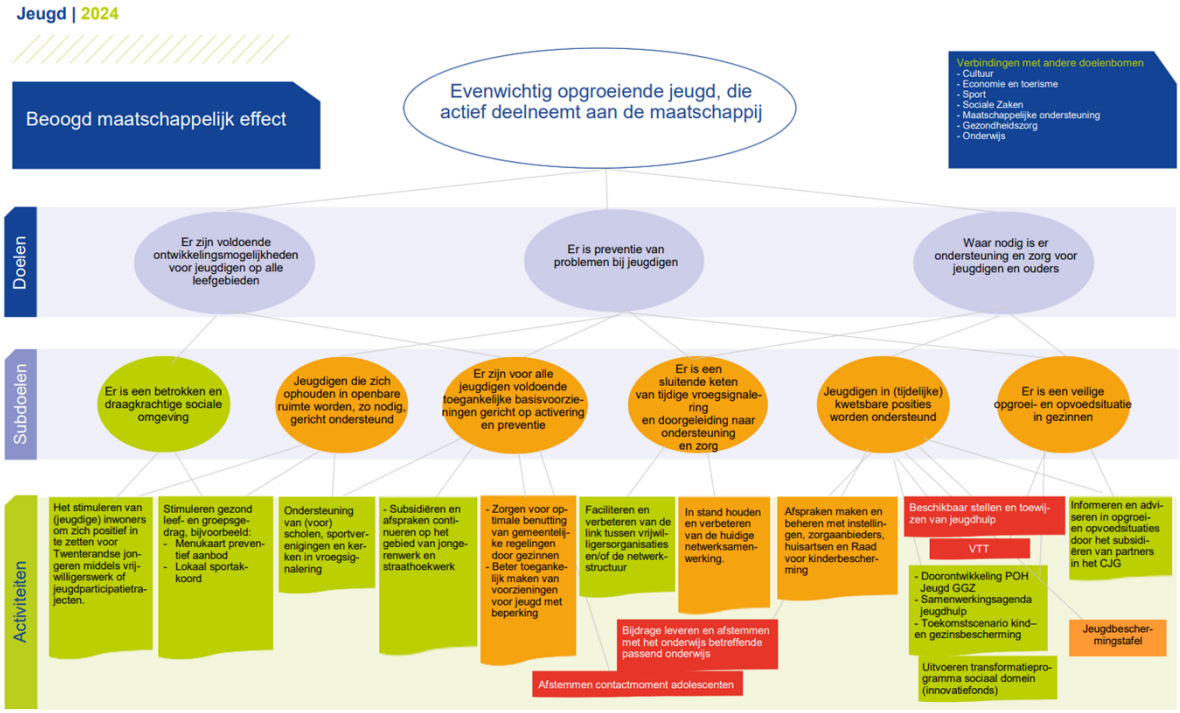
Beleidsdoelen	Begroot 2024	Begroot 2023	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Laaggeletterdheid is afgenomen								
Aantal peuters dat wordt bereikt (zowel reguliere peuters als doelgroeppeuters (VVE))	450	450	506	452	418	313	170	Opgave instellingen
Aantal cursisten die een taalcursus volgen bij het ROC	40	40	58	42	38	40	50	ROC
Aantal cursisten aangemeld via Taalpunt	60	60	58**	18*	31	90	37	Taalpunt
Aantal leerlingen leerlingenvervoer	370	368	333	366	298	282		Interne systemen

* dit aantal is lager als gevolg van corona

** dit aantal is hoger, na coronaperiode stijging van het aantal (ook de digitale cursisten zijn meegerekend)

Doelenboom Jeugd

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Evenwichtig opgroeiende jeugd, die actief deelneemt aan de maatschappij.

Doel: Er zijn voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor de jeugd op alle leefgebieden

De meeste jeugdigen groeien probleemloos op, ouders zijn hiervoor als eerste verantwoordelijk. Daarnaast zijn er voldoende voorzieningen op het gebied van sport, welzijn, cultuur, educatie, gezondheid en vrije tijd waarin de Twenterandse jeugd zich kan ontwikkelen.

Doel: Er is preventie van problemen bij jeugd

De gemeente wil voorkomen dat lichte opvoed- of opgroeivragen uitgroeien tot zorgvragen.

Doel: Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders

Voor ouders en jeugdigen waarvoor het niet vanzelfsprekend is dat alles vanzelf goed verloopt, is aanvullende ondersteuning of zorg nodig om ook voor hen de kans om evenwichtig op te groeien mogelijk te maken of te vergroten. We streven naar effectieve en efficiënte ondersteuning en zorg waarmee we de eigen kracht van ouders en jeugdigen versterken met als doel dat ze zo snel mogelijk en zo goed mogelijk hun eigen leven (weer) vorm kunnen geven. De gemeente heeft op grond van de Jeugdwet een jeugdhulpplicht, die waarborgt dat jeugdigen de hulp ontvangen die zij nodig hebben. Met deze verantwoordelijkheden heeft de gemeente meer instrumenten in handen om hierop te sturen.

Subdoel: Jeugdigen in (tijdelijke) kwetsbare posities worden ondersteund

Activiteiten

- Ontwikkeling: Beschikbaar stellen en toewijzen van jeugdhulp

Omschrijving
Ontwikkeling: Hervormingsagenda jeugdzorg (nationaal)
Het doel van de Hervormingsagenda jeugdzorg is dat het stelsel rondom jeugdigen beter gaat werken

en financieel weer houdbaar zal worden. Gemeenten en Rijk zijn het na lange onderhandelingen over de aan de Hervormingsagenda verbonden bezuinigingen in april 2023 eens geworden over een passend financieel kader. Het ingroeipad voor de besparingen wordt verzacht en daarnaast vervalt de extra besparing van €100 mln in 2024 waardoor voor de jaren 2024 en 2025 in totaal €385 mln euro extra ter beschikking komt voor jeugdzorg. Dit laat onverlet dat er een grote opgave ligt op kostenbeheersing die scherpe keuzes gaat vragen. In de Hervormingsagenda zijn zowel maatregelen opgenomen die geld kosten, zoals een verbetering in kwaliteit, als maatregelen die (op termijn) een besparing opleveren. Ook is rekening gehouden met kosten voor de uitrol van maatregelen. De richting van de aanpassingen: een inperking van de reikwijdte van de Jeugdwet, een verbetering van de toegang en integraliteit van het sociaal domein en een versteviging van de sociale basis.

Ontwikkeling: OZJT/ SamenTwente/ Samenwerkingsagenda Regiovisie Jeugdhulp Twente
Regionale samenwerking blijft voor Twenterand onmisbaar voor voldoende kwaliteit, capaciteit en kostenbeheersing. Via de samenwerkingsagenda Regiovisie Jeugdhulp Twente gaan we regionaal de uitdaging aan om wachtlijsten te bestrijden, afschalen van zorg te bevorderen, intramurale zorg om te zetten naar ambulante zorgvormen en grote voorzieningen om te bouwen naar kleinschalige woonvormen. Deze ombouw heeft effect op de tarieven. Daarom is het noodzakelijk om de instroom te verminderen. Dit gaan we doen door de ontwikkeling van meer ambulante alternatieven. Eigen initiatieven in Twenterand zijn hierbij van belang, maar we zullen dit ook regionaal oppakken in de Samenwerkingsagenda. Voorbeelden hiervan zijn het lokaal ontwikkelen van passende woonvormen voor jongeren (18-/ 18+) met een lichte begeleidingsvraag of de inzet van extra gezinswerk. Hiervoor kunnen in aanloop naar de nieuwe inkoop in 2025 capaciteit en middelen nodig zijn. Lokaal is het noodzakelijk om de sociale basis te versterken en om invulling te geven aan normaliseren, preventie en het ontmoedigen van claimgedrag. Dit is een belangrijk thema in de IBN en een lange termijn traject met grote financiële impact, maar wel noodzakelijk om de menselijke maat en continuïteit te bieden voor onze inwoners.

Ontwikkeling: Doorontwikkeling toegang tot het sociaal domein en het lokaal team
Twenterand wil komen tot een toekomstbestendig model voor de toegang tot het Sociaal Domein, waarbij de inwoner de weg weet te vinden, de vraag centraal staat, de werkwijze in de toegang eenduidig is en er integraal wordt (samen)gewerkt. Daarnaast vraagt de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd om een doorontwikkeling van een stevig lokaal team dat zelf ook lichte hulp kan bieden. Samen met betrokken partijen gaan we kijken waar we kunnen verbeteren op een manier die past bij onze schaal en de problematiek van onze inwoners.

Ontwikkeling: Inkoop Jeugdhulp 2025
Het jaar 2024 staat in het teken van de contractering ten behoeve van de inkoop jeugdhulp vanaf 2025. De tweede helft van 2024 zal in het teken staan van de implementatie om per 1 januari 2025 van start te kunnen gaan met de nieuwe contracten en afspraken. De gemeente Twenterand draagt bij aan de ontwikkeling van de inkoop door het leveren van capaciteit. Daarnaast zal de implementatie van de nieuwe inkoop ook tijdsinvestering betekenen voor de diverse uitvoerende medewerkers, onder andere door strengere controle van aanbieders aan de voorkant.

Ontwikkeling: Aanbieders onder druk
Binnen het huidige onrustige jeugdhulp- zorglandschap zien we dat de continuïteit van jeugdhulp bij een aantal aanbieders in gevaar komt. Redenen hiervan zijn divers en oorzaken niet eenvoudig te verhelpen. Daarbij kan gedacht worden aan hoge energiekosten, personele kosten of het leveren van zeer specialistische zorg. De risico's op discontinuïteit van jeugdhulp moeten zoveel mogelijk beperkt worden in het belang van de jeugdigen en hun verzorgers. Wanneer in 2024 continuïteitsrisico's ontstaan of voortduren, is het van belang om deze vroegtijdig te signaleren en om ze te beheersen wanneer de ernst ervan toeneemt. Daar waar nodig en mogelijk dienen passende, objectieve en weloverwogen besluiten genomen te worden over het al dan niet (financieel) ondersteunen van jeugdhulpaanbieders.

Ontwikkeling: Onderzoek reële tarieven
In februari 2023 is besloten tot het uitvoeren van een onderzoek naar reële tarieven binnen de raamovereenkomsten van het Twents Model. Binnen het onderzoek zullen de opbouw, uitgangspunten en de kostprijselementen getoetst worden. Afhankelijk van de uitkomsten en de wettelijke (waaronder contractuele) mogelijkheden kan dit een fors financieel structureel effect hebben op de tarieven.

Ontwikkeling: Jeugdbescherming en Jeugdreclassering (JBJR)
De werkdruk in de jeugdbescherming blijft hoog, professionals hebben het zwaar en kinderen en gezinnen kunnen onvoldoende rekenen op tijdige jeugdbescherming en jeugdhulp. In 2023 heeft de regio Twente hierop geanticipeerd door de tarieven te verhogen, waardoor de caseloadnorm omlaag kon. Ook is er een landelijk onderzoek gaande naar wat een passende caseloadnorm is waarvan de uitkomst halverwege 2023 wordt verwacht. Waarschijnlijk zal de caseloadnorm lager liggen dan in 2023 is afgesproken, waardoor verwacht wordt dat de kosten gaan stijgen. We komen hier als dit duidelijk is op terug.

Subdoel: Er is een veilige opgroei- en opvoedsituatie in gezinnen

Activiteiten

- Ontwikkeling: Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Omschrijving
Ontwikkeling: Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming

De huidige jeugdbeschermingsketen is complex georganiseerd met vele betrokken organisaties. De vele schakels sluiten niet altijd op elkaar aan, met als gevolg dat de juiste hulp en bescherming tekort kan schieten. Om hier verandering in te brengen is er een landelijk programma Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming gestart. In Twente werken we de komende jaren in pilots aan ‘andere/nieuwe’ oplossingen voor kinderen/jongeren/ gezinnen met ernstige veiligheidsrisico’s. Dit richt zich vooral op de samenwerking tussen onze lokale toegang (jeugd/Wmo) en de jeugdbeschermingsorganisaties Veilig Thuis Twente, Raad voor de Kinderbescherming en Geïndiceerde instellingen (GI's). Deze ontwikkelingen vragen voor de komende jaren een andere en wellicht extra inzet van de betrokken organisaties en van consulenten in de gemeentelijke toegang.

- Ontwikkeling: Veilig Thuis Twente

Omschrijving
Ontwikkeling: Implementatie regionale visies Huiselijk Geweld en Kindermishandeling en Mensenhandel

Vanuit de regionale visie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling en Mensenhandel en een lokale aanpak gaan we verder werken aan bewustwording bij zowel professionals als het brede publiek. Daarnaast stimuleren we het gebruik van het besluit verplichte Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling binnen organisaties en scholen in Twenterand. Tenslotte wordt ingezet op het verstevigen van de integrale aanpak en samenwerking vanuit Zorg en Veiligheid. Meer bewustwording kan leiden tot meer meldingen.

Metingen en verplichte indicatoren

Beleidsindicatoren	Begroot 2024	Begroot 2023	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Voor alle jeugdigen zijn er voldoende en toegankelijke voorzieningen								
Aantal activiteiten dat door jongeren zelf wordt georganiseerd bij St. Zorgsaam Twenterand (SZST)	*	100	66	100	42	56	70	Stichting ZorgSaam Twenterand (SZT)
Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders								
Aantal bezoekers CJG Loket	30	30	48	21	34	64	82	SZT
Aantal Bezoekers website Loes.nl	400.000	350.000	514.907	326.273	364.556	337.134	296.265	SZT/GGD
Aantal uitgevoerde trajecten BOR	5	5	4	3	3	5	4	Humanitas
Aantal uitgevoerde trajecten Homestart	3	5	3	0	1	2	1	Humanitas
Er is een sluitende keten van tijdige vroeg signalering en doorgeleiding naar ondersteuning en zorg								
Aantal jongeren gemeld in het zorgnetwerk door SZT	*	130	152	125	74	46	57	SZT
Kwetsbare jeugd incl. jeugdgroepen wordt/ worden ondersteund								
Aantal individuele coaching plannen door SZT	*	50	38	28	17	20	13	SZT
Aantal jeugdige/jongvolwassen vrijwilligers dat betrokken is bij het jongerenwerk van SZT	*	250	136	157	24	108	188	SZT
Een overzicht van vrij toegankelijke voorzieningen per kern.	gereed	1	1	1	1	1	gereed	
Totaal aantal jeugdhulpvoorzieningen	1.394	1.850	1.144	1.040	1.292	717	951	Interne systemen
totaal aantal jeugdigen uniek	770	820	689	661	733	-	-	Interne systemen
Er is een expertisecentrum duurzame gezinsvormen gerealiseerd	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee			
er is een regionaal meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente gerealiseerd	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee			
De vier jeugdwelzijnorganisaties zijn betrokken bij herpositionering jongerenwerk hebben gezamenlijke werkafspraken gemaakt *	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	Ja			

* In 2021 is door de Raad bepaald dat het jongerenwerk door één organisatie moet worden uitgevoerd. Op 7 februari 2023 heeft de gemeenteraad besloten dat er een subsidieregeling met tender wordt uitgeschreven om te komen tot een toewijzing van de subsidie voor jongerenwerk. In 2024 staat daarom niet vast welke organisatie het jongerenwerk gaat uitvoeren en zijn de indicatoren gekoppeld aan jongerenwerk uitgevoerd door stichting Zorgsaam niet in te schatten.

Programma Ruimte

Inleiding

Woningbouw
Op dit moment komt er veel op de gemeente af qua wonen. Er zijn verschillende thema's op het gebied van wonen wel / niet met wettelijke verplichtingen, wel / niet met gemaakte bestuurlijke afspraken etc.
Twenterand staat voor een woningbouwopgave. We willen de lokale woonbehoefte bedienen met t/m 2031 een groei van 550 woningen. Tevens hebben we daarnaast de ambitie bij te dragen aan de regionale vraag naar woningen. Om de doelgroepen op de woningmarkt goed te helpen is het nodig de juiste kwaliteit woningen te bouwen en doorstroming op de woningmarkt te bevorderen. Starters zijn op zoek naar betaalbare woningen en het toenemend aantal ouderen zoekt een woning waarin ze lang zelfstandig kunnen blijven wonen. Ook zijn er specifieke doelgroepen, zoals woonwagenbewoners, met eigen woonwensen.
Om de woningbouw te kunnen versnellen zijn sleutelgebieden/projecten aangewezen waar een woningbouwimpuls kan worden gerealiseerd. Daarnaast zijn ook inbreidingslocaties en uitbreidingslocaties in beeld. Het doel is om harde plannen te realiseren en zachte plannen voor 2025 hard te maken en snel te kunnen starten met bouwen. De extra woningbouwopgave vraagt meer capaciteit van de gemeente.
Om overzicht te krijgen en te behouden is in 2023 een Programmaplan Wonen opgesteld. Dit plan moet bijdragen aan het versnellen van de woningbouw door te sturen op prioriteiten. Ook het college heeft in het collegeprogramma aangegeven dat ze wil inzetten op groei: meer woningbouw in Twenterand. Deze groeiambitie is verwerkt in het Programmaplan Wonen. Het plan zal in 2024 worden vastgesteld en de financiele consequenties worden in de kadernota 2025 meegenomen. Voor 2024 wordt een extra bedrag gevraagd om ambities / opgaven te kunnen realiseren.
Energietransitie
De afspraken uit het nationale Klimaatakkoord van juni 2019, waaraan de gemeenten zich vrijwel unaniem hebben verbonden, hebben tot nieuwe uitvoeringstaken bij gemeenten geleid, vooral voor de thema's Gebouwde omgeving en Opwek hernieuwbare Energie waarvoor een belangrijke regierol bij gemeenten is neergelegd. De energie- en warmtetransitie is een grote en langjarige gezamenlijke opgave, waarbij we nu nog maar aan het begin staan. Belangrijk is het gesprek met onze inwoners en ondernemers over de Klimaatopgave en wat dat ook lokaal betekent.
De energietransitie krijgt vorm via de Regionale Energie Strategie en het besluit van het college waarbij het zoekgebied ZO Vriezenveen is aangewezen om windmolens te plaatsen. Hierbij werken we samen met de gemeenten Tubbergen en Almelo. In dit zoekgebied is reeds het zonnepark gerealiseerd en we zien kansen om in dit gebied een energielandschap te creeeren. Het opwekken van waterstof in samenwerking met Twenterandse ondernemers zien we als een uitdaging. Onze warmtevisie is in 2021 vastgesteld. Op basis van deze visie willen we nu geen wijken aanwijzen die al vóór 2030 aardgasloos gemaakt worden. Wel zoeken we kansen om aan te sluiten bij concrete projecten in de samenwerking met Mijande Wonen. En we richten ons in deze eerste fase vooral op isoleren (energie besparen).
Middels diverse maatregelen zoals Duurzaamheidsfonds en de Klusbus helpen we burgers met subsidie en het uitvoering van isolatiemaatregelen om woningen te verduurzamen.
Klimaatadaptatie is ook een belangrijk klimaatthema. In het Gemeentelijk Rioleringsplan is hier al rekening mee gehouden. In gemeentelijke projecten, zoals het plan Mozaïek, en de Centrumvisie Vriezenveen, wordt rekening gehouden met bijvoorbeeld hittestress door meer vergroening. Via de verordening duurzaamheidssubsidie worden woningeigenaren gestimuleerd om bijvoorbeeld de hemelwaterafvoer af te koppelen of tegels te verwijderen zodat meer regenwater wordt vastgehouden.
Kanaal Almelo de Haandrik
Een onderwerp met een enorme impact op de gedupeerde bewoners/eigenaren van bedrijfspanden is de problematiek rondom het Kanaal Almelo – de Haandrik. Vanwege schade aan hun panden en de nog onzekere situatie m.b.t. de schadeafhandeling leven veel gedupeerde bewoners langs het kanaal Almelo - de Haandrik in grote zorgen en onzekerheden. De problematiek rondom het kanaal zorgt ook voor financiële risico’s in relatie tot de gemeentelijke begroting. Tevens bestaat het risico dat er door de gemeente kosten gemaakt moeten worden die nog niet zijn voorzien of nog niet te voorzien zijn. Maar ook om mogelijke kosten van netwerkbeheerders, wanneer de door hen aangevraagde vergunning of instemming wordt geweigerd. Dit omdat de gemeente schade, die mogelijk door hun

werkzaamheden zou kunnen optreden, wil voorkomen. Het nog komende onderhoud aan het kanaal in de voor ons liggende jaren spelen daarin ook een rol. Daarnaast leidt de gemeente zelf financiële schade aan de eigen infrastructuur, omdat deze buiten het onverplichte deel van de schaderegeling van de provincie valt. De gemeente gaat de gedupeerden op gedoseerde wijze bijstaan in de vorm van passende ondersteuning. De signalen en wensen daartoe hebben de gedupeerden en inwoners in het gebied aan het college bekend gemaakt. De gemeenten trekt hier samen op met de gemeente Hellendoorn.

Invoering Omgevingswet en Wet WKB per 01/01/2024

Op 1 januari wordt de Omgevingswet en de Wet WKB ingevoerd. De hoeveelheid en het karakter van de taken zal met de invoering van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) deels veranderen. Maatwerk zal meer aan de orde zijn en de uitvoering gaat daarmee meer tijd en capaciteit kosten. Intergraler werken zorgt echter voor efficiëntie en zal op termijn capaciteit en geld besparen. Daarentegen zullen naar verwachting de inkomsten uit leges dalen. Het karakter van het werk zal ook veranderen. Er zal meer werk in het voortraject van een aanvraag zitten, door onder meer een intensiever vooroverleg. Tevens wordt verwacht dat er meer werk achteraf zal zijn, in de vorm van handhaving.

Mobiliteit

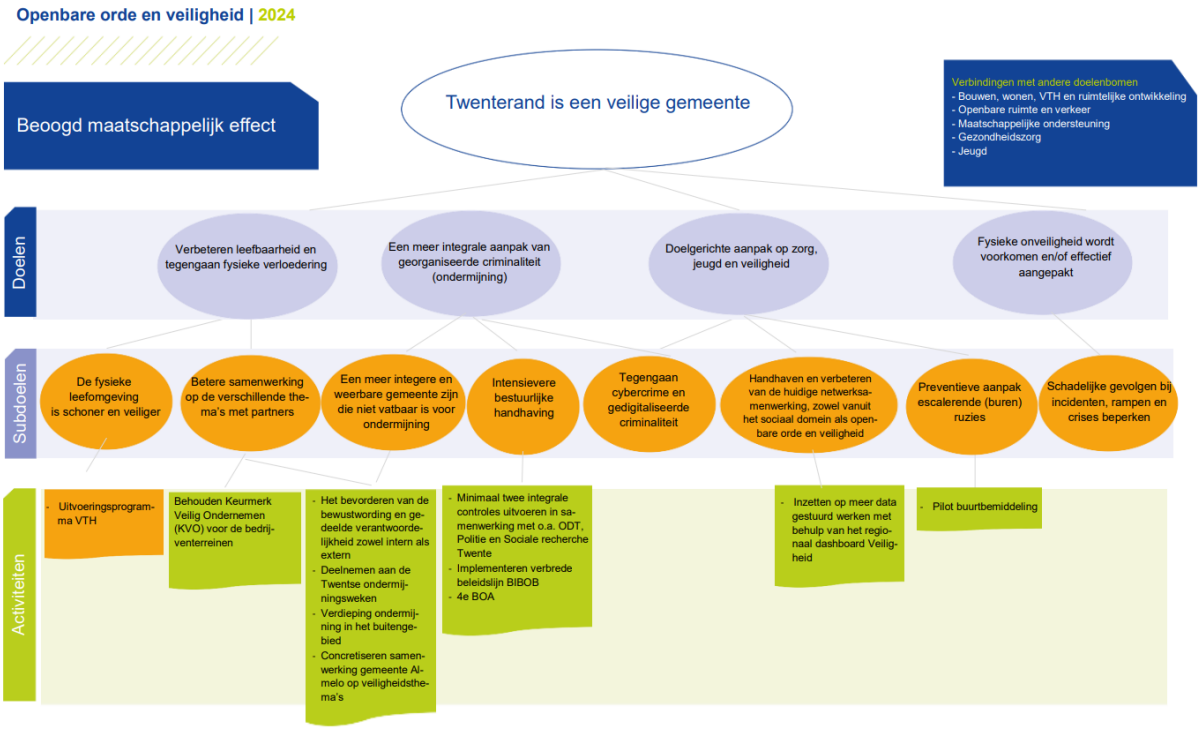
In 2023 is gestart met het opstellen van een toekomstgerichte visie op Mobiliteit zal voor Twenterand . Daarbij speelt duurzaamheid een grote rol. De visie zal in 2024 worden vastgesteld en zal de uitvoering worden opgepakt. Verder zetten wij in op de verbreding/opwaardering van de N36. In 2024 gaan we verder met de voorbereidingen hiervoor.

Openbare Orde en Veiligheid

Op het gebied van openbare orde en veiligheid blijven we werken aan een veilig Twenterand. Dit doen we door overlast en criminaliteit te verminderen en fysieke onveiligheid te voorkomen en aan te pakken. In 2021 wordt het Integraal Veiligheidsbeleid geactualiseerd waarin onder andere de thema's ondermijning en zorg en veiligheid een plek krijgen. Veiligheid is een breed begrip en behelst veel onderwerpen. We willen integraal, flexibel, informatie gestuurd en vooral samen werken. Het zorgen voor een veilige gemeente is een gedeelde verantwoordelijkheid van de gemeente, netwerkpartners en de inwoners. Het geactualiseerde integraal veiligheidsbeleid dekt alle subdoelen en activiteiten en daarom wordt hier niet per doel of activiteit nader op in gegaan. Het voorstel is om een 4e BOA aan te stellen om onbalans bij de uitvoering van BOA-taken weg te nemen.

Doelenboom Openbare orde en veiligheid

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Twenterand is een veilige gemeente

Doel: Verbeteren leefbaarheid en tegengaan fysieke verloedering

Doel: Een meer integrale aanpak van georganiseerde criminaliteit (ondermijning)

Doel: Doelgerichte aanpak op zorg, jeugd en veiligheid

Doel: Fysieke onveiligheid wordt voorkomen en/of effectief aangepakt

Subdoel: Een meer integere en weerbare gemeente zijn die niet vatbaar is voor ondermijning

Activiteiten

- Verdieping ondermijning in het buitengebied

Omschrijving
Ondermijning
Ook wordt op dit moment gewerkt aan het actieplan ondermijning zoals beschreven in het jaarplan Integrale Veiligheid 2023. Op het gebied van ondermijning wordt al veel gedaan, in het actieplan wordt dit geborgd en planmatig weggezet.

Subdoel: Intensievere bestuurlijke handhaving

Activiteiten

- Implementeren verbrede beleidslijn BIBOB

Omschrijving
Bibob
In het Integraal Veiligheidsbeleid 2022-2025 is de doorontwikkeling Bibob als actiepunt benoemd. Op dit moment wordt gewerkt aan een projectplan voor de implementatie van de Wet Bibob. Uit de eerste

inventarisatie komt naar voren dat voor een goede implementatie van de wet de huidige capaciteit niet toereikend zal zijn. Hierop zal nader ingegaan worden bij de Programmabegroting 2024.

- Voorstel: 4e BOA

Omschrijving
4e BOA om onbalans uitvoering BOA-taken weg te nemen
In de boa evaluatie is een prognose opgenomen die geënt is op de prioriteiten uit het IVP, zonder tekort te doen aan de hoogste risico's uit de conceptresultaten van de risicoanalyse. Om die prognose te kunnen realiseren is structureel versterking nodig van minstens 0,6 fte. Het college heeft de raad, middels raadsbrief, voorgesteld deze uitbreiding in de kadernota 2024 op te nemen.
Het college heeft op 20/12/2022 een besluit genomen over het uitvoeringsprogramma fysieke leefomgeving 2023 inclusief jaarverslag 2022.
Bij het advies zat ook een raadsbrief die naar de gemeenteraadsleden is verstuurd over dit onderwerp. Bij punt 2.1 van de raadsbrief is de onbalans in uitvoering Boa-taken 2022 en doorkijk naar 2023 benoemd. De raadsbrief stond op het aanmeldformulier van 13/01/2023 inclusief het uitvoeringsprogramma 2023 en Jaarverslag 2022, het beleidsplan VTH 2019-2023 en de bijlage Piramidemodel en toelichting, behorende bij VTH beleid Twenterand 2019-2022.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
4e BOA	s	€ 65.000	n

Subdoel: Preventieve aanpak escalerende (buren)ruzies

Activiteiten

- Pilot buurtbemiddeling

Omschrijving
Buurtbemiddeling
In 2021 heeft de gemeenteraad de notitie Buurtbemiddeling opiniërend besproken. De wens van de raad was om het scenario buurtbemiddeling in combinatie professionele mediation nader uit te werken. Hier wordt momenteel aan gewerkt. In juni vindt er een raadsinformatieavond plaats. De verwachting is dat in het najaar 2023 gestart kan worden met een pilot buurtbemiddeling voor de periode van 2 jaar.

Metingen en verplichte indicatoren

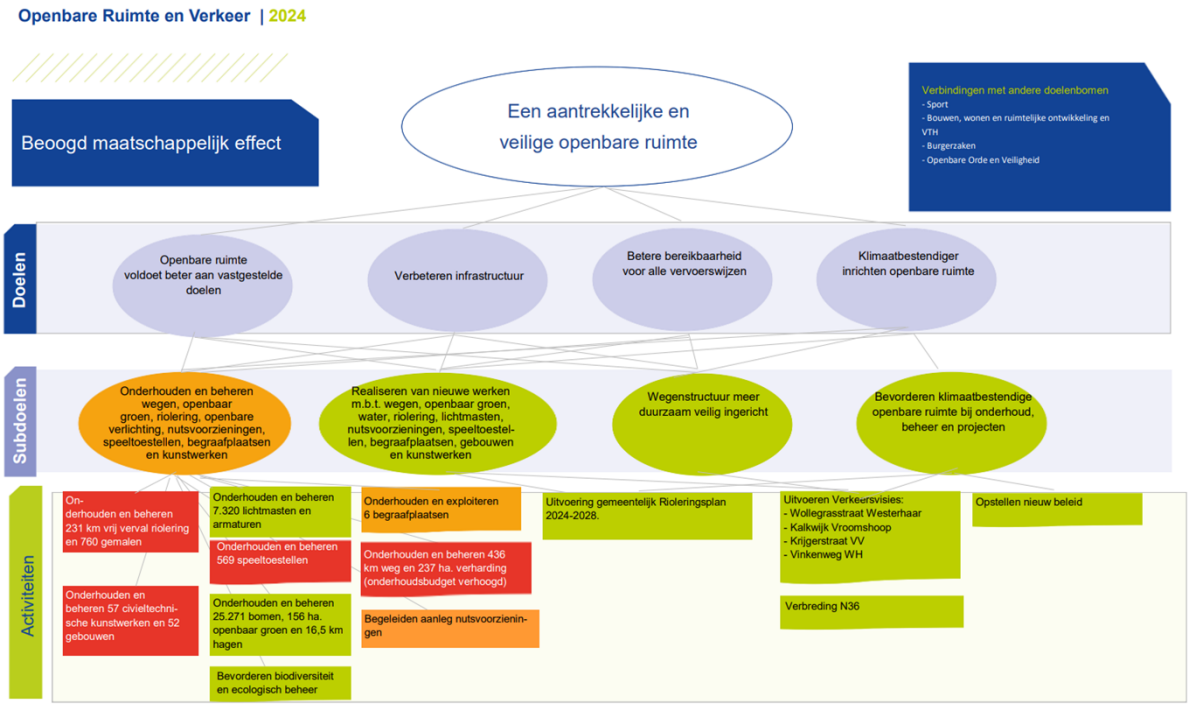
Beleidsdoelen	Begroot 2024	Begroot 2023	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Aanpak woninginbraken								
Woninginbraken	*	*	27	20	30	40	45	Politie
Geregistreerde diefstal van (brom/snor)fietsen in Twenterand	*	*	53	42	34	52	46	Politie
Bestuurlijke aanpak van (georganiseerde) criminaliteit								
Nieuwe BIBOB-onderzoeken		**	1	0	0	0	3	
Nieuwe indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH								
Aantal te laat verleende vergunningen voor B of C evenementen	0	0	0	0	0	0		eigen gegevens
Aantal verleende vergunningen voor evenementen	72							
Aantal controles A/B-evenementen	25	30	23	11	2	36		eigen gegevens
Aantal controles C-evenementen	1	3	1	1	1	2		eigen gegevens
Aantal controles Drank- en Horecawet (leeftijdscontrole)	13	10	19	4	12	16		eigen gegevens
Aantal geïnde bestuurlijke boetes	nvt	nnb	0	0	0	1		eigen gegevens
Aantal behandelde klachten	259	120	231	270	240	113		eigen gegevens

* zo min mogelijk

** Bibob onderzoeken zijn situationeel en daarom niet te plannen

Doelenboom Openbare ruimte en verkeer

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte

Doel: Openbare ruimte voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsnormen

Per taakveld (openbaar groen, riolering enz.) is vastgelegd aan welke kwaliteitseisen het onderhoud en beheer moeten voldoen. De manier waarop dat is vastgelegd is een beleids-/beheerplan. Daarmee wordt duidelijkheid gegeven aan de gemeenteraad en aan inwoners.

Doel: Verbeteren infrastructuur

Per jaar wordt gekeken welke nieuwe infrastructurele werken worden gerealiseerd. Op basis van het beschikbare budget worden de hoogst geprioriteerde werken uitgevoerd.

Doel: Betere bereikbaarheid voor alle vervoerswijzen

Hiermee wordt bedoeld dat voor auto, fiets, trein en bus wordt geprobeerd het voorzieningenniveau minimaal op hetzelfde niveau te houden. Vooral voor bus en trein wordt geprobeerd dat middels overleg (ook in regionaal verband) te realiseren en mogelijk te verbeteren.

Doel: Klimaatbestendiger inrichten openbare ruimte

Subdoel: Realiseren van nieuwe werken m.b.t. wegen, openbaar groen, water, riolering, lichtmasten, nutsvoorzieningen, speeltoestellen, begraafplaatsen, gebouwen en kunstwerken

Activiteiten

- Voorstel: Onderhouden en exploiteren 6 begraafplaatsen

Omschrijving

Het product begraafplaatsen laat jaarlijks een begroot tekort zien van € 125.000. Voorgesteld wordt om met ingang van 2024 naar een kostendekkend product begraafplaatsen te gaan. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 125.000 op onze gemeentebegroting..

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Verhogen kostendekkendheid begraafplaatsen	s	€125.000	v

Subdoel: Wegenstructuur meer duurzaam veilig ingericht

Activiteiten

- Verbreding N36

Omschrijving

Het is de planning dat Rijkswaterstaat in 2025 gaat beginnen met het verbreden van de N36. De voorbereiding hiervoor zijn gestart. Deze zomer moet het plan van aanpak klaar zijn en vervolgens door het Ministerie van Verkeer worden goedgekeurd. Op dit moment wordt nog gewerkt aan dit plan inclusief de kosten en de planning.
Naast de verbreding van de N36 worden ook meekoppelkansen voor gemeentes meegenomen en uitgerekend. Voor Twenterand worden o.a. meegenomen de fietsbrug naar Oosterweilanden en de noordelijke randweg Vriezenveen. in de Programmabegroting van 2024 zal dit verder zijn uitgewerkt.

Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2024	Begroot 2023	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Metingen verkeer								
verkeersongevallen waarbij doden zijn gevallen	nnb	nnb	1	1	3	1	2	BLIQ verkeersveiligheid rapportage
verkeersongevallen met gewonden	nnb	nnb	41	30	35	30	25	BLIQ verkeersveiligheid rapportage
verkeersongevallen	nnb	nnb	146	135	131	133	186	BLIQ verkeersveiligheid rapportage

Doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Een duurzame en leefbare omgeving

Doel: Inwoners, bedrijven en gemeente zijn zich bewust van hun leefomgeving en handelen duurzamer

Onder duurzaamheid verstaan we het verbeteren van de balans tussen sociale, ecologische en economische ontwikkeling, waar bij ook effecten voor toekomstige generaties en effecten elders ter wereld worden meegenomen.

Doel: Een schoner, gezonder en veiliger leefomgeving

Het gaat hier om het bewaken en verbeteren van de leefomgevingskwaliteit voor bewoners.

Subdoel: Duurzame initiatieven zijn gestimuleerd en gefaciliteerd

Activiteiten

- Uitvoeren taken duurzaamheid

Omschrijving

De basis voor de gemeentelijke inzet op duurzaamheid is de vastgestelde Agenda Duurzaamheid 2018-2022, die samen met de Twenterandse samenleving is opgesteld. In deze agenda werken wij met focus op de thema's Energietransitie, Circulaire Economie en Klimaatadaptatie, samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

De Agenda is in 2023 intern geëvalueerd. Per thema is de voortgang in de uitvoering van de afgelopen jaren beoordeeld. De afgelopen jaren is de agenda Duurzaam Twenterand als het ware 'ingehaald' door landelijke ontwikkelingen en uitvoeringstaken voor de genoemde duurzaamheidsthema's die steeds meer bij gemeenten zijn neergelegd (wettelijke taken en verplichtingen o.b.v. interbestuurlijke afspraken). De ambities en doelen uit de Agenda Duurzaam zijn geformuleerd voor de lange termijn (2050) en sluiten aan bij landelijke doelen en ambities. In vervolg op de Agenda Duurzaamheid werken we daarom verder aan de hand van een (werk)programma

duurzaamheid, o.b.v. de gemeentelijke taken. De verduurzamingsopgave is groot en complex. Nieuw beleid en regelgeving, ontwikkelingen en innovaties op het gebied van warmtetransitie, klimaatadaptatie, duurzame energieopwekking, schone lucht en waterkwaliteit, duurzame/ slimme mobiliteit en circulariteit gaan snel. Het is belangrijk deze (landelijke, provinciale en regionale) ontwikkelingen bij te kunnen houden en er waar nodig flexibel op in te kunnen spelen. De samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners blijft onverkort belangrijk. Dit samenwerken vraagt meer inzet op participatie en communicatie en waar nodig de stimulering en ondersteuning van lokale initiatieven. In de toekomst kan het thema duurzaamheid ook een plek krijgen binnen de structuur van de omgevingswet.

Subdoel: Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen

Activiteiten

- Uitvoering Klimaatakkoord / energie

Omschrijving

We sluiten voor Energie aan bij de doelen van het Klimaatakkoord (in 2030 49% CO2-emissiereductie ten opzichte van 1990 en in 2050: minimaal 80-95% CO2-emissiereductie), de landelijke vertaling hiervan werken we uit in de Regionale Energie Strategie Twente. Voor de periode tot 2030 hebben we onze bijdrage aan de opwek hernieuwbare energie in Twente bepaald (82 GWh). De komende jaren wil het college inzetten op energiebesparing en verduurzaming van woningen en bedrijven, waarbij energiearmoede voorkomen een extra aandachtspunt is.
De ambities voor de energietransitie zijn door de raad vastgesteld in de Omgevingsvisie Twenterand 1.0, het besluit over de RES Twente 1.0 en in de Agenda Duurzaam Twenterand. Twenterand sluit in haar ambitie voor een energieneutrale gemeente in 2050 aan bij de doelen van het landelijk Klimaatakkoord en de Regionale Energie Strategie Twente. Het coalitieakkoord stelt dat de gemeente voor dit onderwerp steeds meer uitvoerder is van rijksbeleid. Het rijk wil meer tempo maken met de klimaat- en energietransitie én meer sturing en regie op uitvoering van decentrale overheden. Vanaf 2023 tot en met 2030 krijgen gemeenten meer uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid. Rijksbijdrage (Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) in totaal € 1.702.816 voor 2023, 2024 en 2025, uitgekeerd in 3 tranches te beginnen vanaf mei 2023. Het doel van deze meerjarige regeling is om de capaciteit (bemensing) te vergroten bij decentrale overheden voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. We stellen voor de ontvangen Klimaatgelden in te zetten o.b.v. de afspraken uit het Klimaatakkoord, die we voor Twenterand hebben vertaald in een werkprogramma duurzaamheid. Onderwerpen daarin zijn Energie Gebouwde Omgeving (Uitvoering geven aan onze Warmtevisie door: Energieloket, besparen energie huursector via prestatie-afspraken Mijande Wonen, uitvoering duurzaamheidsfonds, aanpak energiearmoede, isolatie-aanpak, routekaart verduurzamen maatschappelijk vastgoed), Opwek hernieuwbare energie in zon- en windprojecten (o.a. het gebiedsproces ATT) en RES, stimuleren Zon op dak, Biogas, energie-infrastructuur, Energie bedrijven en Duurzame Mobiliteit (laadinfra). De inzet in 2024 zit o.a. in (uitbouw van) capaciteit voor projectleider ATT/ smart energy hub, communicatie duurzaamheid, wijkregisseur isolatie aanpak, maatschappelijk vastgoed, ondersteunen zon op dak-projecten (extern), en coördinatie van het werkprogramma.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Rijksbijdrage (per jaar)	s	€567.600	v
Inzet personeel (intern/extern)	s	€567.600	n

- Besparen energie in de huursector

Omschrijving

Via de prestatieafspraken met Mijande Wonen (o.a. afspraken over woningkwaliteit en duurzaamheid /warmtetransitie huurwoningen), streven we naar energiebesparen en duurzame energie in de huursector. Het verduurzamen van bestaande woningen heeft prioriteit. Waar mogelijk trekken we met Mijande op om elkaar te versterken door verduurzamingsprojecten van Mijande Wonen te gebruiken als een vliegwiel om ook particulieren te bewegen om mee te doen.

- Deelnemen Regionale Energie Strategie (RES) Twente

Omschrijving

Vastgestelde ambitie is dat wij aansluiten bij de Regionale Energie Strategie Twente (RES Twente) en de doelen van het Klimaatakkoord. In 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met de RES Twente 1.0 als strategische koers voor 2030. De RES wordt elke 2 jaar herijkt zodat de regionale koers voor het bereiken van de opgave in 2030 in beeld blijft. In 2023 is de RES 2.0 opgeleverd.
Als bijdrage in de Twentse opgave tot 2030 heeft Twenterand een opgave van maximaal 82 GWh, in te vullen met een flexibele energiemix voor de opwek van hernieuwbare elektriciteit. Aan de uitwerking van deze opgave heeft de raad voorwaarden verbonden. De voorkeursvolgorde voor de opwek van duurzame energie tot 2030 is door de raad gegeven: maximaal zon op dak, zon op (te ontwikkelen) zandwinplassen, windenergie (met randvoorwaarden). Ook geven we ruimte aan erfmolens met een tiphoogte tot 35 meter en zonnevelden tot 1 ha. Duidelijk is dat in de uiteindelijke energiemix ook wind een plek kan krijgen. Met zon en windprojecten gaan we zorgvuldig om, met aandacht voor volksgezondheid. Participatie van inwoners in het proces van de uitwerking van plannen en maximaal lokaal eigendom, zijn voor de raad belangrijke condities.
Voor grootschalige opwek van hernieuwbare energie in het buitengebied werken we aan een goede uitwerking met aandacht voor ruimtelijke kwaliteit, gezondheid en leefomgeving. Dat gebeurt in het zoekgebied Vriezenveen zuidoost/ ATT gebied, door met inwoners, grondeigenaren en ondernemers, de mogelijkheden voor wind te verkennen en uit te werken met de intentie hier een nieuw (energie)landschap te realiseren. Vanwege de grote impact op de leefomgeving van m.n. wind, is gemeentegrensoverschrijdende afstemming en goede communicatie nodig. Voor een optimaal proces werken we samen met inwoners, buurgemeenten, de provincie en in de RES Twente. Vanwege het streven naar maximale regie en maximaal lokaal eigendom zijn bij de jaarrekening middelen bestemd voor de gemeentelijke inzet bij deze ontwikkeling. De verdere ontwikkeling is afhankelijk van bestuurlijke keuzes in het gebiedsproces ATT.
Onze bijdrage in de RES Twente moeten we borgen in ons omgevingsbeleid en uitvoeringsprogramma. De voorkeursvolgorde voor opwek duurzame energie, participatie (in gebiedsproces en lokaal eigendom /financiële participatie) is uitgewerkt het beleidskader duurzame energie Twenterand, vastgesteld in 2023. Dit beleidskader is een bouwsteen voor onze Omgevingsvisie / Omgevingsplan via het spoor Omgeving (doelenboom BoWoRo).

- Coördineren Energieloket 3.0

Omschrijving

Het lokale Energieloket heeft een belangrijke rol in de uitvoering van de Warmtevisie. Via informatie en communicatie door het Energieloket en met de inzet van persoonlijk advies van de vrijwillige energiecoaches in Twenterand, stimuleren en ondersteunen we inwoners. Sinds 2022 werken zeven gemeenten in west-Twente, waaronder Twenterand, samen voor de coördinatie van energiecoaches. Inwoners maken veelvuldig gebruik van de mogelijkheid om in gesprek te gaan met een energiecoach.

- Energieprojecten

Omschrijving

Netcapaciteit: Elke twee jaar stellen netbeheerders Enexis en Coteq hun investeringsprogramma bij, zodat inzicht ontstaat voor de planning en programmering van de aanpassing van het elektriciteitsnetwerk. Uit de laatste Netimpactanalyse blijkt dat het Twentse RES-bod alleen haalbaar is met maatregelen voor meer systeemefficiëntie en aanvullende investeringen en werkzaamheden. De druk op het elektriciteitsnet neemt steeds verder toe, niet alleen door de toename van opwek van hernieuwbare energie, maar ook door de verwachte toename van elektriciteitsgebruik (door bijvoorbeeld industrie, woningbouw en mobiliteit). Voor 6 knelpunten in Twente zijn nog geen directe oplossing in beeld en hiervan is voor 4 stations al duidelijk dat er onvoldoende ruimtelijke uitbreiding mogelijk is, o.a. voor Vroomshoop. Na de daar al uitgevoerde uitbreiding zullen andere oplossingen onderzocht moeten worden. Potentieel is dit een locatie voor een Smart Energy Hub.

Er is meer provinciale regie op de regionale energie-infrastructuur via het provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK). De provincie adviseert de netbeheerders Tennet, Enexis en Coteq, via het pMiek over de aanpak en prioritering van projecten. Uitgangspunten voor de prioritering zijn bijdrage aan maatschappelijke waarde en efficiënt gebruik van

het elektriciteitsnet. De energietransitie vraagt om intensieve samenwerking en gezamenlijke sturing tussen overheden en netbeheerders. De samenhang tussen het energiesysteem, ruimtelijke ontwikkelingen en verduurzaming van industrie, gebouwde omgeving en mobiliteit, is daarbij van belang. Dit gaat om een doorlopende samenwerking en afstemming voor een betrouwbaar en duurzaam energiesysteem.

Smart Energy Hub: Samen met lokale ondernemers, provincie, waterschap, netbeheerders en enkele andere stakeholders onderzoeken we de haalbaarheid van het oprichten van een 'Smart Energy Hub' in Twenterand. Hierbij worden verschillende mogelijkheden onderzocht om netcongestie tegen te gaan en bedrijven te verduurzamen. Er is bijzondere aandacht voor de productie van waterstof. Ook de koppeling met bio/groengas wordt hierbij gemaakt. In 2024 verwachten wij een vervolgstap in de verkenning voor de samenwerking.

Energiebesparen bedrijven: Via de ODTwente wordt toezicht en de handhaving voor de energiebesparingsplicht van bedrijven versterkt. Met het programma Economie bekijken we mogelijkheden voor het beter informeren van onze ondernemers over verduurzamen (van hun energieverbruik).

Zon op Dak : Voor 2030 wil Twenterand maximaal inzetten op het benutten van de mogelijkheden van Zon op Dak. De netcongestie is belemmerend voor de ontwikkeling van grootschalig Zon op Dak. Omdat er in de gemeente nog veel dakoppervlak is dat in theorie geschikt is voor zonne-energie, willen wij bedrijven actief benaderen voor ondersteuning bij alternatieve oplossingen. Het gaat vooral om grote (agrarische) bedrijfsdaken, soms in combinatie met de mogelijkheid van asbestsanering en voor participatie.

Stimuleren Duurzaam gas: Wij stimuleren de ontwikkeling van een biogashub van monomestvergisters op boerderijschaal in Weitemanslanden, samen met de boeren en Cogas (en andere regionale partners zoals de plattelandsgemeenten in RES Twente verband).

- ## Uitvoeren Warmtevisie

Omschrijving

Uiteindelijk moeten in 2050 alle woningen en gebouwen in de gemeente van het aardgas af zijn. Als eerste bescheiden stap tot 2030 zetten we in op isoleren en energiebesparen, met aandacht voor ventileren. Op dit moment zijn voor onze gemeente als alternatief voor aardgas vooral individuele oplossingen zoals warmtepompen en hybride oplossingen in beeld. Voor hybride oplossingen stimuleren we de ontwikkeling van groen gas om het gebruik van aardgas te verminderen. Het uitgangspunt is ‘haalbaar en betaalbaar’ en daar willen we ook ons duurzaamheidsfonds voor inzetten, naast landelijke regelingen. Het uitgangspunt voor de uitvoering is dat we samen met inwoners aan de slag gaan en actief op zoek gaan naar kansrijke gebieden en initiatieven in de gemeente.

Landelijk is het streven om voor 2024 het uitvoeringsplan warmtevisie te ontwikkelen. Landelijke programma's, zoals het Programma Versnelling Verduurzaming Gebouwde Omgeving en het Nationaal Isolatie Programma, ondersteunen de gemeenten.

Voor de uitvoering van de Warmtevisie richten we ons in 2024 op de volgende activiteiten:
- Energieloket met energiecoaches voor individueel advies aan woningeigenaren;
- Duurzaamheidsfonds/-subsidie voor ondersteuning woningeigenaren, met name gericht op inwoners met een kleine beurs;
- de aanpak energie armoede door energiebesparing te realiseren, o.a. met de Klusbus;
- de lokale isolatie aanpak uit het Nationaal Isolatie Programma.

De specifiek voor deze opgave beschikbaar gestelde rijkssubsidies en de middelen vanuit ons duurzaamheidsfonds (uit opbrengsten zonnepark Oosterweilanden) zetten we zoveel mogelijk gecombineerd in. We zoeken voor een wijkaanpak een regisseur voor isolatie / warmte. In de verduurzaming van de gebouwde omgeving moet ook aandacht zijn voor maatschappelijk vastgoed, scholen en verenigingen.

Subdoel: De leefomgeving is meer klimaatbestendig

Activiteiten

- Activiteiten klimaatadaptatie

Omschrijving
De ambities uit de agenda voor klimaatadaptatie zijn opgenomen in de Omgevingsvisie. De ambities vanuit de agenda zijn bijgesteld, namelijk:
- In 2030 is er in Twenterand geen/zo min mogelijk wateroverlast in de bebouwde omgeving;
- In 2040 is het maatschappelijk vastgoed klimaatbestendig;
- In 2050 is Twenterand klimaatbestendig en kunnen we dealen met de veranderingen van het klimaat.

- De projecten drinkwaterwinning vragen ook in 2024 onze aandacht
- Klimaatadaptatiemaatregelen zijn opgenomen in de doelenboom openbare ruimte en verkeer

Subdoel: Er is een duurzame en meer circulaire inzamelstructuur voor huishoudelijk afval

Activiteiten

- Optimaliseren inzamelstructuur huishoudelijk afval

Omschrijving
De gemeente Twenterand heeft de zorgplicht voor de inzameling van huishoudelijk afval en heeft de ambitie om in 2025 90% grondstoffen van afval te scheiden. Onze inzet is om ook bij hoogbouw GFT fracties in te zamelen. Ook wordt er minder frequent (rest)afval ingezameld en vaker grondstoffen. Voor het verbeteren van de Circulaire economie wordt er eerst gekeken naar de eigen rol van de gemeente.

Subdoel: Kwaliteit leefomgeving voldoet aan milieunormen

Activiteiten

- Voorstel: Uitvoeringsprogramma VTH- speerpunten ODT

Omschrijving
In 2022 zijn de laatste stappen gezet binnen het provinciaal traject voor de aanschaf van een nieuwe VTH risicomodel. Dit betrof het lokaal maken van het model. De uitvoering van de VTH-taken baseren op een risicomodel met risicoanalyse bij niet naleven van de normen is een wettelijk plicht. Het zorgt daarnaast ook voor structuur, uniformiteit en efficiëntie. Dit om kosten te besparen en een zo groot mogelijke uniformiteit te realiseren. Het risicomodel was in 2020 nog niet beschikbaar. In 2023 wordt het afgerond en kan het worden ingezet bij de uitvoering van alle VTH-taken in 2024.
Ontwikkelingen milieutaken, de ODT en de gevolgen
Diverse ontwikkelingen eisen structureel een hogere jaarlijkse bijdrage aan de ODT. Recentelijk is met de resultaten uit het onderzoekstraject 'Herijking financiering ODT' aangetoond dat het noodzakelijk is om financiële dekking in evenwicht te brengen met de realiteit ten einde een gezonde en duurzame begroting voor de gemeente en de ODT te realiseren.
Conclusie van het traject is: Twentebreed dient de jaarlijkse bijdrage aan de ODT naar een hoger realistisch niveau te worden gebracht om alle wettelijke milieutaken door de ODT uit te kunnen laten voeren. De prognose voor 2024 laat een omvangrijke realistische toename van de gemeentelijke bijdrage aan de ODT zien. Oorzaken: meer opdrachten aan de ODT vanwege het feit dat de gemeenten zich ontwikkelt in woningbouw en bedrijven, gewijzigde regelgeving in relatie tot klimaatdoelen, stikstof bodem(PFAS) en energietransitie. De gevolgen van de ontwikkelingen in relatie tot de begroting zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Ontwikkelingen ODT	s	€280.000	n

Het bedrag loopt op naar € 345.000 in 2026

Subdoel: Ongezonde (milieu)situaties inventariseren en ongedaan maken

Activiteiten

- Inventariseren en sanering asbest in de bodem

Omschrijving

Betreffende sanering wegverkeerslawaai zijn er projecten in uitvoering. De projecten worden samen met de ODT uitgevoerd. Waar het gaat om de inventarisatie/sanering van locaties waar (mogelijk) sprake is van asbest in de bodem neemt de gemeente Twenterand deel aan het door de Rijksoverheid gefinancierde Projectbureau BAS (bodem asbest sanering).

Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2024	Begroot 2023	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval								
Scheidingsprecentage afval	88*	86*	84	85	84	84	83	grondstoffenmonitor
Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen.								
% Hernieuwbare energie	***	***	***	14,4/20,3**	13,1/ 19,2 **	10,5/ 17,0**	8,7/ 13,9 **	Klimaatmonitor.databank.nl
Indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH								
Realiseren Uitvoeringsprogramma	100%	80%	123	100%	70%	63% ****		eigen gegevens
aantal controles bedrijven met aandacht op energiemaatregelen	85	75	160	30	65	87		eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles milieu in handhavingssfeer	28	25	22	19	30	1		eigen gegevens

* ambitie 90% scheiden in 2025

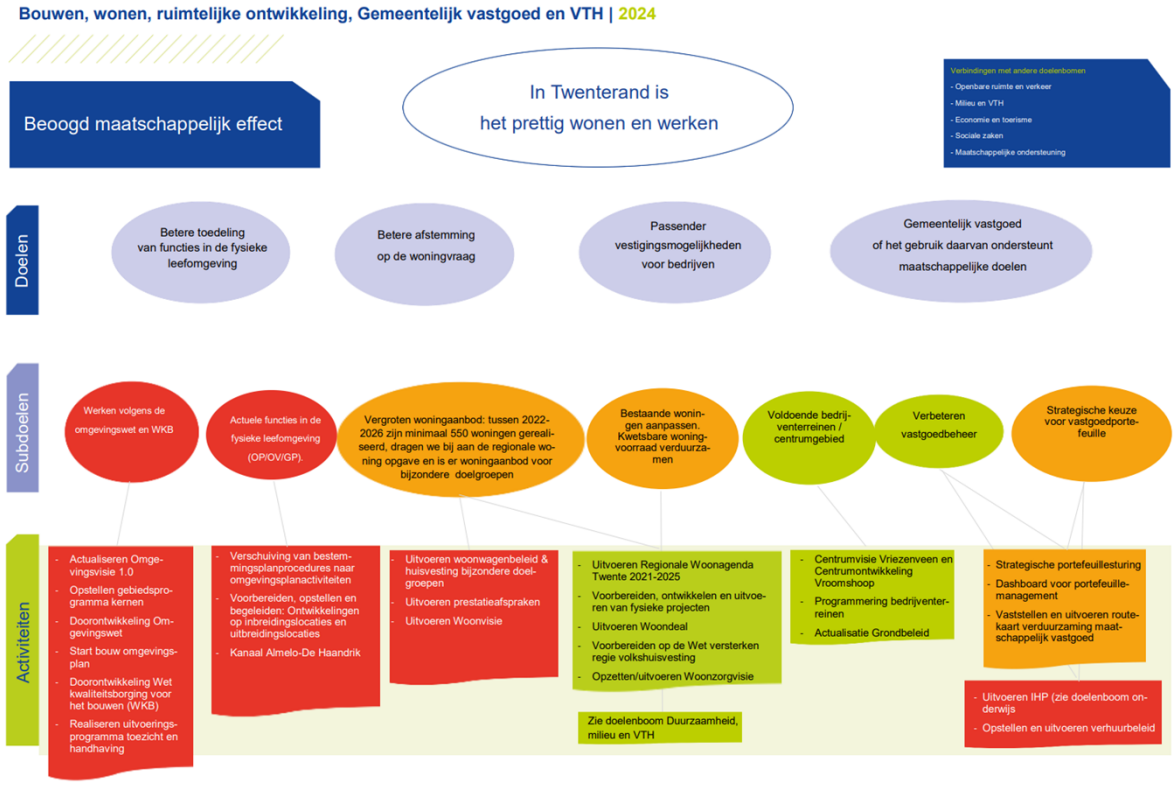
** hernieuwbare energie inclusief toedeling vanuit Twence

*** streven naar 50% duurzame opwek in 2030, energieneutraal in 2050

**** milieuvergunningverlening: 83%, milieutoezicht: 43 %

Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling, Gemeentelijk Vastgoed en VTH

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

In Twenterand is het prettig wonen en werken

Doel: Passender vestigingsmogelijkheden voor bedrijven

Doel: Betere toedeling van functies in de fysieke leefomgeving

Doel: Gemeentelijk vastgoed of het gebruik daarvan ondersteunt maatschappelijke doelen

Doel: Betere afstemming op de woningvraag

Subdoel: werken volgens de omgevingswet en WKB

Activiteiten

- Uitvoeringsprogramma VTH

Omschrijving

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet (Ow) in werking. Dat geldt gelijktijdig ook voor de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Beide wetten hebben brede gevolgen voor Programma Ruimte en in het bijzonder voor de VTH-producten. Taken krijgen een andere inhoud en rollen zullen veranderen. Dat gaat niet ineens maar gedoseerd. Zo zal er meer aandacht zijn voor participatie en het uitgangspunt 'Ja, mits' waardoor er een positieve houding wordt benadrukt bij initiatieven en vergelijkbare oplossingen. Dat betekent ook meer maatwerk, meer aandacht, meer advies en meer tijd/capaciteit per product.

Subdoel: Actuele functies in de fysieke leefomgeving (OP/OV/GP)

Activiteiten

- Voorstel: Kanaal Almelo - De Haandrik

Omschrijving
De problematiek rondom het kanaal Almelo-De Haandrik zal de komende jaren onze aandacht blijven vragen. Met name waar het gaat om onderhoud aan de damwanden (m.n. vervangen en/of herstellen van kadeconstructies). Ook de gemeentelijke wegen langs het kanaal vragen onderhoud. Gedupeerde woningeigenaren en ondernemers hebben de wens uitgesproken om ondersteuning van de gemeente te ontvangen. Daarnaast zullen beschadigde woningen hersteld moeten worden. Hiervoor is in veel gevallen een gemeentelijke omgevingsvergunning nodig. Voor specialistische taken en vergunningverlening schakelen wij indien nodig externe expertise in. Dit geldt ook voor de projectleiding en communicatie. Voor de extra personele inzet zijn in de begroting van 2024 middelen opgenomen.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Kanaal Almelo - de Haandrik	i	€270.000	n

Subdoel: Vergroten woningaanbod

Activiteiten

- Voorstel: Woningbouwversnelling

Omschrijving
Er is een toenemende vraag naar woningen. De in 2021 vastgestelde regionale woonagenda Twente 2021-2025 geeft Twenterand meer ruimte kwalitatieve woningbouw toe te voegen. Naast bouwen voor de lokale vraag wil Twenterand ook bijdragen aan de regionale behoefte naar woningen.
Deze ambitie is in de Woondeal (2022) omgezet in een inspanningsverplichting voor de realisatie van een minimaal aantal woningen.
Sleutelprojecten en gebieden moeten zorgen voor woningbouwversnellingen en het halen van deze doelstelling
Op het gebied van woningbouw komt er veel op de gemeente af qua verplichtingen en gemaakte afspraken. Om overzicht te krijgen en beter te kunnen sturen is in 2023 een Programmaplan Wonen opgesteld. Ook in het collegeprogramma heeft het college haar ambities qua woningbouw aangegeven. Er wordt ingezet op groei. Voor wonen wordt in de kadernota € 50.000 gevraagd om een eerste stap te zetten om deze ambities en verplichtingen te kunnen realiseren. Dit budget kan worden ingezet voor onderzoek, analyse, eventuele ondersteuning etc. Dit bedrag wordt gedekt uit het ontwikkelingsbudget van de coalitie. Het Programmaplan Wonen en de bijbehorende gefaseerde uitvoering zal door de raad worden vastgesteld. De bijbehorende financien zullen worden meegenomen in de kadernota / begroting van 2025 en indien nodig apart bij de raad worden aangevraagd.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Programmaplan wonen	s	€ 50.000	n
Verlaging ontwikkelbudget coalitie	s	€ 50.000	v

- Woonvisie Twenterand

Omschrijving
In 2022 is de Woonvisie vastgesteld. In 2024 wordt uitvoering gegeven aan dit volkshuisvestelijk beleid.
Uit het woonbehoefte onderzoek is gebleken dat er in Twenterand tot 2031 behoefte is aan 550 huishoudens. Tevens is er door de provincie een regionale behoefte aan 5.000 tot 7.000 woningen gedefinieerd. Via inbreidingsprojecten, uitleg locaties en sleutelprojecten wil Twenterand bijdragen aan deze opgave.

Het opstellen van een woonvisie is momenteel nog een verplichting voor gemeenten op grond van de Woningwet. In het wetsvoorstel versterking regie volkshuisvesting komt deze plicht te vervallen. In plaats daarvan komt de plicht om op grond van de Omgevingswet een omgevingsvisie vast te stellen en het hierin opgenomen beleid gericht op de volkshuisvesting verder uit te werken in een verplicht volkshuisvestingsprogramma. In afwachting van (het moment van) vaststelling van de definitieve wet zullen we als gemeente ons voorbereiden op nieuwe wettelijke verplichtingen.

- Prestatieafspraken Mijande Wonen

Omschrijving
In 2024 werkt de gemeente samen met woonpartner Mijande Wonen, op basis van de Prestatieafspraken (de Raamovereenkomst 2021-2024 en Uitvoeringsagenda 2023-2024) .
In 2024 vindt er een evaluatie plaats en worden nieuwe afspraken (Raamovereenkomst en uitvoeringsagenda) gemaakt voor de komende periode.

- Opzetten/uitvoeren woonzorgvisie

Omschrijving
In het Rijksprogramma een thuis voor iedereen is de volgende tekst opgenomen:
De woonzorgvisies vormen de basis voor gemeenten om op lokaal niveau bindende wederkerige afspraken te maken met woningcorporaties, particuliere verhuurders, zorgaanbieders/ zorgkantoren en andere partijen in het fysiek en sociaal domein, over de prestaties die geleverd moeten worden om aan de woon- en zorgbehoeften te voldoen.
De gemeentelijke taak voor het opstellen van woonzorgvisies en de coördinerende rol van provincies krijgt een wettelijke verankering via het wetsvoorstel dat is gericht op het versterken van de regie op de volkshuisvesting. Beoogde inwerkingtreding is 1 januari 2024
In afwachting van (het moment van) vaststelling van de definitieve wet zullen we als gemeente ons - waar dat kan - voorbereiden op nieuwe wettelijke verplichtingen.
Wonen en zorg is integraal onderdeel van de woonvisie en opgave Wonen. Het is onduidelijk of dit voldoet aan de (komende) wet. Op voorhand zijn binnen deze kadernota geen middelen opgenomen om deze taak uit te voeren en een (aparte) visie op wonen en zorg te formuleren.

- Voorstel: Opzetten/uitvoeren woonwagenbeleid

Omschrijving
Voor het doen van onderzoek en voorbereidende werkzaamheden voor het realiseren van woonwagenstandplaatsen, het beheer van de wachtlijst en het toewijzingssyteem, contacten met de doelgroep en beleidsmatige en juridische werkzaamheden wordt budget gereserveerd.
Bij de locatiekeuzes door de gemeente zal per gekozen locatie op basis van een exploitatieplan aan de gemeenteraad het bijbehorende budget worden gevraagd voor realisatie.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Voorbereiden woonwagenstandplaatsen	i	€ 25.000	n
Woonwagencoördinator	s	€ 15.000	n

- Uitvoeren Regionale Woonagenda Twente 2021-2025

Omschrijving
De provincie Overijssel, andere gemeenten en woonpartners hebben gezamenlijk een Regionale Woonagenda Twente 2021-2025 vastgesteld. In 2024 zal verder worden gewerkt aan de actiepunten uit de woonagenda.
Een onderdeel uit de Woonagenda zijn de sleutelprojecten/sleutelgebieden. Met woningbouw op deze locaties wordt invulling gegeven aan de lokale en regionale woonbehoefte. Twenterand wil naast het voorzien in de lokale woonbehoefte ook een bijdrage leveren aan de regionale vraag.

- Uitvoeren Woonagenda

Omschrijving

De provincie Overijssel, andere gemeenten en woonpartners hebben gezamenlijk een Regionale Woonagenda Twente 2021-2025 vastgesteld. In 2024 zal verder worden gewerkt aan de actiepunten uit de woonagenda.
Een onderdeel uit de Woonagenda zijn de sleutelprojecten/sleutelgebieden. Met woningbouw op deze locaties wordt invulling gegeven aan de lokale en regionale woonbehoefte. Twenterand wil naast het voorzien in de lokale woonbehoefte ook een bijdrage leveren aan de regionale vraag.

- (Uitvoeren) Woondeal Twente

Omschrijving
De minister voor Volkshuisvesting & Ruimtelijke Ordening (VRO) heeft prestatieafspraken gemaakt met de provincies over de woningbouwopgave. Overijssel zich in voor een basisinspanning van 14.100 woningen voor Twente. Deze basisinspanning is uitgewerkt in de Woondeal Twente 'Wonen met Kwaliteit'.
De Woondeal draagt bij aan de ambitie meer (betaalbare) woningen te bouwen. Door partijen is afgesproken te werken met een inspanningsverplichting van 30 – 40 - 30 voor nieuwe woningbouwplannen, bestaande uit 30% sociale huur – 40% betaalbare koop (tot €355.000) en betaalbare huur (tot €1000 per maand) – 30% dure koop en huur. Deze inspanningsverplichting komt voort uit het fairshare principe, waarmee we de verdeling van sociale huur meer over gemeenten wordt verdeeld.
Voor andere onderwerpen zijn procesafspraken gemaakt hoe deze verder uit te werken. Daarmee hebben de provincie, de corporaties, de markt, andere gemeenten en het Rijk zich gecommitteerd aan een gezamenlijke uitwerking in 2023. Eén van de thema's die wordt uitgewerkt is toekomstbestendig bouwen.
Uitdagingen zoals stikstof, CO2-reductie, een tekort aan personeel en financiële tekorten op projecten blijven ons dwingen om gezamenlijk tot slimme oplossingen te komen. Daarom zijn bovenstaande elementen e.a. ook benoemd als kritische succesfactoren voor het realiseren van de afspraken uit de Woondeal.
De afspraken in de Woondeal worden meegenomen bij het ontwikkelen van nieuwe woningbouwplannen in Twenterand. Het streven is hierbij te voldoen aan de betaalbaarheidsafspraken. De gemeente monitort dat op gemeenteniveau wordt gestreefd aan 30% sociale huur.
De partijen in de Woondeal hebben zich gecommitteerd aan een gezamenlijke uitwerking vanaf 2023. In 2024 wordt verder gewerkt aan de uitwerking en uitvoering van de Woondeal.

Subdoel: Verbeteren vastgoedbeheer

Activiteiten

- Opstellen en uitvoeren routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed

Omschrijving
In het Klimaatakkoord hebben 12 sectoren in het maatschappelijk vastgoed afgesproken ieder een Sectorale Routekaart op te stellen en uit te voeren waarin duidelijk wordt op welke wijze het vastgoed in die sector CO2-arm en aardgasvrij wordt gemaakt richting 2050. Het streefdoel conform het Klimaatakkoord is 49% CO2-reductie in 2030 en het einddoel 95% CO2-reductie in 2050.
Twenterand heeft de ambitie om uiterlijk 2040 al haar eigen gebouwen energieneutraal te hebben. Tevens wil de gemeente in 2050 voor 100% gebruik maken van hernieuwbare energie. Per 2023 is een C Label verplicht.
De sectorale routekaart voor gemeentelijk maatschappelijk vastgoed geeft inzicht in waar gemeenten nu staan met het gemeentelijk vastgoed. En hoe zij op een kosteneffectieve manier kunnen toewerken naar CO2-arm en aardgasvrij vastgoed.
Gemeenten moeten elke 4 jaar aangeven hoe zij dit aanpakken binnen de eigen vastgoedportefeuille. Ze maken hiervoor een portefeuilleroutekaart of duurzaam meerjarenonderhoudsplan (DMJOP). Dit is niet vrijblijvend en afgesproken in het Klimaatakkoord.

Twenterand heeft een meerjarenonderhoudsplan voor al haar gebouwen tot 2030. In de MJOP zit een duurzaamheidscomponent maar deze is niet gericht of afdoende voor het toewerken naar CO2-arm en aardgasvrij vastgoed. Een overkoepelende visie en strategie over de verduurzaming, zoals een routekaart, is vanuit het Klimaatakkoord verplicht en nodig om de doelstellingen in 2030 en 2050 te kunnen halen.

Subdoel: Strategische keuze voor vastgoedportefeuille

Activiteiten

- Strategische portefeuillesturing

Omschrijving
Het Beleidskader voor gemeentelijk vastgoed Twenterand heeft de gewenste uitgangspunten voor het gemeentelijk vastgoed in kaart gebracht:
• Het in bezit hebben van gemeentelijk vastgoed is geen doel.
• Het gemeentelijke vastgoed staat ten dienste van maatschappelijke doelen en is dus een middel.
• Maatschappelijke doelen zijn vastgelegd in de doelenbomen.
• Alleen gemeentelijk vastgoed met maatschappelijke doelen in eigendom hebben, nemen en houden.
• Het gemeentelijke vastgoed optimaal benutten.
Met de inzet van een asset manager zal dit beleidskader doorontwikkeld worden naar een portefeuille strategie en sturing op de vastgoedportefeuille.

- Opstellen en uitvoeren verhuurbeleid

Omschrijving
Met de inzet van een asset manager zal in 2024 verhuurbeleid worden opgesteld, vastgesteld en uitgevoerd.
Dit verhuurbeleid draagt bij aan een transparant en consistente manier van verhuur van het gemeentelijk vastgoed. De kosten voor het beheer van de gebouwen en het beschikbaar stellen van een gebouw voor verhuur wordt afgewogen tegen het maatschappelijke doel van de activiteit(en) die in het vastgoed plaatsvind(t)(en).
De verhuur van ruimten in overheidsvastgoed is in de wet Markt en Overheid aangemerkt als een economische activiteit. De feitelijke huur mag dus wel hoger, maar niet lager zijn dan de kostprijsdekkende huur.
De eisen van transparantie en consistentie maken een duidelijke scheiding wenselijk tussen huur (kosten voor de exploitant) en subsidie (opbrengsten voor de exploitant). Het verhuurbeleid zal, (parallel aan het subsidiebeleid) worden aangepast.

Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2024	Begroot 2023	2022	2021	2020	2019	2018	Bron
Voldoende en passende woningen								
Aantal opgeleverde woningen	80	113	1026*	940	844	773	673	Eigen meting, aantallen zijn totalen
Aantal startersleningen	2	0	2	8	8	15	12	25 leningen in totaal beschikbaar vanaf eind 2019
Aantal Blijversleningen	0	0	0	0	0	0	0-	10 leningen in totaal beschikbaar
Nieuwe indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH								
Aantal van rechtswege verleende vergunningen	nvt	2	0	2	0	1		Eigen gegevens
Aantal verleende omgevingsvergunningen voor het bouwen van gebouwen met een woonfunctie	80							Eigen gegevens
Aantal verleende omgevingsvergunningen voor het bouwen van gebouwen met een maatschappelijke functie	2							Eigen gegevens
Aantal verleende omgevingsvergunningen voor het bouwen van gebouwen met een bedrijfsfunctie	7							Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles RO in handhavingssfeer	9	6	5	4	4	3		Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles bouw/sloop in handhavingssfeer	3	2	0	0	0	3		Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles brandveiligheid in handhavingssfeer	2	3	0	0	0	0		Eigen gegevens
Aantal behandelde klachten	21	30	18	12	26	26		Eigen gegevens
Aantal behandelde handhavingsverzoeken	17							
Ontwikkelen bestemmingsplannen	nvt	7	10	5	10	12		Eigen gegevens

* in 2018 zijn vergunningen verleend voor de bouw van ruim 130 woningen, in 2019: 48, in 2020: 71, in 2021:96, in 2022: 86

Programma Economie en vrije tijdsbesteding

Inleiding

Twenterand is een gemeente die werkt. Werkmentaliteit en ondernemersgeest behoren tot de kernkwaliteiten van Twenterand. Dat vinden niet alleen ondernemers, het blijkt ook uit de cijfers. Zo is het percentage werklozen in Twenterand al jaren structureel lager dan gemiddeld in Nederland. Inwoners van Twenterand steken graag hun handen uit de mouwen. Mede daardoor vestigen bedrijven, van groot tot klein, zich graag in Twenterand. Maar liefst 3200 ondernemingen zijn in de gemeente gevestigd, op bedrijventerreinen, in de kernen en op het platteland.
Het college van burgemeester en wethouders zet in op een economisch sterk Twenterand. Dat betekent dat we onze ondernemers koesteren en ons inspannen voor een gemeente waar werk is voor iedereen. Daarbij wordt nadrukkelijk ook naar de langere termijn gekeken. Welke keuzes moeten nu worden gemaakt om de economie duurzaam te stimuleren en te ontwikkelen? Om die vragen te beantwoorden is een brede economische visie nodig, die als kapstok voor bestaande en nieuwe initiatieven fungeert. Op die manier creëren we ruimte voor vernieuwing en innovatie en maken we de economie van Twenterand klaar voor de toekomst.
Waar hard wordt gewerkt, moet ook ruimte zijn voor ontspanning. Twenterand biedt tal van mogelijkheden op het gebied van cultuur, recreatie en sport. Daar mogen we als gemeente trots op zijn! Mede door haar vele culturele instellingen en sportclubs en door haar unieke recreatiegebieden is de gemeente een prachtige plek om te wonen en te bezoeken. Ook op economisch vlak worden daarvan de vruchten geplukt, want cultuur, recreatie en sport gaan goed samen met ondernemerschap. We maken ons sterk voor een cultureel en sportief bloeiend Twenterand vol natuurschoon, dat ook buiten de gemeentegrenzen op de kaart staat.
Bij al deze initiatieven is samenwerking van cruciaal belang. We maken natuurlijk gebruik van lokale netwerken, maar ook op regionaal, provinciaal of landelijk niveau benutten we bestaande structuren en mogelijkheden. Daarnaast stimuleren we nieuwe samenwerkingsverbanden tussen de gemeente en andere actoren. Essentieel voor zowel overheid als ook voor ondernemers en instellingen is het delen van kennis en informatie, bijvoorbeeld over duurzaamheid of arbeidspotentieel. Onze voorstellen zijn gericht op het verder vormgeven van een nieuw samenspel: het relatiebeheer tussen gemeente en inwoners, tussen ondernemers en onderwijs en tussen sportverenigingen en cultuurinstellingen. Hierbij houden we oog voor het maatschappelijke effect en proberen we maatschappelijke meerwaarde te creëren.

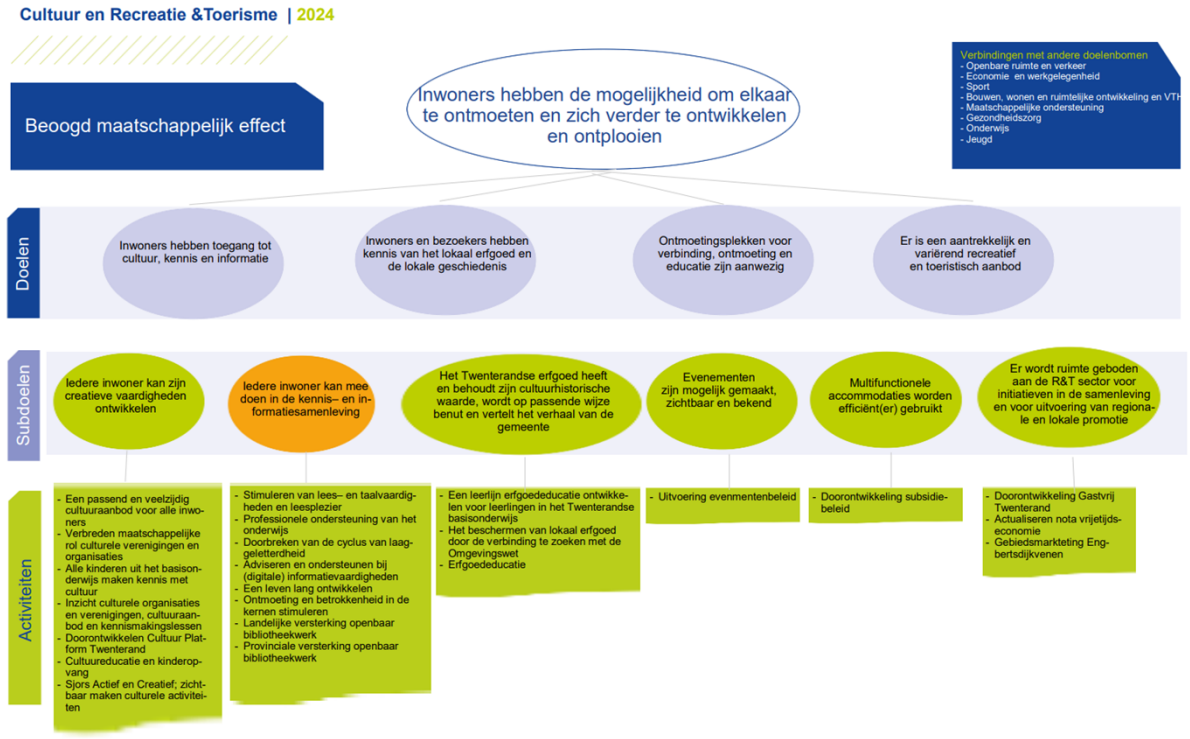
Doelenboom cultuur en recreatie & toerisme
Er is de laatste jaren volop gewerkt om te komen tot een nieuwe recreatieve structuur ten behoeve van lokale promotie die aansluit bij het merkverhaal van Twente. Hiervoor is de netwerkorganisatie Gastvrij Twenterand bezig met het vermarkten van 'het Gouden randje van Twente'. Intern sluit de actualisatie van de Nota Vrijetijdseconomie (2023) hierbij aan en deze zorgt ook voor een bredere verbinding tussen andere onderdelen binnen de vrijetijdseconomie, zoals de culturele sector en evenementen. Daarnaast willen we graag de veengeschiedenis naar voren laten komen in het toeristisch profiel van de gemeente Twenterand. We willen onder meer inzetten op gebiedspromotie en -ontwikkeling van de Engbertsdijksvenen om zo het potentieel van dit prachtige natuurgebied ten volle te benutten.

Doelenboom Economie en werkgelegenheid
Voor 2024 ligt het accent op het versterken van de lokale economie. Er zal een brede economische visie worden ontwikkeld met initiatieven voor een goed ondernemersklimaat in de kernen én in het buitengebied, die zal fungeren als overkoepelende strategie voor gerichte plannen en activiteiten. We willen als gemeente aantrekkelijk zijn voor een gezonde mix aan bedrijven en een diverse beroepsbevolking. Op die manier wordt de economie veerkrachtiger en daarmee minder kwetsbaar voor conjuncturele schommelingen. We werken verder aan het uitvoeren van de centrumontwikkeling van Vriezenveen en verschillende bedrijventerreinen en gaan aan de slag met het actualiseren van de Detailhandelsstructuurvisie. Er wordt een start gemaakt met het opstellen van een toekomstgerichte visie voor het buitengebied van Twenterand. Deze integrale visie zal richting 2024, parallel aan provinciale gebiedstafels en ontwikkelingen, verder geconcretiseerd worden. We vragen ook weer een structureel budget voor LEADER voor de financiering van projecten gericht op het versterken van het landelijk gebied. Om nieuwe samenwerkingsverbanden te stimuleren wordt verder gewerkt aan de ontwikkeling van het Ondernemershuis.

Doelenboom Sport
De gemeente heeft verschillende sportaccommodaties en sportvoorzieningen. Dit zijn de basissportvoorzieningen binnen onze gemeente. Op basis van de nieuwe Nota Sportaccommodatiebeleid Twenterand 2023 - 2030 willen we inzetten op meer en beter (multi)functioneel en inclusief gebruik van sportaccommodaties. Daarnaast zetten we in op duurzaamheid en zelfwerkzaamheid.
De nieuwe sport- en beweegvisie 2023 - 2026 Twenterand - Sportakkoord II heeft tot doel om 75% van de inwoners te kunnen laten voldoen aan de beweegrichtlijnen. Binnen deze sport- en beweegvisie / sportakkoord II staat niemand buiten spel, zien we in sport ook de rol als middel en richten we ons op de volgende speerpunten en ambities:
* Sport- en beweegstimulering, iedereen doet mee
* Veilige en integere sport
* Vitale en sterke sport- en beweegaanbieders
* Duurzame sport en beweegvriendelijke omgeving
* Trots op de sport in Twenterand

Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

De leefbaarheid en individuele ontmoeting, ontwikkeling en ontplooiing is toegenomen

Doel: Inwoners hebben toegang tot cultuur, kennis en informatie

Hieronder wordt verstaan fysieke ontmoetingsplekken zoals CCK2, De Klaampe, Het Punt en dergelijke, maar ook digitale ontmoetingsplekken.

Doel: Inwoners en bezoekers hebben kennis van het lokaal erfgoed en de lokale geschiedenis

Doel: Ontmoetingsplekken voor verbinding, ontmoeting en educatie zijn aanwezig

Doel: Er is een aantrekkelijk en variërend recreatief en toeristisch aanbod

Recreatief en toeristisch aanbod bevat verblijfsrecreatie maar ook de dagrecreatieve voorzieningen. Gastvrij Twenterand werkt voor en met de recreatieve ondernemers in Twenterand. Marketing Oost verzorgt de promotie van Twente.

Subdoel: Iedere inwoner kan zijn creatieve vaardigheden ontwikkelen

Activiteiten

- Voorstel: Creatieve broedplaatsen

Omschrijving

Een creatieve broedplaats is een verzamelplaats voor kunstenaars en ondernemers in de creatieve industrie waar ruimte bestaat om te experimenteren.
Het doel van een creatieve broedplaats is het stimuleren van een klimaat waarin creativiteit en innovatie voorop staan, zodat jonge creatieve en technologische talenten worden verleid zich in de regio Twente te vestigen.
Het Ondernemershuis Twenterand heeft een subsidie ontvangen van € 140.000,-- voor een periode van 3 jaar uit de Tijdelijke subsidieverordening creatieve broedplaatsen regio Twente voor een

Creatieve Broedplaats in de gemeente Twenterand (“Creatieve Fabriek Twenterand”). Het gaat over de periode 31 maart 2023 tot en met 30 september 2025.
Er is een gemeentelijke bijdrage van € 60.000 afgesproken (over 3 jaar: elk jaar € 20.000). Voor het jaar 2023 gaat het bedrag van € 20.000 in de Berap (algemene risico reserve). Voor de jaren 2024 en 2025 (per jaar € 20.000.,--) gaan deze bedragen mee in deze kadernota. Deze bedragen worden ook ten laste gebracht van de algemene risico reserve.
De Creatieve Fabriek Twenterand wil komen tot een breed creatief netwerk in Twenterand, dat meedenkt in innovatie van producten en processen binnen bedrijven,
ruimte biedt aan talentontwikkeling en ondernemerschap, nieuwe initiatieven en evenementen initieert en meesterschap benut voor versterking van huidige en nieuwe bedrijvigheid
en werkgelegenheid.

De Creatieve Fabriek draagt bij aan doelen van economie en cultuur uit de programmabegroting.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Creatieve broedplaatsen 2024 en 2025, per jaar € 20.000	i	€ 20.000	n

- Cultuureducatie en kinderopvang

Omschrijving
Wij zijn samen met de kinderoporganisaties aan het onderzoeken of het ook mogelijk is om bij de kinderopvang ook te starten met cultuureducatie.
Op dit moment beperkt het huidge programma cultuureducatie zich tot het basisonderwijs. Er wordt gedacht aan muziek (inclusief zang) en dans.
Het is de bedoeling om daarbij aan te sluiten bij bestaande initiatieven die er al zijn. De kinderopvangorganisaties gaan samen met de combinatiefunctionaris cultuureducatie een projectplan opstellen.

- Sjors Actief en Creatief: zichtbaar maken culturele activiteiten

Omschrijving
Sport en cultuur werken samen in het zichtbaar maken van sportieve en creatieve (culturele activiteiten). Er is één digitaal platform waar alle activiteiten zichtbaar worden voor jong en oud. De eerste doelgroep zijn de basisschoolleerlingen geweest. Daarna wordt gekeken naar verdere doelgroepen.

Subdoel: Iedere inwoner kan meedoen in de kennis en informatiesamenleving

Activiteiten

- Landelijke versterking openbaar bibliotheekwerk

Omschrijving
De staatssecretaris van cultuur heeft aangegeven dat zij een substantieel van het landelijke extra cultuurbudget gaat inzetten voor het realiseren
van een toekomstgerichte bibliotheekvoorziening in elke gemeente. Een robuuste, volwaardige bibliotheek die Twenteranders aanspreekt
van elke leeftijd, elk opleidingsniveau en elke achtergrond.
Het doel is het realiseren van een geletterde samenleving, waarin Twenteranders ook digitaal volwaardig participeren en waarbij iedere Twenterander de mogelijkheid heeft zich een leven lang te ontwikkelen.
Op de korte termijn (vanaf 2023) gaat zij dit geld inzetten voor het versterken en het repareren van het fysieke bibliotheeknetwerk. Op de lange termijn (vanaf 2025) wil zij de toegang tot de bibliotheek waarborgen door een zorgplicht voor gemeenten en provincies. De zorgplicht heeft als doel dat het netwerk kwantitatief en kwalitatief in stand blijft en kan bijdragen aan lokale maatschappelijke opgaven.

- Provinciale versterking openbaar bibliotheekwerk

Omschrijving

De gemeente doet ook mee aan provinciale traject van versterking van het openbaar bibliotheekwerk (onder de noemer Toekomstkracht Overijsselse Bibliotheken). Hierbij wordt ingezet op de gezinsaanpak laaggeletterdheid. We lopen hierbij vooruit op de wettelijke taak gezinsaanpak laaggeletterdheid. Eind 2024 moeten de Nederlandse gemeenten hierin de regierol vervullen om te helpen voorkomen dat er een nieuwe generatie laaggeletterden opgroeit.

Subdoel: Het Twenterandse erfgoed heeft en behoudt zijn cultuurhistorische waarde, wordt op passende wijze benut en vertelt het verhaal van de gemeente

Activiteiten

- Erfgoededucatie

Omschrijving
De gezamenlijke erfgoedorganisaties hebben in juni 2022 samen met het basisonderwijs een convenant getekend. De intentie is dat alle kinderen in Twenterand de geschiedenis kennen van de grond waarop ze wonen. In het verlengde hiervan zijn de gezamenlijke erfgoedorganisaties in gesprek gegaan met het basisonderwijs om kennis te nemen van de huidige leermethoden. Ook hebben ze zich laten informeren door TETEM (kunstorganisatie uit Enschede en de Oldenzaalse Musea. Naast het bestaande lesaanbod en lezingen in de klas, willen de gezamenlijke erfgoedinstellingen in gesprek met het onderwijs vraaggericht gaan werken. Een pilot is gestart in Den Ham. De zeven erfgoedorganisaties worden begeleid door cultuurcoach en de cultuurmakelaar.

Subdoel: Multifunctionele accommodaties worden efficiënt (er) gebruikt

Activiteiten

- Doorontwikkeling subsidiebeleid

Omschrijving
In het najaar van 2022 is de herijking/doorontwikkeling van het subsidiebeleid opnieuw opgepakt. Dit proces zal geheel 2023 doorlopen en uiteindelijk afgerond worden in de eerste helft van 2024. Op basis van een door de raad vast te stellen uitgangspuntennotitie subsidiebeleid wordt een nieuwe Algemene subsidieverordening (ASV) opgesteld, die eveneens door de raad zal moeten worden vastgesteld. Aan de nieuwe ASV zullen meerdere - door het college vast te stellen - subsidieregelingen op de diverse deelterreinen gekoppeld worden.

Subdoel: Er wordt ruimte geboden aan de R&T sector voor initiatieven in de samenleving en voor uitvoering van regionale en lokale promotie

Activiteiten

- Voorstel: Uitvoering gebiedsmarketing Engbertsdijksvenen

Omschrijving
Er ligt al enkele jaren een ontwikkelplan voor (het gebied rondom) de Engbertsdijksvenen om het volledige toeristisch potentieel te benutten. Het plan is om nu geld vrij te maken om hier gas op te geven.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Uitvoering gebiedsmarketing Engbertsdijksvenen	i	€ 25.000	n

- Voorstel: Actualiseren Nota Vrijetijdseconomie

Omschrijving
De huidige nota Vrijetijdseconomie loopt van 2013 tot en met 2020. Het speelveld is dusdanig veranderd dat de nota geactualiseerd moet worden. We zien de behoefte en noodzaak voor het maken van gerichte keuzes en focus, gezien de beschikbare middelen en de veranderende markt alsook transities en het bieden van perspectief in het landelijk gebied.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n

Visie vrijetijdseconomie	i	€ 45.000	n

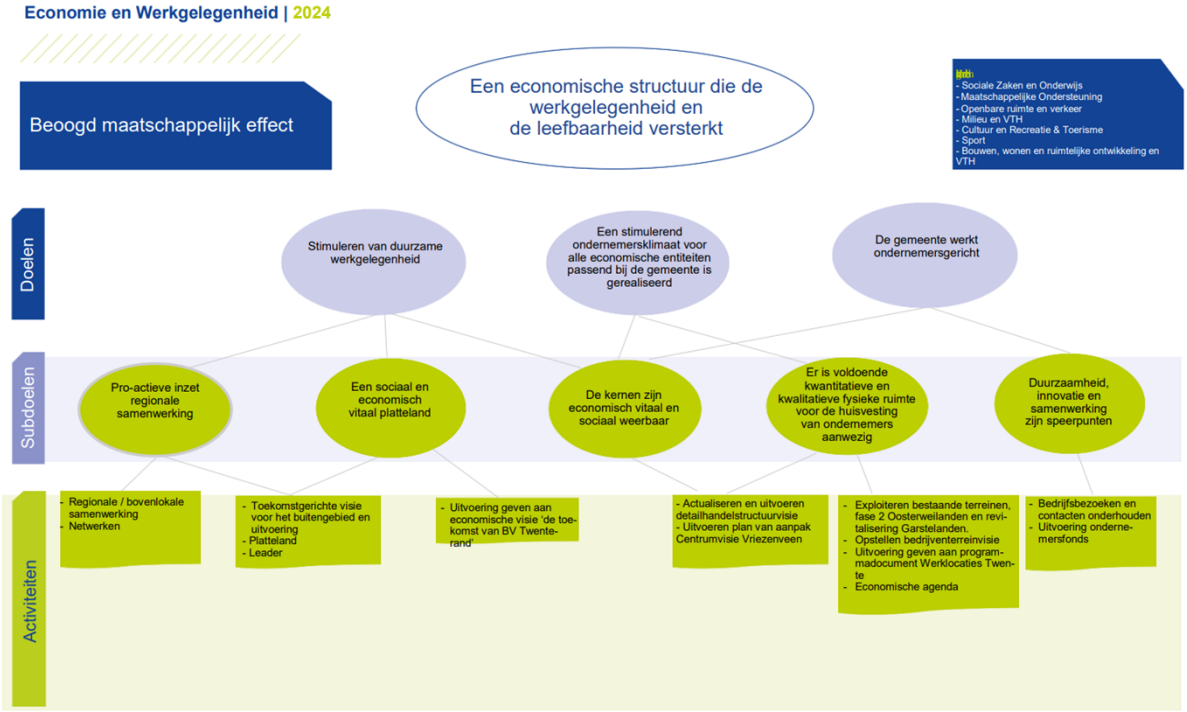
- Voorstel: Deelname verkenning Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal

Omschrijving
Onder de werktitel ‘Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal’ is een beweging, een unieke samenwerking tussen meer dan 18 partners, waaronder Twenterand, uit het hart van Overijssel op gang gekomen. Van waterbedrijf tot de Land- en Tuinbouworganisatie, van overheid tot natuurpartijen, van landgoederen tot waterbedrijf en waterschap. Samen werken ze in het gebied tussen grofweg Ommen en Diepenheim en Raalte en Wierden, aan het landschap van de toekomst. Een landschap met mooie natuur, een groene en gezonde leefomgeving tot in het hart van de dorpen en steden, topcultuur en -erfgoed, duurzaam toerisme en een gezonde economie met perspectief voor de landbouw. In 2024 wordt ingezet op verdere deelname op het gebied van recreatie en toerisme gericht op de versterking van de lokale economie hiervoor is eenmalig een bedrag van 10.000 opgenomen.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Deelname Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal	i	€ 10.000	n

Doelenboom Economie en werkgelegenheid

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Een economische structuur die de werkgelegenheid en de leefbaarheid versterkt

Doel: Stimuleren van duurzame werkgelegenheid

Samen met sociale domein de werkgelegenheid in Twenterand stimuleren en nog meer de verbinding te zoeken tussen economie, een inclusieve arbeidsmarkt en arbeidsparticipatie.

Doel: Een stimulerend ondernemersklimaat voor alle economische entiteiten passend bij de gemeente is gerealiseerd

Economische entiteiten betreffen alle ondernemersvormen, zowel commerciële als niet-commerciële bedrijven. Met passend bij de gemeente wordt bedoeld dat het past bij de wensen die de ondernemer in Twenterand heeft.

Doel: De gemeente werkt ondernemersgericht

Dit betekent actief informatie/kennis/ervaringen en dergelijke ophalen bij en delen met ondernemers ten behoeve van (beleids)ontwikkeling.

Subdoel: Pro-actieve inzet regionale samenwerking

Activiteiten

- Regio: Agenda voor Twente, Business in Twente, Regio Twente/EZ

Omschrijving

We gaan verder met samenwerking op regionaal (Twente-)niveau in de verschillende organen. Hierbij zorgen we er altijd voor dat het Twenterandse verhaal verteld blijft worden en niet ondersneeuwt bij de grotere gemeenten.
De Agenda voor Twente is de gezamenlijke investeringsagenda van de overheid, kennis- en onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven in Twente. Samen maken we ons sterk voor sterke economie, voldoende werkgelegenheid én voldoende talenten om alle vacatures in te vullen. Maar ook voor slimme technologie, duurzaamheid, schone energie, een goede bereikbaarheid en een mooie woon-, werk- en leefomgeving. Alles wat jou ook aangaat. Daar werken we nu aan vanuit de

Agenda voor Twente 2023 – 2027. Het versterken van het brede Twentse bedrijfsleven staat centraal. Daarvoor is het aantrekken, opleiden en behouden talent van alle niveaus hard nodig. Dit talent wil wonen en werken in een prettige regio, die goed bereikbaar is. De agenda richt zich op drie maatschappelijke opgaven: een slimme toekomstbestendige energievoorziening, transformatie naar een duurzame en circulaire economie en innovatieve gezondheidszorg. Op deze thema's leggen we de verbinding tussen kansen die het bedrijfsleven ziet en de sterke kennisposities van Twente. De raad heeft geld beschikbaar gesteld voor de Agenda van Twente voor de periode 2023-2025. In 2025 zal de deelname geëvalueerd worden en zal bij de Kadernota 2026 eventueel een voorstel voor een vervolg komen.

Subdoel: Een sociaal en economisch vitaal platteland

Activiteiten

- Voorstel: Platteland

Omschrijving
De toekomstgerichte visie buitengebied Twenterand zal worden afgerond en opgesteld in een integrale visie met acht voor het agrarisch perspectief, de (vrijetijds)economie en verschillende provinciale gebiedsprocessen. Daarbij zijn inwonersinitiatieven vanuit LEADER ook essentieel. LEADER is een subsidieregeling die is bedoeld voor projecten gericht op het versterken van het landelijk gebied, door het behoud van de leefbaarheid van het platteland, het versterken van de sociale cohesie, en behouden/versterken van het voorzieningenniveau. In de praktijk kunnen dit maatschappelijke, culturele of recreatieve projecten zijn. De nieuwe LEADER-periode start in 2023 en loopt t/m 2027. Voor deze periode is in totaal € 73 miljoen LEADER-subsidie beschikbaar. Twenterand maakt deel uit van LEADER gebied Zuidwest Twente en heeft zich ook voor de periode 2023 tot en met 2027 hiermee verbonden. Jaarlijks worden 2 tot 3 projecten binnen Twenterand gehonoreerd. Zo ook in 2024.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Leader	s	€ 50.000	n

- Voorstel: Actualiseren en uitvoering geven aan de economische visie

Omschrijving
De economische visie gaat in op de koers voor de komende jaren. Het biedt perspectief om de economie binnen Twenterand te bestendigen, het arbeidspotentieel te behouden om van daaruit verder te groeien. Hierin zitten drie belangrijke uitgangspunten. De eerste is het vertrekpunt van Twenterand met als karakteristiek van een plattelandsgemeente. De tweede is een gelijke verdeling over geheel Twenterand, binnen de kernen, op de bedrijventerreinen en in het landelijk gebied. De derde is eenheid in verscheidenheid. In het kort de kracht bundelen vanuit de bijzondere diversiteit in Twenterand. Dit alles om een betere economische vuist te maken voor de toekomst en de voorbereiding daar nu voor te beginnen. Kortom, waar willen we over 10 of meer jaar zijn en hoe gaan we daar vanaf nu met alles wat we hebben en kunnen daar komen.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Actualiseren en uitvoeren economische visie	i	€ 45.000	n

Subdoel: De kernen zijn economisch vitaal en sociaal weerbaar

Activiteiten

- Centrumontwikkeling Vriezenveen

Omschrijving
Een van de onderdelen van de voorgaande uitvoeringsagenda is de ontwikkeling en uitvoering van centrumvisies gericht op de vitaliteit en economische versterking van de kernen. In 2024 wordt gewerkt aan de uitvoering van de centrumvisie Vriezenveen. De aanpak is een voorbeeld voor de

overige kernen. In 2024 zal ook in deze kernen aan de voorbereiding van de uitvoering worden gewerkt.

- Uitvoering ondernemersfonds

Omschrijving
Ondernemersfonds
Het Ondernemersfonds wordt sinds 2023 voortgezet. Ook voor 2024 wordt geld geïnvesteerd in gezamenlijke activiteiten. Hiervoor is voor 2024 een agenda voorbereid van onderaf en wordt deze uitgevoerd. Jaarlijks wordt middelen die opgebracht zijn door de ondernemers hiervoor gereserveerd. Met het wegvallen van de corona ondersteuning van de afgelopen jaren is het Ondernemersfonds voor Twenterand 1 van de belangrijke impulsen voor de lokale ondernemers. Hiervoor is structureel geld beschikbaar.

Subdoel: Er is voldoende kwantitatieve en kwalitatieve fysieke ruimte voor de huisvesting van ondernemers aanwezig

Activiteiten

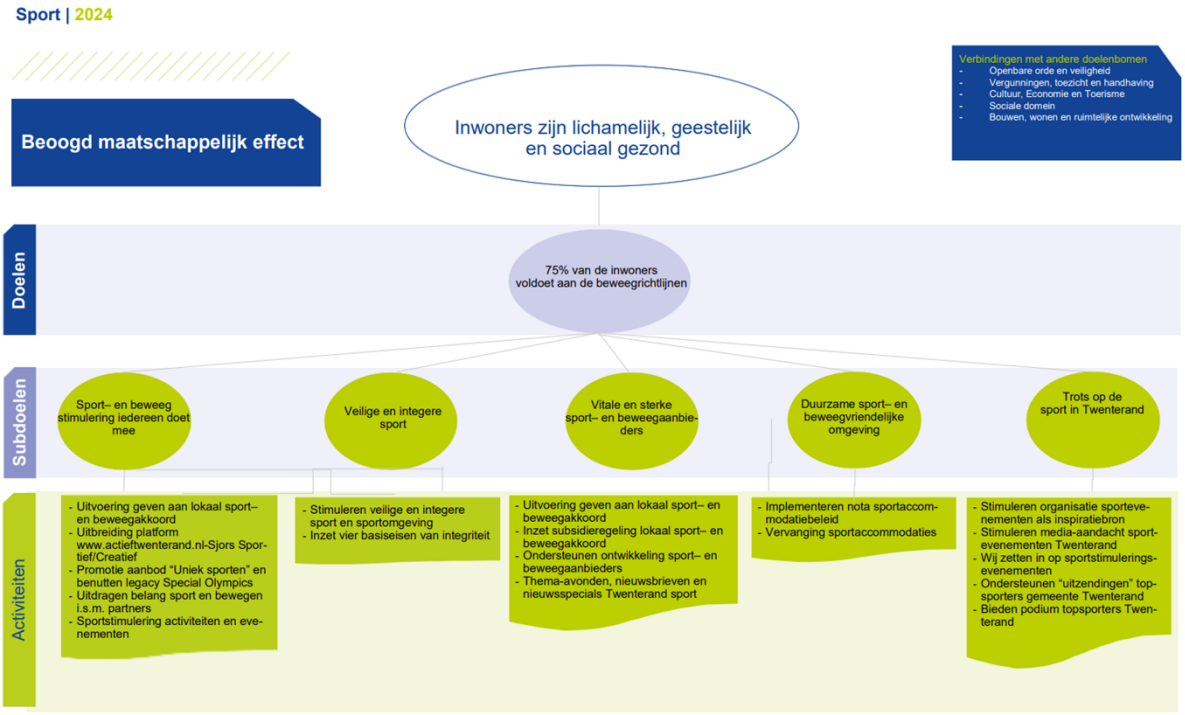
- Voorstel: Actualiseren en uitvoeren detailhandelstructuurvisie

Omschrijving
De actualisatie van Detailhandelstructuurvisie krijgt in 2024 in samenwerking met de lokale ondernemers in de kernen duidelijk vorm in een uitvoeringsagenda met concrete projecten. Ontwikkelingen uit de eerdere uitvoeringsagenda die nog niet of anders tot stand zijn gekomen worden waar noodzakelijk ook meegenomen in de nieuwe uitvoeringsagenda.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Actualisatie en uitvoering Detailhandelstructuurvisie	i	€ 45.000	n

Doelenboom Sport

Doelenboom

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond

Doel: 75% van de inwoners voldoet aan de beweegrichtlijnen

Hoe vitaler iemand is, hoe groter de kans dat diegene kan deelnemen in de maatschappij en zelfstandig thuis kan blijven wonen.
De overheid wil dat 75% van de Nederlandse bevolking in 2040 aan de Beweegrichtlijnen voldoet. Dit verkleint de kans op lichamelijke en mentale gezondheidsproblemen. Dat staat in het Nationaal Preventieakkoord. De gemeente Twenterand onderschrijft deze ambitie op weg naar een samenleving waarin minimaal 75% van de Twenteranders uit alle lagen van de bevolking voldoet aan de landelijk vastgestelde beweegrichtlijnen. We zetten hierbij sport in als middel in samenwerking met aanpalende domeinen zoals onderwijs, zorg en welzijn en het overkoepelende plan "Gezond en Actief Leven Aanpak". De onderzoeken naar sport- en beweeggedrag waar we als gemeente Twenterand gebruik van maken worden uitgevoerd door de CBS/RIVM-VWS, GGD, het Kenniscentrum Sport & Bewegen en NOC*NSF.

De metingen uit 2022 laten landelijk gezien het volgende beeld zien:

	Sportdeelname 1x of vaker per week (*1).	Beweegrichtlijnen (*2)
4 - 11 jaar	58%	57%
12 - 17 jaar	72%	33%
18 - 64 jaar	54%	46%
65+	39%	38%

*1 = Cijfers en feiten sport en bewegen | Loketgezondleven.nl
*2 = Beweegrichtlijnen | Sport en bewegen in cijfers

Noot: Betreffende onderzoeksorganisaties willen we betrekken om toekomstgericht ook de cijfers lokaal voor de gemeente Twenterand weer te geven.

Subdoel: Sport- en beweegstimulering, iedereen doet mee

Activiteiten

- Uitvoering geven aan lokaal sport- en beweegakkoord

Omschrijving
Met de in 2023 vastgestelde sport- en beweegvisie 2023 - 2026 Twenterand - Sportakkoord II willen we zoveel mogelijk mensen in beweging krijgen en focussen we ons daarbij op 5 speerpunten:
1: Sport- en beweegstimulering, iedereen doet mee
2: Veilige en integere sport
3: Vitale en sterke sport- en beweegaanbieders
4: Duurzame sport- en beweegvriendelijke omgeving
5: Trots op de sport in Twenterand

- Uitbreiding platform www.actieftwenterand.nl – Sjors Sportief/Creatief met organisaties, informatie, aanbod en kennismakingslessen sport en cultuur

Omschrijving
Het verleiden van sport- en beweegaanbieders alsmede cultuuraanbieders om hun reguliere aanbod en kennismakingslessen zoveel mogelijk op te nemen op het platform www.actieftwenterand.nl. en actief te houden. Aanbod in de volle breedte van hun doelgroepen, van jong tot oud. Dit met als doel om zoveel mogelijk inwoners inzicht te geven in de sport- en beweegmogelijkheden in Twenterand.

- Promotie aanbod “Uniek Sporten” en benutten legacy Special Olympics

Omschrijving
Het bevorderen van sportdeelname voor mensen met een beperking middels het sportloket ‘Uniek Sporten’. Inwoners kunnen gebruik maken van de uitleenservice en hebben de mogelijkheid om een gedeelte van de aanschafprijs van hun hulpmiddel vergoed te krijgen.
Het benutten van de legacy van de Special Olympics 2022 om specifieke doelgroepen aan te zetten tot sport en bewegen. We verkennen daarbij de mogelijkheden voor samenwerking met de 14 Twentse gemeenten voor de organisatie van bovenlokale activiteiten voor mensen met een (verstandelijke) beperking,
In gesprek met sportorganisaties het belang van integratie in het reguliere sport- en beweegaanbod onderstrepen en hier aandacht voor vragen.
De nieuwe subsidieregeling waarderingssubsidie sport en/of gezonde leefstijlinterventies biedt extra mogelijkheden voor aanvragen die zich richten op inclusie sport en bewegen.
Bieden en onder de aandacht brengen van diverse regelingen om financiële drempels weg te nemen om te kunnen sporten. Te denken valt aan de regeling vanuit het sport en cultuurfonds voor jeugd en volwassenen.

- Uitdragen belang sport en bewegen i.s.m. partners (scholen, welzijnsorganisaties, huisartsen en fysiotherapiepraktijken)

Omschrijving
Het verleiden van sportaanbieders om hun aanbod zoveel mogelijk open te stellen en af te stemmen op de behoeften van inwoners.
Het onder de aandacht brengen van het belang van sporten en bewegen door middel van onder andere scholen, welzijnsorganisaties, huisartsen, fysiotherapiepraktijken en sportverenigingen.
Het bevorderen van goede samenwerking tussen maatschappelijke organisaties en sport- en beweegaanbieders om een match te maken tussen wensen en behoeften. Zodat sport en bewegen voor iedereen mogelijk wordt, ongeacht leeftijd, beperking of achtergrond.

- Sportstimulering activiteiten en evenementen

Omschrijving

Ruimte bieden aan een gevarieerd aanbod aan sport- en beweegevenementen die een bijdrage leveren aan de samenleving.
Ondersteuning bieden aan de uitvoering van activiteiten en evenementen op het gebied van sport en bewegen.

Subdoel: Veilige en integere sport

Activiteiten

- Stimuleren sport- en beweegaanbieders tot veilige en integere sport en sportomgeving
  Omschrijving
  Het structureel aandacht schenken aan een veilige en integere sport en het stimuleren van sport- en beweegaanbieders om prioriteit te maken van een veilige sportomgeving. Via nieuwsbrieven Twenterand Sport, themabijeenkomsten en persoonlijk contact met sport- en beweegaanbieders.

- Inzet vier basiseisen van integriteit
  Omschrijving
  Het inzetten van het HIGH5-stappenplan voor sport- en beweegaanbieders waarbij we inzetten op de vier basiseisen van integriteit: Gebruik regeling gratis VOG, Gedragscode Sport, Vertrouwenscontactpersoon, Cursus of e-learning voor trainers-coaches

Subdoel: Vitale en sterke sport- en beweegaanbieders

Activiteiten

- Inzet subsidieregeling lokaal sport- en beweegakkoord
  Omschrijving
  Vanuit Sportakkoord II wordt ook in 2023 de subsidieregeling waarderingssubsidie sport en/of gezonde leefstijlinterventies ingezet. Actoren die een bijdrage leveren aan het Lokaal Sport- en Beweegakkoord Twenterand en/of gezonde leefstijlinterventies zoals, sportverenigingen, commerciële sportaanbieders zoals fitnesscentra, zorgaanbieders zoals fysiotherapeuten en een groep van vier natuurlijke personen kunnen een aanvraag indienen.
  De aanvraag dient gericht te zijn op de opzet van nieuw sport- en beweegaanbod, sport- en beweegaanbod voor nieuwe doelgroepen en/of het scholen van trainers en coaches.

- Ondersteunen ontwikkeling sport- en beweegaanbieders door inspiratie, verbinding, samenwerking en good practice voorbeelden
  Omschrijving
  Het ondersteunen van de ontwikkeling van sport- en beweegaanbieders met effectieve clubondersteuning door inspiratie, uitdaging, verbinding, samenwerking en good practice voorbeelden. Daarnaast het met elkaar in contact brengen van sportorganisaties met als doel onderlinge versterking door kennisuitwisseling en samenwerking. Dit doen we o.a. door themabijeenkomsten, overleggen met sport- en beweegaanbieders en de inzet van procesondersteuning.

- Communicatie en organisatie thema-avonden, nieuwsbrieven en nieuwsspecials Twenterand Sport
  Omschrijving
  De organisatie van circa 3 Thema-avonden “Twenterand Sport” voor bestuur en technisch kader van sportorganisaties in lokaal en/of regionaal verband. Daarnaast zetten we in op 3 nieuwsbrieven Twenterand Sport en tussentijdse nieuwsspecials Twenterand Sport op actuele thema's.
  Dit met als doel informeren, ontmoeting, kennis delen, inspireren en verbinden.

Subdoel: Duurzame sport- en beweegvriendelijke omgeving

Activiteiten

- Implementeren nota sportaccommodatiebeleid
  Omschrijving

In uitvoering nemen eerste speerpunten nieuwe nota sportaccommodatiebeleid 2023 - 2030.

- Voorstel: Vervanging sportaccommodaties

Omschrijving
Voetbal kunstgrasveld Deto
Conform KNVB richtlijnen heeft Deto recht op 5 wedstrijdvelden. Er liggen 5 velden maar deze zijn niet allemaal geschikt om wedstrijden op te spelen. Dit betekent dat Deto al enkele jaren een tekort heeft aan velden. Aangezien wij als gemeente hierin dienen te faciliteren hebben we gekeken naar de mogelijkheden en Deto hierbij betrokken. Deto opteert voor het ombouwen van een natuurgrasveld naar een kunstgrasveld. Wij sluiten ons hierbij aan na afweging een 6e veld aan te leggen of te investeren in de ombouw. Temeer omdat ombouw goedkoper is en er geen ruimte is voor een 6e veld.
Korfbal kunstgrasveld TOP
Conform de nieuwe richtlijnen van de KNKV moeten korfbalverenigingen hun korfbalvelden qua veldafmetingen vóór 30 juni 2026 hebben aangepast. Korfbalvereniging TOP heeft ondertussen de belijning van haar veldafmeting aangepast. Echter constateren we dat de belijning los laat en daardoor risico's met zich mee brengt en extra onderhoud vergt.
Conform de planningsnorm korfbal NOC*NSF 2014 heeft korfbalvereniging TOP zeker vanaf 2019 recht op twee velden. Op basis van de Nota Sportaccommodatiebeleid Twenterand 2007 - 2016 geldt dat verenigingen aantoonbaar minimaal drie jaar moeten voldoen aan deze planningsnorm om voor een extra veld in aanmerking te komen.
Ondanks het feit dat het korfbalveld formeel pas in 2025 aan de beurt is voor vervanging achten wij het gezien bovenstaande van cruciaal belang om in 2024 tot vervanging en uitbreiding van het kunstgrasveld over te gaan.
Daarnaast leggen we focus op:
Binnensportaccommodaties Vriezenveen
In Vriezenveen staan een aantal sportaccommodaties die (op korte / middellange) termijn aan vervanging toe zijn. Het gaat om Sporthal De Stamper, de semi permanente sporthal en het gymlokaal aan de Krijgerstraat. Daartoe zullen we de herontwikkelingskansen verkennen voor de binnensportaccommodaties in Vriezenveen.
Kunstgras Voorwaarts en SDO
Het college zal conform collegeprogramma in deze coalitieperiode komen met een voorstel om het kunstgras van Voorwaarts en SDO in Westerhaar te deprivatiseren.
Zoals al in het coalitieakkoord is aangegeven worden in 2024 de kunstgrasvelden van VV Voorwaarts en SDO gedeprivatiseerd. Vervanging van de velden staat in 2025 gepland.

Voorstel	i/s	Financiën	v/n
Voetbal kunstgrasveld DETO krediet 300.000,-- euro	s	Jaarlasten 28.300,-- (kapitaallasten vanaf 2025)	n
Korfbal kunstgrasveld TOP krediet 350.000,-- euro	s	Jaarlasten 9.500,-- (kapitaallasten vanaf 2025)	n

Subdoel: Trots op de sport in Twenterand

Activiteiten

- Stimuleren organisatie sportevenementen als inspiratiebron

Omschrijving
We stimuleren sport- en beweegaanbieders tot de organisatie van sportevenementen welke als neveneffect een inspiratiebron zijn voor onze inwoners. Dit doen we onder andere middels de inzet van de subsidieregeling waarderingssubsidie sport en/of gezonde leefstijlinterventies, onze communicatietools en door stimulering en advisering tijdens themabijeenkomsten en gesprekken met sport- en beweegaanbieders.

- Stimuleren media-aandacht sportevenementen Twenterand
  Omschrijving
  We stimuleren media-aandacht voor de sportevenementen die binnen onze gemeentegrenzen worden georganiseerd. Dit doen we o.a. door de inzet van onze communicatietools en door stimulering en advisering tijdens themabijeenkomsten en gesprekken met sport- en beweegaanbieders.

- We zetten in op sportstimuleringsevenementen
  Omschrijving
  We zetten in op sportstimuleringsevenementen met een focus op Sjors Sportief - Creatief, de Nationale Sportweek en de Koningsspelen. Daarnaast ondersteunen we sport- en beweegaanbieders o.a. middels de waarderingssubsidie sport en/of gezonde leefstijlinterventies tot de organisatie van eigen sportstimuleringsevenementen.

- Ondersteunen “uitzendingen” topsporters gemeente Twenterand
  Omschrijving
  We ondersteunen “uitzendingen” van topsporters uit de gemeente Twenterand voor deelname aan Europese en Wereldkampioenschappen op het hoogste niveau middels een financiële tegemoetkoming in de voorbereidings- en deelnamekosten.

- Bieden podium topsporters Twenterand
  Omschrijving
  We bieden topsporters uit de gemeente Twenterand een podium middels de publicatie van interviews en de inzet tijdens thema- en inspiratieavonden Twenterand Sport

Beleidsdocumenten

Sport- en Beweegvisie 2023-2026
Subsidieregeling waarderingssubsidie sport en of gezonde leefstijlinterventies Twenterand 2023

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering

Inleiding

Bedrijfsvoering gaat over de werking van onze gemeente, toegelicht op drie gebieden. Onze dienstverlening aan inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Onze bedrijfsvoering bestaand uit het verzorgen van randvoorwaardelijke zaken, van informatie en van advies. En onze griffie die de raad ondersteunt en adviseert ten behoeve van een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming. Dienstverlening en bedrijfsvoering zien zich voor 2024 geconfronteerd met ontwikkelingen die speciale aandacht vragen of waarvoor extra middelen nodig zijn.

Dienstverlening

Betrouwbaar, betrokken en toegankelijk, zo willen we onze dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties vormgeven. We streven hierbij naar ‘goed’ als beoordeling en willen dit de komende jaren terugzien in de peiling waarstaatjegemeente.nl.
Aan betrouwbaar werken we door helder te zijn in wat er van ons verwacht mag worden en door die verwachtingen waar te maken. Betrokken geven we invulling door te handelen vanuit echte interesse. Toegankelijk gaat om laagdrempelig en zo eenvoudig mogelijk. Synergie tussen de centrale toegangskanalen telefonie, post, receptie, website en Social Media en consistentie van de dienstverlening over de kanalen heen zijn hierbij van belang.
Op 6 juni 2024 vinden er verkiezingen voor het Europese Parlement plaats en dat zal worden gefaciliteerd. Voor de verkiezingen worden trotters gehuurd. Het hiervoor gesloten meerjarencontract is geëindigd en de kosten worden structureel in de begroting opgenomen.

Communicatie

Op dit gebied spelen drie ontwikkelingen.
1. Lokale omroep. Raadsbreed is in november 2022 een motie aangenomen om de stichting Delta Media Groep te laten doorgroeien naar een volwaardige lokale omroep. Gevraagd is daarvoor te komen met een business case met meetbare indicatoren, evaluatiemoment en jaarbudget voor een pilotperiode van drie jaar en dit mee te nemen in de kadernota 2024. Het is de verwachting dat dit jaarlijks vraagt om een bijdrage van € 100.000.
2. Ophogen communicatiebudget. Dit budget is voor 2023 tijdelijk verhoogd van € 36.000 naar € 68.000, waarbij afhankelijk van de uitkomsten van een evaluatie door het college een voorstel voor het structureel maken van deze ophoging zou worden meegenomen in deze kadernota. Omdat die evaluatie pas in de tweede helft van 2023 plaatsvindt wordt deze ophoging voor 2024 opnieuw op eenmalige basis opgenomen.
3. Extra inhuur personele capaciteit voor een aantal opgaven. Voor onder meer de opvang van Oekraïners, Kanaal Almelo-De Haandrik en duurzaamheid/energietransitie wordt aanvullende communicatiecapaciteit ingehuurd. Dit wordt als onvermijdbaar gezien en we gaan ervan uit dat de hiervoor vereiste middelen op deze beleidsterreinen beschikbaar zijn.

I&A

Hier spelen vier ontwikkelingen:
1. Noodzaak tot verhogen van de raming voor hardware. Dit heeft meerdere oorzaken. De faciliteiten per medewerker nemen toe, door beleidskeuzes en ook onder invloed van corona. Zo wordt iedere medewerker toegerust met een laptop, worden mobiele telefoons versneld vervangen door kwalitatief betere exemplaren en worden werkplekken standaard uitgerust met twee beeldschermen. Daarnaast zien we een stijging van het aantal medewerkers (van 60 tussen 2018 en 2022; het aantal loopt nog steeds op).
2. De strategische opgaven die onze organisatie kent vragen concern breed om een duurzaam en adequaat Informatiebeheer. Dit gaat over (analoog en digitaal) informatiebeheer en op dit vlak spelen diverse uitdagingen met bijkomende risico's. Bestaande wet- en regelgeving wordt aangepast aan digitalisering (bijv. Archiefwet). Deze nieuwe wetten vragen inspanningen en nieuw digitaal bewustzijn en ook is er met ingang van 2024 de nieuwe Omgevingswet. Daarbij vraagt het wegwerken van achterstanden in het analoge archief het komende jaar ook nog inspanning. Daarom is een extern bureau gevraagd onderzoek te doen naar de vraag wat informatiebeheer vraagt van een gemeente van onze schaal en wat dat betekent voor onze strategische opgaven. Inmiddels is een eerste

indicatie ontvangen en die komt erop neer dat formatieve aanpassingen en effort voor digitaal bewustzijn en ‘de basis op orde’ vereist zijn. Dat er iets moet gebeuren wordt ook zichtbaar in de score van het Interbestuurlijk Toezicht, die is van groen naar oranje gegaan. In deze kadernota wordt daarom alvast een deel van de vereiste investeringen meegenomen. Mocht blijken dat de gedeeltelijke investeringen die nu gevraagd worden, niet voldoende zijn, dan agenderen we dit onderwerp voor een volgende moment/kadernota, zodat dan alsnog bekeken en aangepast kan worden conform het extern advies. Zonder passende formatie en randvoorwaarden moet de gemeente rekening houden met toenemende risico’s (waaronder: imagoschade, mogelijke claims of onrechtmatig handelen) als niet wordt voldaan aan actuele wet- en regelgeving.
3. Hogere kosten voor cyberverzekering. Een cyberverzekering helpt ons in geval van een hack, ransomware of digitale aanval. Die hulp richt zich op afwegingen welke stappen te nemen t.a.v. risicobeperking, adequate communicatieve, passende maatregelen en forensische acties. De premies voor een dergelijke verzekering stijgen explosief - en dat zal naar verwachting de komende jaren ook gebeuren - en vragen erom verwerkt te worden in de begroting.

P&O

Verhoging van het budget voor opleiding, scholing en training is noodzakelijk om onze medewerkers in staat te stellen te doen wat wij als gemeente van ze vragen. Dit vraagt van medewerkers een doorgaande ontwikkeling en daarbij horende opleiding, scholing en training. Dit wordt uiteraard meegenomen in en afgestemd op het traject van organisatieontwikkeling.
Voorgesteld wordt de verhoging van het opleidingsbudget voor de komende twee jaar incidenteel te financieren uit de middelen die t.b.v. de doorontwikkeling van de organisatie worden gereserveerd bij de jaarrekening 2022. Voor structurele verhoging van het opleidingsbudget zal, op basis van de ervaringen en de verdere doorontwikkeling op langere termijn, een beroep gedaan worden op de kadernota 2025/2026.

Verbouw en herinrichting gemeentehuis

Hiervoor is extra krediet gevraagd en dit resulteert in een verhoging van de kapitaallasten met een kleine twee ton met ingang van 2025.

Organisatieontwikkeling

Om de organisatie goed te laten functioneren en in positie te brengen om forse inhoudelijke ambities waar te maken is het noodzakelijk en urgent om hierin tijdig extra te investeren door bijvoorbeeld meer strategische personele capaciteit die werkt aan en stuurt vanuit een totaalvisie vertaald naar kernopgaven. Door scenario’s te ontwikkelen en plannen te maken en oplossingsrichtingen te bedenken kan de gemeente beter reageren op veranderende omstandigheden en daarmee haar veerkracht vergroten.

Vooruitkijken naar de toekomst gaat vaak gepaard met het verkennen en formuleren van opgaven. Kenmerkend hieraan is dat deze opgaven spelen op de langere termijn en dat er samenwerking met meerdere partners of organisaties vereist is. De meerwaarde van het formuleren van opgaven is dat helder wordt op welke strategische thema’s domeinen en beleidsvelden elkaar overlappen of in elkaar grijpen. Dit vraagt om andere vormen van samenwerken tussen de gemeente en andere organisaties, maar ook in de ambtelijke organisatie zelf. Het domeinoverstijgende karakter van vraagt om professionals die domein- en afdelingsoverstijgend kijken, denken en werken. In deze kadernota willen we tijdig de raad het perspectief meegeven dat de ingezette organisatieontwikkeling onder meer zal moeten voorzien in het fundamenteel versterken en borgen van wendbaarheid van de ambtelijke organisatie om adequaat bij te dragen en in te spelen op de (complexe) opgaven. Dat deze versterking zal leiden tot noodzakelijke investeringen is evident. Een concretisering hiervan zal nader worden vormgegeven in de programmabegroting.

Algemene uitkering

Voor de berekening van de algemene uitkering is gebruik gemaakt van de meest actuele aantallen en prognoses. Uitgangspunt is de meest recente circulaire van het Ministerie van BZK, in dit geval de decembercirculaire 2022. De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven. De effecten van de voorjaarsnota 2023 van het kabinet zijn dan ook verwerkt in de algemene uitkering. Met name de effecten als gevolg van de loon- en prijsontwikkeling zorgen voor een opwaartse bijstelling van de algemene uitkering voor Twenterand.
De uitkomsten van de meicirculaire 2023 zijn, ten tijde van het opstellen van de kadernota, nog niet

bekend. Zodra de meicirculaire door ons ontvangen is, wordt de raad via een brief geïnformeerd over de effecten hiervan op de begroting.

Inflatie

In deze kadernota is naast de reguliere inflatie een inflatiecorrectie over 2022 en 2023 van 11,5% opgenomen.

Bijlagen

Lijst met verklarende afkortingen

Lijst met verklarende afkortingen

AED	Automatische externe defibrillator
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AZC	Asielzoekerscentrum
BAC	Bestuurlijke Advies Commissie
BAG	Wet Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BAS	Bureau asbestsanering
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BBZ	Bijstand voor zelfstandigen
BCF	Beleidsgestuurde Contract Financiering
BCM	Bestandscontrolemodule
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheden
BDU	Brede Doel Uitkeringen
BGT	Basisregistratie Grootschalige Topografie
BHV	BedrijfsHulpVerlening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Bijzonder Opsporings Ambtenaar
BOPZ	Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen
BOR	Begeleide OmgangsRegeling
BRP	Basisregistratie Personen
BTW	Belasting over Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BW&RO	Bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkeling
B&W	Burgemeester en wethouders
BW	Beschermd wonen
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CEP	Centraal Economisch Plan
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CKI	Centraal Krediet Informatiesysteem
CPB	Centraal Plan Bureau
CORV	Collectieve Opdracht Routeer Voorziening
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DHW	Drank- en Horecawet
DOL	Digitaal Opkopers Loket
DOR	Digitaal Opkopers Register
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EHBO	Eerste Hulp Bij Ongelukken
EHS	Ecologische Hoofd Structuur
EMU	Europese Economische en Monetaire Unie
EVP	Extern veiligheidsplan
EZ	Economische Zaken
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GGA-Stikstof	Gebiedsgericht Aanpak Stikstof - gestart in 2020
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke GezondheidsZorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen

GMP	Gemeentelijk Mobiliteits Plan
GR	Gemeenschappelijke regeling
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan
GT	Gemeentelijke telecommunicatie
HR	Human Resource
HRM	Human Resource Management
HTTV	Hammer Tafeltennis Vereniging
I&A	Informatisering & Automatisering
IBN	Integrale Beleidsnota Sociaal Domein
IBP	Interbestuurlijk Programma
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IMGeo	Informatiemodel Geografie
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IKVO	Industriekring Vroomshoop & Omstreken
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeelt. Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeelt. Arbeidsongeschikte werkloze Zelfstandigen
IPO	Interprovinciaal overleg
IPR	Internationaal Privaatrecht
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
IVT	Informatiepunt Vrijwilligerswerk Twenterand
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KB	Koninklijk Besluit
KOP	Kernontwikkelingsplan
KVO-B	Keurmerk Veilig Ondernemen Bedrijventerreinen
KRW	Kader Richtlijn Water
LGB	Lokaal Gezondheidsbeleid
MDA	Milieu, duurzaamheid en afval
MER	Milieu Effect Rapportage
MEV	Macro Economische Verkenning
MFA	Multifunctionele accommodaties
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MO	Maatschappelijke opvang
MT	Management Team
NEO	Nieuwe Energie Overijssel
NMO	Natuur en Milieu Overijssel
NvO	Norm voor opdrachtgeverschap
ODT	Omgevingsdienst Twente
OMD	Ondersteuning maatschappelijke deelname
OM	Openbaar Ministerie
OOGO	Op Overeenstemming gericht Overleg
OOV	Openbare orde en veiligheid
OR&V	Openbare ruimte en verkeer
OZB	Onroerendezaakbelasting
OZJT	Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente
P&O	Personeel & Organisatie
P&C	Planning & Control
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof
PGB	Persoonsgebonden budget
PIOFACH	Personeel, Informatie, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting incl.Juridisch
PIP	Provinciaal Inpassingsplan
pMJP	provinciaal Meerjarenprogramma Plattelandsontwikkeling
PO	Primair Onderwijs
POH Jeugd GGZ	Praktijk Ondersteuner Huisarts Jeugd geestelijke gezondheidszorg
PPS	Publiek Private Samenwerking

PSO	Prestatieladder Socialer Ondernemen
PW	Participatiewet
R&T	Recreatie & Toerisme
RES	Regionale Energie Strategie
RIEC ON	Regionaal Informatie en Expertise Centrum Oost Nederland
RIS	RaadsInformatieSysteem
RMC	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten
RO	Ruimtelijke Ordening
ROB	Raad voor Openbaar bestuur
RSO	Richtlijn Sportdeelname Onderzoek
RUD	Regionale UitvoeringsDienst
RvC	Raad van Commissarissen
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SCOPAFIJTH	Security, communicatie, organisatie, personeel, administratieve organisatie, financiën, informatievoorziening, juridisch, technologie, huisvesting
SEV	Sociaal Economische Visie
SKJ	Stichting Kwaliteitsregister Jeugd
SMART	Specifiek , Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SMI	Sociaal Medische Indicatie
SPP	Strategische PersoneelsPlanning
SOT	Schoolondersteuningsteam
SON	Stadsbank Oost Nederland
SOWECO	Sociaal Werkvoorzieningschap Centraal Overijssel
SoZa	Sociale Zaken
SROI	Social return on Investment
SRT	Sociaal Recherche Twente
SSNT	Shared Services Netwerk Twente
START	Specifiek, Toetsbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SW	Sociale werkplaatsen
SZST	Stichting ZorgSaam Twenterand
TDFG	Twenterand Duurzaam Financieel Gezond
UP	Uitvoeringsprogramma
UPN	Uitgangspuntennotitie
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VRT	Veiligheidsregio Twente
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VSV	Voortijdig schoolverlaten
VTE	Vrijetijdseconomie
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
VTLB	Vrij Te Laten Bedrag
VTT	Veilig Thuis Twente
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VvG	Vereniging van Grondbedrijven
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WCK	Wet Consumenten Krediet
Wet BIBOB	De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
Wet BOPZ	Bijzondere Opnemingen in Psychiatrische Ziekenhuizen
Wet FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
Wet OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
Wet WIJ	Wet investeren in jongeren

Wgiw	Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
Wgs	Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening
WKB	Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Woo	Wet openbare overheid
WOB	Wet Openbaarheid van Bestuur
WOZ	Wet Onroerende Zaakbelasting
Wro	Wet ruimtelijke ordening
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WT-4	West Twente 4 gemeenten
Wvggz	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
WW-uitkering	Werkloosheidsuitkering
Wwb	Wet werk en bijstand
ZAT	Zorg- en adviesteam
ZVW	Zorgverzekeringswet